

ॐ

શ્રી વિજયપ્રભસૂરિ વિરચિત

મેધમાળા વિચાર

(રૂદ્રયામલ તંત્ર અન્તર્ગત પૂરવણી સાથે)

પ્રકાશક:—

મેસર્સ મેધજી હીરજી જૈન બુકસેલર્સ.

૫૬૬, પાયધુની મુંબઈ.

[વત ૧૯૮૧]

[સને ૧૯૨૫]

પાલીતાણા શ્રી બહાદુરસીંહજી પ્રીન્સીંગ પ્રેસમાં
શા. અમરચંદ બહેચરદાસે છાપ્યા.

કિંમત આઠ આના.

ૐ

શ્રી વિજયપ્રભસૂરિ વિરચિત

મેધમાળા વિચાર.

(રૂદ્રયામલ તંત્ર અન્તર્ગત પૂરવણી સાથે)

પ્રકાશક

મેસર્સ મેધજી હીરજી જૈન બુકસેલર્સ
૫૬૬ પાયધુની મુંબઈ.

સંવત ૧૯૮૧

સને ૧૯૨૫

પાલીતાણા શ્રી બહાદુરસોહજી પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
શા અમરચંદ બહેચરદાસે છાપ્યા.

કિંમત આઠ આના.

શ્રાવણમાં

સંવત ૧૯૮૧

શ્રાવણમાં

શુભરાતી કલ્પસૂત્ર સુબોધિકા સચિત્ર

બહાર પડશે કિ. રૂ. ૪-૦-૦

બહાર પડી ચુક્યા છે:—

૧ ચંદ્રરામ રાણી શુભાવળી અને રૂર
રાણી વીરમતીના સચિત્ર ચરિત્ર
 કિંમત રૂ. ૨-૮-૦

૨ મહાન આચાર્ય
શ્રીસિદ્ધસેનાદવાકર ચરિત્ર
 કિંમત રૂ. ૧-૮-૦

૩ જ્ઞાનમદ્વીપ ભાષાંતર કિં. રૂ. ૩-૦-૦

૪ ધરલામના ઓલીયા કિં. રૂ. ૦-૮-૦

૫ ઉમેદ અનુભવ-સચિત્ર કિં. ૧-૪-૦

લખો:—

મેઘજી હીરજી બુકસેલર

૫૬૬ પાંચધુની

મુખર્જી

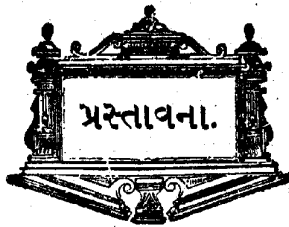
બહાર

જૈન શુકનાવળી કિ. ૦-૪-૦

બહાર

પડશે.

પડશે.

આ દેશની સુખસંપત્તિનો સઘળો આધાર વરસાદ ઉપર રહેલો છે એ વાત કંઈ નવેસરથી કહેવાની જરૂર નથી. શિયાળાની ઠંડકડતી ઠંડી અને ઉન્હાળાનો આગ વરસાવતો તાપ જ્યારે આપણે સહન કરતાં હોઈએ છીએ ત્યારે આપણી દૃષ્ટિ કેવળ વર્ષાઋતુ તરફ જ વળેલી હોય છે. અતિશય ટાઢ અથવા અતિશય ગરમી પડે ત્યારે વર્ષાઋતુ પણ એટલી જ ફળદાયક નીવડશે એમ માનીએ છીએ. પાણી આપણું જીવન છે, અને વર્ષાઋતુ તો આપણા જીવનનું યે જીવન છે એમ કહીએ તો અત્યુક્ત ન ગણાય.

અત્યારનું વિજ્ઞાનશાસ્ત્ર ઘણી ઘણી ગૂઢ અને ન સમજાય તેવી બાબતો ઉપર પોતાનાં તેજસ્વી કીરણ ફેંકી રહ્યું છે. વરસાદને વાયુ સાથે કેવા પ્રકારનો સંબંધ છે, વરસાદને સૂર્ય-

નાં કિરણ સાથે કેટલી ઘનિષ્ટતા છે, લેજ અને વૃક્ષો વરસાદને કેવી રીતે આકર્ષે છે ઇત્યાદિક રહસ્યો ધીમેધીમે વિજ્ઞાન ઉકેલતું બાય છે. આપણા પૂર્વાચાર્યોએ વરસાદની સાથે ગ્રહ નક્ષત્ર-રાશી વિગેરેનો સંબંધ વિચાર્યો હોતો અને તેથી તેઓ પણ મેઘ-વરસાદના રહસ્ય વિષે કેટલીક આશ્ચર્યજનક શોધો કરી શક્યા હતા. આ ગ્રંથ એવાજ એક પંડિત પૂર્વાચાર્યની અદ્ભૂત કૃતિ છે.

આ ગ્રંથના કર્તા શ્રી વિજય પ્રભ સૂરિએ દરેક માસ વિષે અલગ અલગ વિવેચન કરી, ચાતુર્માસમાં તેનાં કેવાં સાંરાં અથવા નરસાં પરિણામ આવશે તે જણાવ્યું છે. અમે આશા રાખીએ છીએ કે તેમનો અનુભવ અથવા અવલોકન અને અભ્યાસ આપણા જેવા સાધારણ માણસોને માટે ઘણોજ ઉપયોગી થઈ પડશે.

પૂર્વાચાર્યકૃત “ મેઘમાળા ” ના અંતે એક ન્હાની શી પુરવણી પણ અમે શ્રી રૂદ્રચામલ તંત્રમાંથી ઉતારી છે અને તે પણ ઘણી માર્ગદર્શક થઈ પડશે એમ માનીએ છીએ.

શ્રી રૂદ્રચામલતંત્ર ક્યારે લખાયું અને તેના લેખક કોણ હશે એ ખરાબર જણાયું નથી. પણ તેમના આ શબ્દો:—

असत्यवादिनो दृश्यंते नाना जनपदाः प्रिये
मेघा न वर्षते तत्र सौराष्ट्रे पूर्वसागरे

“ હે પ્રિયે ! અસત્ય જોલનાર કેટલાક દેશો હોય છે. પૂર્વસાગર તરફનો સૌરાષ્ટ્ર પણ એવોજ એક દેશ છે અને તેથી ત્યાં વરસાદ પડતો નથી. ” આપણને સૌને ચકિત કરે છે ! આ ઉફ્ફાર ઘણા જુના છે તેથી તેની સામે કંઈ ચર્ચા કરવી નિરર્થક છે. પરંતુ રૂઢચામલતંત્રના કર્તાનિ સૌરાષ્ટ્ર દેશનો કંઈક કરવો અનુભવ થયો હશે એમ તો ચોક્કસ જણાય છે. અસ્તુ.

અમે શ્રી વિજય પ્રભસૂરીના શબ્દોને અને ભાવનેજ વળગી રહીને આ ભાષાંતર પ્રકટ કર્યું છે. અમારી અદ્યપમતિ પ્રમાણે કયાંઈ સુધારો વધારો કે ખગાડો કર્યો નથી જેડુતો, વેપારીઓ અને સાધારણ જનતા પણ તેનો લાભ મેળવે એવી અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ.

પ્રકાશક.

ત્રિકાળદર્શી શ્રી નરચંદ્ર મહારાજ તથા શ્રી હીરવિજયમહારાજ

પ્રણીત

નરચંદ્ર જૈન જ્યોતિષ

અને

જ્યોતિષ હીર

કિમ્મત રૂ. ૩-૦-૦ (પોસ્ટેજ વીં પીં ખર્ચ ભુકું.)

તમારે કોઈ જોષીના ઓશીયાળા રહેવાની હવે જરૂર નથી, કારણ કે આ ગ્રંથમાં જ્યોતિષ સંબંધી બે સમર્થ આચાર્યોએ અગણિત વિષયો ઉપર ભરચક વિવેચન કર્યું છે. સૌથી મોટી ખુબી તો આ ગ્રંથમાં એજ છે કે ઘણા જ્યોતિષીઓ આંખે પાટા બંધાવી ઉંડા કુવામાં ઉતારે છે, તેમ આમાં ઠગાવાની કે છેતરાવાની ખીલકુલ ભીતિ રહેતી નથી. કારણ કે જૈનઆચાર્યોની નિરુપૃહતા, નિર્ભયતા અને નિરાડંબરથી કોણ અન્નહયું છે ? તેમને એવો તે શું સ્વાર્થ હોય કે લોહોને છેતરવાનું પાપ બહારે ? ખરેખર નરચંદ્ર મહારાજે અને હીરવિજયસૂરિ મહારાજે કેવળ સંસારીઓના હિતાર્થેજ આ ગ્રંથ રચ્યો છે.

મનુષ્ય ઉપર એક પછી એક નવગ્રહ હંમેશાં સારાંમાઠાં આવ્યે જાય છે. માઠા ગ્રહમાં માણસ આકુળ વ્યાકુળ બની જાય છે, આમ તેમ દોડાદોડ કરે છે, પણ તેમ ન કરતાં જે જાપ કરવાથી ગ્રહશાન્ત થાય તે જાપ કરવાની રીત આ ગ્રંથમાં ખાસ આપેલ છે. ઉપરાંત આ ગ્રંથમાં વર્ષના ચાર સ્તંભનો ચંત્ર આપ્યો છે, તે પરથી ચાલુ વર્ષે અથવા ગમે તે વર્ષે કેવું નીવડશે તેની પણ સહેજે કલ્પના થઈ શકશે.

સ્ત્રી-પુરૂષનો સાચો સલાહકાર

વિવેક વિજ્ઞાસ સચિત્ર.

આજે પાંચમીવાર પ્રકટ થાય છે અને અમારા ર-
જીસ્ટરમાં હજારો ગ્રાહકોનાં નામ અગાઉથીજ નોંધાઈ
ગયાં છે પરંતુ અરીદનારા લાઈઓએ પહેલી તકે
આવી, આ ગ્રંથ જોઈ જવો અને પસંદ પડે તો તેજ વ-
ખતે ખરીદી લેવો. કોઈ પુછશે કે આ વખતે

કંઈ ખાસ ખુબી છે ખરી ?

જવાબમાં એટલુંજ જણાવવાનું કે પહેલી ચાર આવૃત્તિ-
ઓ કરતાં આમાં મનુષ્યની દશ દશાઓ સાચત્ર,
શાસ્ત્રાનુસાર શુકનશાસ્ત્ર અને યુરોપની ધરાને ધ્રુવવનાર
મહાન નેપોલીયનનું રમણશાસ્ત્ર પણ ઉમેરવામાં
આવ્યું છે, જેનો ઉપયોગ એક વૃદ્ધથી લઈ બાળકો સુધી
પણ સહેલાઈથી કરી શકશે.

આ ગ્રંથ શુકનશાસ્ત્ર, રતિશાસ્ત્ર, સામુદ્રિક-
શાસ્ત્ર, દર્શનશાસ્ત્ર, નીતિશાસ્ત્ર, વૈદિકચર્યા, જ્યો-
તિષશાસ્ત્ર, ઉપરાંત ધર્મશાસ્ત્ર, આચારવિધિનો તો
એક મોટો સમુદ્ર છે અને તે વાત તો ક્યારનીયે
પુરવાર થઈ ચુકી છે.

લગભગ ૫૦૦ પાનાના દળદાર-સુંદર ચિત્રોથી ભ-
રપુર ગ્રંથની કીમત ઓછામાં ઓછી હોઈ શકે તેટલીજ
રાખવામાં આવી છે. અર્થાત રૂ. ૩-૦-૦ પોસ્ટેજ વિગેરે
અલગ. આ ગ્રંથ અમારા સિવાય બીજા કોઈની સ્થળે
મળી શકશે નહીં.

જૈન જ્યોતિષ શાસ્ત્રનો પ્રધાન ગ્રંથ

ચૌદ પૂર્વધર શ્રુતકેવળી શ્રી ભદ્રબાહુભક્તરામીએ રચેલી

શ્રી ભદ્રબાહુ સંહિતા.

(સંવાદ રૂપે તૈયાર કરનાર રા. મુશીલ.)

આ હુલ્લભ અને અમુલ્ય ગ્રંથમાં સૂર્ય, ચંદ્ર અને ખીજા ગ્રહોની ગતિ સ્થિતિ ઉપરથી આ પૃથ્વી ઉપર કેવી અસર થાય છે તેનું વિગતવાર સ્પષ્ટીકરણ કરવામાં આવ્યું છે. વીજળી, વરસાદ, ઉલ્કાપાત અને બાધા ખોરાકીની ચીજોના ભાવ, રૂ વિગેરેની તેજ-મંદી, વિવિધ સ્વપ્નોનાં પરિણામ તેમજ ખીજા દેવી વિદ્યાઓ વિષે એક બાળક પણ સમજી શકે એવી રીતે વિવેચન કરવામાં આવ્યું છે. લગભગ કેવળી ભગવાન જેટલું અપૂર્વ જ્ઞાન ધરાવનાર પૂર્વાચાર્યોની કૃતિ વિષે અભિપ્રાય આપવો એ સાહસજ ગણાય, એમ ધારી અમે તે વિષે મૌનજ રહીએ છીએ.

આ ગ્રંથ એક ગરીબથી લઈ લક્ષાધિપતિને, એક શ્રાવકથી લઈ મુનિ મહારાજને એક સરખો ઉપયોગી થઈ પડે તેમ છે. કારણકે તેમાં વ્યવહાર અને ખીજા જાણવા જેવી ઘણી વાતોના ખુબ ખુબીથી ખુલાસા કરવામાં આવ્યા છે. કી. રૂ. ૩-૦-૦ ત્રણ. બહેલો તેજ પહેલો.

શ્રી જિનાય નમઃ

શ્રી વિજયપ્રભસૂરિ

વિરચિત

મેઘમાળા વિચાર

શ્રી યુગાદિ પ્રમું નત્તા, ધ્યાત્તા ચ શ્રુતદેવતામ્
મેઘમાલાસ્થ્ય ગ્રન્થોડયં રચ્યતે જનકામદઃ ૧

શ્રી ઋષભદેવ પ્રભુને નમસ્કાર કરીને તથા શાસન દેવતા-
નું ધ્યાન ધરીને, લોકોના વાંછિતને દેનારો આ “મેઘમાળા”
નામનો ગ્રંથ રચ્યું છું. ૧

સામાન્ય માહિતી

કાર્તિકે માર્ગશીર્ષે વા સંક્રાંતૌ યદિ વર્ષતિ
મધ્યમં જાયતે શ્વસ્ય પૌષમાસિ સુભક્ષિતમ્ ૨

કાર્તિક અથવા માગસર માસમાં સંક્રાંતિને દિવસે જો
વરસાદ વરસે તો મધ્યમ પ્રકારનું ધાન્ય થાય અને પૌષમાસની
સંક્રાંતિને દિવસે જો વરસે તો મુકાળ થાય. ૨

(૨)

દીપોત્સવદીને સારૌ, મૌમાકૌ ન શુભાવહૌ

સંક્રાંતૌ વર્ષતિ ચેચ્ચ, શુભ મર્થાદિક્રે નહિ. ૩

દીવાળીને દિવસે જો મંગળ તથા સ્વિષ્ટ હોય તો તે શુભ
કરનારાં નથી, અને તે સંક્રાંતિના દિવસે જો વરસાદ થાય તો
અન આદિક્રમાં શુભકારક ન થાય. ૩

*ગર્જિતે કાર્તિકે માસે, ચતુર્માસેષુ વર્ષતિ

સુભિક્ષં જાયતે તત્ર, શસ્ય સંપત્તિ રુત્તમા. ૪

જો કાર્તિક માસમાં ગર્જના થાય (અથવા ગર્ભ ધારણ
કરે) તો ચતુર્માસમાં સારો વરસાદ થાય, સુકાળ થાય અને
આન્યની પેદાશ પણ સારી થાય. ૪

સર્વવર્ણાસ્તથા મેઘા, જાયંતે ચ પૃથક્ પૃથક્

કાર્તિકે ચૈત્ર માસે તુ શ્દૃશં ગર્ભલક્ષણમ્. ૫

કાર્તિક માસમાં જુદા જુદા રંગનાં જો વાદળાં છટાં છટાં
આય તો બધાં જ વરસાદનો ગર્ભ બંધાયો છે. ૫

કાર્તિકે પુષ્પનિષ્પત્તિ માર્ગે સ્નાનં મતં કિલ,

પૌષે સ્વત્ર શુભો વતો નિત્યં માધો ઘનાન્વિતઃ ૬

કાર્તિક માસમાં પુષ્પનિષ્પત્તિ, માગસર માસમાં સ્નાન,
પૌષ માસમાં ઉત્તમ વાયુ અને માહ મહીનો હંમેશાં વાદળા-
ઓ હોય. ૬

* કોઈ સ્થળે ગર્જિતે જોવો પાડ છે.

(૩)

ફાલ્ગુનઃ ફલ્ગુવાતઃ સ્યાત્ ચૈત્રે કિંચિત્પયોદિતમ
વૈશાખઃ પંચરૂપી ચ જ્યેષ્ઠશ્રોષ્માન્વિતઃ શુભઃ ૭

ફાલ્ગુ માસમાં ઉત્તમ વાયુ હોય. ચૈત્રમાં થોડાં થોડાં
બાદળાં થાય તથા વૈશાખ માસ જે પંચરૂપી હોય અને જેઠ
માસ ગરમીવાળો હોય તેો શુભ બહુવો. ૭

માસાષ્ટક નિમિત્તેન ચતુષ્ટયમ મીષ્ટમ્

એવી રીતનાં આઠે માસનાં જે નિમિત્તો હોય તેો ચતુ-
ર્માસના ચારે મહિનાઓ ધૃષ્ટિતને દેનારા થાય.

કાર્તિક માસ.

દ્વાદશ્યાં કાર્તિકે માસે, શુક્લાયાં રજની યદા
સકલા નિર્મલા ચેચ્ચ, પુષ્પબંધઃ સ ઉચ્યતે ૮

કારતક માસની શુદ્ધ બારસે જે આખી રાત્રિ નિર્મળ હોય
તો તેનું નામ પુષ્પબંધ કહેવાય છે. કોઈ કોઈ આચાર્યનો
એવો પણ મત છે કે કારતક શુદ્ધ ચૌદશની રાત્રી નિર્મળ હોય
તો પુષ્પબંધ કહેવાય. કારતક શુદ્ધ પડવાને દિવસે જે પુષ્પવાર
હોય તો રસની ચીજોના સાવ ભરસ હરમીયાન ઉભા રહે. ૮

કાર્તિકા પૂર્ણમાસી ચેત્ પૂર્ણા કૃત્તિકાન્વિત્યા
સર્વ વ્રતસ્ય સમુત્પત્તિર્ન ચિરોષો યશીશુભાન્ ૯

કારતક શુદ્ધ પુનમ જે પૂર્ણ તથા કૃત્તિકા નક્ષત્રવાળો

(૪)

હોય તો સૂર્ય ધાન્યની ઉત્પત્તિ થાય, રાજાઓ વચ્ચે કષ્ટ વિ-
રોધ ન થાય. ૯

અથવા મરણી તદ્દત્ પૂર્ણા સ્યાત્ પૂર્ણિમા દિને
કુત્રચિચ્ચ ભવેદ્ વૃષ્ટિઃ કુત્રચિત્ સ્યાદ વર્ષણમ્ ૧૦

અથવા એવીજ રીતે કારતક શુદ્ધ પુનમને દિવસે જો
સંપૂર્ણ રાહિણી નક્ષત્ર હોય તો ક્યાંક વૃષ્ટિ થાય અને ક્યાંક
ખિલકુલ વરસાદ ન થાય. ૧૦

અથવા રોહિની તદ્દત્, પૂર્ણા સ્યાત્ પૂર્ણિમા દિને,
તદા ત્વ ક્ષેમસંતાપો, દુર્મિત્ત શ્ચ મજાયતે. ૧૧

અથવા તેવી જ રીતે કારતક શુદ્ધ પુનમને દિવસે જો
સંપૂર્ણ રોહિણી નક્ષત્ર હોય તો અક્ષેમ, સંતાપ તથા દુકાળ
થાય. બીજા એક પ્રજ્ઞાત જ્યોતિષી પણ કહે છે કે:— ૧૧

પુષ્પવંધં પ્રવક્ષ્યામિ, શ્રુણુ તત્ત્વેન માનિનિ,
કાસિજયાં પૂર્ણમાસ્યાં તુ, નક્ષત્રં કલિકાં યદિ ૧૨
પુષ્પવંધઃ સમાદિદૃશ્વ શ્રતુર્માસેષુ વર્ષણમ્,
સુખિત્તઃ ક્ષેમમારોગ્યં, શ્વસ્ય નિષ્પત્તિરેવ ચ. ૧૩

હે પ્રિયારા કુ તને મરણી પુષ્પવંધનું સ્વરૂપ કહું છું
તે સાંભળ, કાસિજયા પૂર્ણમાસ્યાં તુ, નક્ષત્રં કલિકાં યદિ
જો તેને પુષ્પવંધનું જાણવે, તેથી એપ્રાસામાં સારો વરસાદ

(૫)

આય તેમ જ મુકાળ, ક્ષેમ, આરોગ્ય અને ધાન્ય વિજેરના નિ-
યજ્ઞ પશુ સારી હોય. ૧૨ ૧૩

અથવા તદિને દેવિ ધરણી ચેત્સંજાયતે,
રોગ દીર્ઘ મનાવૃષ્ટિઃ વદ્વંડે ચ પ્રજાયતે. ૧૪

વળી હે દેવી ! તે દિવસે જો ધરણી નક્ષત્ર હોય તો છ
મહાંમાં રોગની ઘણી ઉત્પત્તિ થાય તેમજ અનાવૃષ્ટિ પણ રહે. ૧૪

સંતાપા વિવિધાકારા ઉત્પાતા વિવિધાસ્તથા
મધ્યમં જાયતે શસ્યં મેઘા વર્ષતિ મધ્યમાઃ ૧૫

વળી તેથી વિવિધ પ્રકારનાં સંતાપ ઉત્પાત થાય અને
ધાન્ય તેમજ વરસાદ મધ્યમસર થાય. ૧૫

અથવા રોહિણી ચેચ્ચ, તદિને વર્તતે પ્રિયે
ક્ષિપાદાશ્વતુઃપાદાશ્ચ વિકલીભૂત માનસાઃ ૧૬

વળી હે પ્રિયે ! તે દિવસે જો રોહિણી નક્ષત્ર હોય તો
મનુષ્ય અને ચોપગાં જનવરોના મનમાં પણ પીડા થાય. ૧૬

કાર્તિકે ચૈત્રમાસે તુ યદીદુગ્રહણં ભવેત્
તારકાપતનં ચૈવ ઝલ્કાપાતો યદા ભવેત્ ૧૭

ભૂમિકંપો ત્રિનિર્ઘાતઃ પતંતિ જલ્લગ્નિદવઃ
આકાશે ચ તથા દેવ્યા કુંડલં ચંદુર્મુખ્યોઃ ૧૮

(૬)

इंद्राशुभस्य वज्रस्य धूमकेतोश्च दर्शनम्

संग्रहं सर्वं ज्ञस्यानां, प्रयत्नेन तु कारयेत्. १९

કારતક માસમાં જે ચંદ્રનું શુભ હોય અથવા તારાઓ ખરતા હોય, ઉદ્ધાપાત થયો હોય, ભૂમિકંપ થયો હોય, નિર્ધાત થયો હોય જળાબદ્ધ પડ્યાં હોય, આકાશમાં સૂર્ય અને ચંદ્રની આસપાસ કુંડાળું દેખાયું હોય તથા ઇંદ્રધનુષ્ય કે ધૂમકેતુ દેખાયો હોય તો જાગવીને સર્વ ધાન્યોનો સંઘરો કરી રાખવો. ૧૭ ૧૮ ૧૯

मागशिर मास.

मार्गादि पंचमासेषु शुक्ल षष्ठी स्वर्युता,

दुष्कालश्छत्रमंगं वा जायते हि महीभुजाम्. १

માગશિર વિગેરે પાંચ માસમાં શુક્ર છઠ્ઠી જે સ્વિવારી હોય તો દુકાળ તથા રાજાઓના છત્રનો ભંગ થાય. ૧

मार्गशोर्ध्वं यदा मासे सप्तमी नवमी दिने,

ऐशानीं दिक्षमाश्रित्य दृश्यते मेघमंडलम्. २

स्तोकं वर्षति पर्जन्यो घनघातं समादिशेत्,

दक्षम्या सुत्तरो वातः प्रचंडो घनघातकः ૩

માગશિર માસમાં જે સાતમી અને નોનમી દિવસે ઇશાન દિશામાં મેઘમંડળ દેખાય તો વરસાદ થોડો થાય, પ્રચંડ વાયુ

(૭)

ચાય, અને દશમને દિવસે ઉત્તર દિશામાં જો પ્રચંડ વાયુ વાયું
તો વરસાદ બિલકુલ ન થાય. ૨, ૩

માસસ્ય માર્ગશીર્ષસ્ય મધ્યા નક્ષત્રમેવ ચેત્,
કૃષ્ણપક્ષે ચતુર્થ્યા તુ સવિદ્યુન્મેઘદર્શનમ્. ૪
તસ્મિનૃક્ષે તદાષાઢે જલપૂર્ણા મહી ભવેત્,
સંપૂર્ણા શસ્યનિષ્પત્તિઃ સુભિક્ષં ચ સમાદિશેત્. ૫

માગશર મહિનાના કૃષ્ણપક્ષની ચોથને દિવસે જો મધ્યા
નક્ષત્ર હોય તથા વિજળી સહિત મેઘનું દર્શન થાય તો અસાદ
મહિનાના તે નક્ષત્રમાં-મધ્યા નક્ષત્રમાં-પૃથ્વી જળથી સંપૂર્ણ
અર્ધ જાય, ધાન્યની પેદાશ ઘણી સારી થાય તથા મુકાળ પહો
થાય. ૪, ૫

રાત્રૌ દૃષ્ટ્વા દિને વૃષ્ટિ દિને દૃષ્ટ્વા ભવેન્નિશિ
પુરુષ સ્ત્રી સંયોગોવ વિદ્યુન્મેઘ સ્તયૈવ ચ. ૬

રાત્રે જો વિજળી જોવામાં આવે તો દિવસે વરસાદ થાય
અને દિવસે જોવામાં આવે તો રાત્રે થાય. પુરુષ અને સ્ત્રીના
સંયોગની જેમ વીજળી અને મેઘનો સંયોગ પણ જાણી
લેવો. ૬

કૃષ્ણેપક્ષે તથાષ્ટમ્યાં નવમ્યાં હસ્તમે ફિલ
સર્વતો દિશિ દૃશ્યેચ્ચ વિદ્યુદન્નેષ સંયુતા. ૭

(૮)

તટુક્ષે ચૈવ માષાદે જલપૂર્ણા મહી ભવેત્
સુભિક્ષં શસ્ય નિષ્પત્તિ વસુધા નંદતે તથા. ૮

માગશર માસની કૃષ્ણપક્ષની આઠમ તથા નવમને દિવસે જો હસ્ત નક્ષત્ર હોય, અને આકાશમાં વાદળાં સાથે સર્વ દિશાઓમાં વિજળી ચમકતી હોય તો આષાઢ મહિનાના તે નક્ષત્રમાં પૃથ્વી જળથી તરખોળ થઇ જાય, સુકાળ થાય, ધાન્યની ઉત્પત્તિ થાય અને પૃથ્વીમાં સર્વત્ર આનંદ રહે. ૭, ૮

ચતુર્થી પંચમી ષષ્ઠયાં અશ્લેષા ચ મધા તથા
યદા ચ પૂર્વફારુક્ષં ત્રિરાત્રં વર્ષતે ધ્રુવમ્. ૯

માગશર માસની ચૈત્ર, પાંચમ અને છઠ્ઠને દિવસે જો અશ્લેષા, મધા તથા પૂર્વા ફાલ્ગુની નક્ષત્ર હોય તો ખરેખર ત્રણ દિવસ મુઘી વરસાદ થાય. ૯

અષ્ટમી નવમી ચૈવ ચિત્રનક્ષત્રસંયુતા
આષાઢે શ્વેતપક્ષે ચ તદિને વર્ષતે ધ્રુવમ્. ૧૦

માગશર માસની આઠમ અને નોમ જો ચિત્ર નક્ષત્રવાળી હોય તો આષાઢ માસના શુક્લપક્ષમાં તે દિવસેજો ખરેખર વરસાદ થાય. ૧૦

નવમી દશમી ચૈવ એકાદશી યદા ભવેત્
સ્વાતિ નક્ષત્ર સંયુક્તા, શસ્યનાશો જલંબિના. ૧૧

માગશર માસની નોમ, દશમ તથા અગીયારસ જો સ્વાતિ

(૯)

નક્ષત્રવાળી હોય તો પાણી વિના ખેતીનો નાશ થવાનો એમ
સમજી રાખવું. ૧૧ વ્યવહારકદમાં શ્રી હરિશદ્રસૂચિએ પણ
કહ્યું છે કે:—

માર્ગશીર્ષ નવમી દશમી ચૈકાદશી ચ તિથિરત્ર કરાલા
સ્વાતિરુક્ષસહિતા સિતપદ્યા શસ્યનાશકલિતા કલિતાકા. ૧૨

માગશર માસના શુકલ પક્ષની નોમ દશમ અને અગીયા-
રષ્ટની તિથિ બે સ્વાતિ નક્ષત્રવાળી હોય તો તેને બંધકર,
ધાન્યનો નાશ કરનારી તથા કષ્ટ ઉપજાવનારી સમજવી. ૧૨

દ્વાદશ્યાં ચ ત્રયોદશ્યાં ચતુર્દશ્યાં તથૈવ ચ
અમાવાસ્યાં તથા ચ સ્યાન્ નક્ષત્રં ચ મધ્યાભિધમ્ ૧૩

સંધ્યાકાલ થ તાસુ ચેન્ મેઘર્વિંદુ સમન્વિતઃ

આષાઢે શ્વેતપક્ષે તુ વર્ષતે નાત્ર સંશયઃ ૧૪

માગશર માસની ખારસ તેરસ ચૌદશ તથા અમાસને
દિવસે બે મધ્યા નક્ષત્ર હોય અને તે તિથિઓનો સંધ્યાકાળ
બે મેઘનાં ઝિંદુએ કરી સહિત હોય તો આષાઢ મહિનાના
શુકલપક્ષમાં જરૂર વરસાદ વરસે. ૧૩, ૧૪

પોષ માસ.

પૌષે શુક્લ ચતુર્થ્યાં તુ વિદ્યુતાં દર્શનં શુભમ્
અન્નચ્છન્નં નમઃ શ્રેષ્ઠ મસ્યામિદ્રધનુસ્તથા. ૧

(૧૦)

પોષ મહિનાની શુક્લ ચતુર્થીને દિવસે જો વિઝળી દેખાય,
આકાશ વાદળથી છવાયેલું જણાય તથા ઈંદ્ર મનુષ્ય નજરે ચડે
તો તે ઉત્તમ જાણવાં ૧

મેષપદં ગતચંદ્રો ગર્જનં પૂર્વદિગ્ગતમ્
કુંડલં ચ તથા માનો સુમિષ્ઠં જાયતે તદા ૨

વળી તે દિવસે જો ચંદ્ર મેષરાશિમાં હોય, પૂર્વ દિશામાં
અર્જુના થાય અને સૂર્યની આસપાસ કુંડાળું દેખાય તો સુખજ
થાય. ૨

તદિને ચ પ્રતીચ્યાં ચ સંધ્યાકાલે ભવેદ્યદિ
પીતવર્ણો ઘટાટોપો ઘનાનાં ગગનાંગણે ૩
ભૂમિકંપો ભવેન્નૂનં પ્રચંદો જનમીતિદઃ
પંચવીંશ ત્યર્હમધ્યે તદ્દેશે નાત્ર સંશયઃ ૪

પોષ માસની ચોથને દિવસે સંધ્યાકાળે પશ્ચિમ દિશામાં
આકાશમાં પીળા રંગનાં વાદળાંનો ઘટાટોપ થાય તો તે દેશમાં
અરેખર પચીસ દિવસની અંદર પ્રચંડ અને લોકોને બચતીત
કરનાર ભૂમિકંપ થાય, એ નિઃસંશય છે. ૩, ૪.

પૌષ શુક્લ પંચમ્યાં તુ સવાતો ઘનદંબરઃ
પ્રભાતે જાયતે મહ્યાં વિશુદ્ધ ગર્જનં સમન્વિતઃ ૫
તદા તસ્યાં ચતુર્માસ્યાં, ચાતકૈરિવ માનુષૈઃ
લભ્યતે જલચિદુર્નો નમસો મેષ સંભવઃ ૬

(૧૧)

પોષ શુદ્ધિ પાંચમને દિવસે પ્રભાતમાં વાયુ, વીજળી અને
અર્જના સાથે મેઘનો આડંબર થાય તો તે ચોમાસામાં ચાત-
કોની પેઠે માણસોને પણ આકાશમાંથી વરસાદનું ટીપું મળવું
ફલ્લભ થઈ પડે. ૫, ૬.

પૌષસ્ય શુક્લ પષ્ટયાં તુ મધ્યાન્હે નમસિ સ્થિતઃ

નમોમણિ મૈત્ર્યંદૈર્યદા શ્વેતૈસ્તિરોહિતઃ ૭

તદાદેશે સમન્થેતિ કરાલા ક્ષુદ્ર પક્ષિણામ્

શસ્ય મક્ષણશીલા ચ શ્રેણિ માર્દ્રપદે ધ્રુવમ્ ૮

પોષ શુદ્ધિ છઠ્ઠને દિવસે મધ્યાન્હકાળે આકાશમાં રહેલો
સૂર્ય જો શ્વેત રંગનાં વાદળોનાં સમુદયથી છવાયેલો હોય તો
આદરવા મહિનામાં તે દેશમાં ધાન્યનું લક્ષણ કરનારી ક્ષુદ્ર
પક્ષિશ્રેણી-તીડો વિગેરેની ભયંકર આકૃતિ ખરેખર આવી ચડે.

પૌષે તુ સપ્તમી શુક્લા અષ્ટમી નવમી તથા

રેવતી રુક્ષસંયુક્તા તદા ધાન્યં ન સંગ્રહેત્ ૯

પોષ મહીનાની શુક્લ પક્ષની આઠમ તથા નોમ જો રેવતી
નક્ષત્રવાળી હોય તો ધાન્યનો સંઘરો કરવાની જરૂર નહિ
કારણ કે તે વરસમાં ધાન્યની સારી ઉપજ થાય. ૯.

તસ્ય માસસ્ય સપ્તમ્યાં પ્રભાતે સૂર્યમંડલમ્

ઉદયદેવાન્નુત્તમં ચેત્ તદાન્નં જાયતે શુભમ્ ૧૦

પોષ મહીનાની સાતમે પ્રભાતમાં સૂર્યમંડલ ઉગતાંજ જો
વાદળથી છવાયેલું દેખાય તો ઘણું ધાન્ય નીપજે ૧૦.

(૧૨)

અષ્ટમી તસ્ય માસસ્ય ચંદ્રવાસરસંયુતા
મારી પ્રભૃતિ રોગાણાં કારિણી વિબુધૈર્મતા. ૧૧

પોષ માસમાં શુદ્ધ આઠમ ને સોમવાર હોય તો તે મરકી
આદિ રોગોને જન્મ આપનારી બાણવી એમ વિદ્વાનોએ કહી
શય્યું છે ૧૧

નવમી ભરણીયુક્તા વાત વિદ્યુત્સમન્વિતા
જ્યોતિષિકૈઃ સમમ્યસ્તા ક્ષુદ્રોપદ્રવકારિણી. ૧૨

પોષ માસની નોમ ભરણી નક્ષત્રવાળી હોય અને વાયુ
તથા વિજળી દેખાય તો ન્હાના ઉપદ્રવો થાય ૧૨

દશમ્યાં તસ્ય માસસ્ય યદા વિદ્યુદ્દિમાન્વિતા
તદાતિવૃષ્ટિતો ધાન્ય નિષ્પત્તિર્ન હિ સંભવેત્ ૧૩

પોષ માસની શુક્લ દશમને દિવસે બે હિમ સાથે વિજળી
થાય તો તે વરસમાં અતિવૃષ્ટિ થાય અને ધાન્યની પેદાશને
હાની કરે. ૧૩

एकादशी तथा ज्ञेया सूर्यतापेन वर्जिता,
पशुनाशकरा प्राज्ञैः स्तृणु संहति वर्जिता. ૧૪

પોષ માસની શુક્લ પક્ષની અગીયારસ બે સૂર્યના તા-
પથી રહિત હોય તો તે વરસમાં ઘાસ નહીં જેવું પાકે અને
તેથી પશુઓનો નાશ થાય.

(૧૩)

પૌર્ણમાસી દ્વિતીયા ચ તસ્ય માસસ્ય વેદ્યદા
ક્રમેણ ચ શનિમૂર્ય વાસરાભ્યાં સમન્વિતા ૧૫

આષાઢે શુક્રપક્ષે ચ પ્રભૂતં જલવર્ષણમ્

નિષ્પત્તિઃ સર્વ શસ્યાનાં પ્રજા ચ નિરુપદ્રવા ૧૬

પોષ માસની પુનમ તથા ળીજ બે અનુક્રમે શનિ અને રવિવારી હોય તો અષાઢ મહિનાના શુકલ પક્ષમાં ઘણો વરસાદ થાય, ધાન્ય સારી રીતે પાકે અને પ્રજા પણ નિરૂપદ્રવ-પણે રહે. ૧૫, ૧૬

પૌષમાસસ્ય સંક્રાંતી રવિવારો યદા ભવેત્

દ્વિગુણં ધાન્યમૂલ્યં ચ કથિતં મુનિસત્તમૈઃ ૧૭

પોષ માસની સંક્રાંતિને દિવસે બે રવિવાર હોય તો ધાન્યનું મૂલ્ય ત્રણગણું, એ પ્રમાણે ઉત્તમ મુનિઓએ બાજીયું છે. ૧૭

શનૌ ચ ત્રિગુણં પ્રોક્તં ભૌમે ચૈવ ચતુર્ગુણં

તુલ્યં ચ બુધ શુક્રાભ્યાં મૂલ્યાર્થે શુરુ સોમયાઃ ૧૮

વળી તે સંક્રાંતિને દિવસે બે શનિવાર હોય તો ધાન્યનું મૂલ્ય ત્રણગણું, મંગળવાર હોય તો ચારગણું, બુધ અને શુક્રવાર હોય તો તુલ્ય તથા બે શુર અને સોમવાર હોય તો અરધું બાજીયું. ૧૮

શનિમાનુકુજે વારે સંક્રાંતિ થ મવેદ્યદા

ધાન્યમૂલ્યસ્ય વૃદ્ધિશ્ચ જાયતે રાજ્યવિદ્વિરમ્ ૧૯

(૧૪)

શનિવાર, રવિવાર તથા મંગળવારે જે સંક્રાંતિ હોય તે
આન્યના ભાવમાં વધારો થાય અને રાજ્યમાં પણ વિશ્વહ થાય.

શન્યર્ક ભૌમવારે તુ સંક્રાંતિ મૃગકર્કયોઃ

યદા તદાન્નમૂલ્યસ્ય વૃદ્ધિઃ સંજાયતે ધ્રુવમ્ ૨૦

મકર સંક્રાંતિ અને કર્ક સંક્રાંતિ જે શનિવારી, સોમવારી
અથવા મંગળવારી હોય તે ખરેખર ધાન્યના ભાવમાં વૃદ્ધિ થાય.

પૌષસ્ય પૂર્ણમાસ્યાં ચ સંધ્યાકાલે ભવેદ્યદિ

મેઘૈશ્છન્નો નિશાનાથઃ પીતવર્ણે મનોહરૈઃ ૨૧

તદા વૈશ્વાનરોદ્ભૂત ભયો જગદ્વિનાશકઃ

કથિતશ્ચદ્રપ્રજ્ઞપ્ત્યાં, સર્વ શાસ્ત્રવિચક્ષણઃ ૨૨

વર્ગી પોસ શુદ્ધિ પુનમને દિવસે સંધ્યાકાળે ચંદ્ર જે પીળા
રંગનાં મનોહર વાદળાંથી છવાયેલો હોય તે જગતને નાશ
કરનારો અગ્નિ ઉત્પન્ન થાય અને તેથી લોકો ભય પામે; એમ
સર્વ શાસ્ત્રોમાં વિચક્ષણ એવા જિનેશ્વરેએ ચંદ્રપ્રજ્ઞાસેમાં કહ્યું છે.

તદિને ભૌમવારશ્ચેદ્ ચંદ્રશ્ચૈવ પ્રભોજિષ્તઃ

બાલ મૃત્યુપ્રદો જ્ઞેયો માઘમાસ સ્તદાસ્થિલઃ ૨૩

પોષ શુદ્ધિ પુનમને દિવસે જે મંગળવાર હોય અને ચંદ્ર
નિસ્તેજ દેખાય તે આખા મહા મહિનામાં બાળકોનું મૃત્યુ
અથવા વધી જાય. ૨૩

(૧૫)

તદિને રવિવારથેત્ રક્તકેષૈશ્વ રાજિતા

પૂર્વદિગ્યદિ મધ્યાન્હે દુષ્કાન્તો હિ તદા મયેત્ ૨૦

વળી તે દિવસે રવિવાર હોય અને મધ્યાન્હકાળે લાલ રંગનાં વાદળાં પૂર્વ દિશાને રંગે તો ખરેખર દુકાળ પડે. ૨૪

તદિને શનિવારથેત્ પ્રાતઃ સૂર્યશ્ચ છાદિતઃ

ધુમ્રતુલ્યૈ યદા મેઘૈ સ્તદા મારી ન સંશયઃ ૨૧

વળી તે દિવસે શનિવાર હોય અને પ્રભાતમાં સૂર્ય ધુમ્ર-
માડા જેવાં વાદળાંથી આંત્રહિત થયો હોય તો મરકીને
ચોક્કસ ઉપદ્રવ થાય. ૨૫

પૌષે મૂલ મરળ્યાંત ચંદ્રમાનેન સા શ્રકે

આર્દ્રાદૌ ચ વિશાખાંતે રવેર્માન ન વર્ષતિ. ૨૬

વાદળાંવાળા પૌષ મહિનામાં મૂલ નક્ષત્ર તથા ભરણી
નક્ષત્રમાં જેટલો ચંદ્રમા હોય તેના માનથી (પ્રમાણથી) આ-
ર્દ્રાથી માંડીને વિશાખા સુધી સૂર્યના માને કરીને વરસાદ
વરસે છે ૨૬

પૌષસ્ય પૂર્ણમાસી ચેદ્ના ચ ઘટિકા પ્રયમ્

ધાન્યરાશિપ્રદા મઘ્નાં તદા વર્ષા શુભા મયેત્. ૨૭

વળી જો પૌષ શુદ્ધ પુનેમ ત્રણ મહી ઝોઝી હોય તો
પૃથ્વી ઉપર ધાન્યના મોટા સમૂહને આપતા કામસાધક થાય.

(૧૬)

માધ માસ.**માધ શુક્ર દ્વિતીયાયાં પ્રાતઃ સૂર્યોભવેદ્યદિ****તીવ્રતાપયુતો જાત્ર તદા દુષ્કાલસંભવઃ ૧**મહા શુદ્ધિ ત્રીજને દિવસે પ્રભાતમાં સૂર્ય તીવ્ર તાપ આપે
તો ખરેખર દુકાળ પડે. ૧**તદિમે ચૈવ મધ્યાન્હે પ્રતીચ્યાં મેઘહંબરઃ****શ્વેતવર્ણો યદા જાત સ્તદા ધાન્યં ન જાયતે. ૨**વળી તે દિવસે ખપોરે પાશ્ચિમ દિશામાં શ્વેત રંગનાં વાદ-
ળાંના આડંબર થાય તો ધાન્ય ન પાડે. ૨**માધ શુક્ર તૃતીયાયાં સંધ્યાકાલે નિશાકરઃ****હરિદ્વર્ણયુતૈર્મૈઘૈઃ શ્ચાદિતો યદિ ચેદ્ ભવેત્ ૩****તદા સપ્તદિનૈર્નૂનં ભવેદ્વૃષ્ટિસ્તદાદિતઃ****ગોધૂમ ચળકાદીનાં નાશશ્ચ ભવતિ ધ્રુવમ્ ૪**મહાશુદ્ધિ ત્રીજને દિવસે સંધ્યાકાળે ચંદ્ર લીલા રંગવાળાં
વાદળાંથી છવાયેલો હોય તો ખરેખર ત્યારથી લઈને સાત દિવ-
સની અંદર વૃષ્ટિ થાય અને ઘઉં તથા ચણા વગેરે અવશ્ય-
નાશ પામે. ૩, ૪**તદિમે રવિવાર શ્વેત્ અર્કોપિ ચ દિનોદયે****પરિદુષ્ટો યદા જાત્રેઃ સજલૈશ્ચાદિતો ભવેત્. ૫**

(૧૭)

તદા નૂનં ન વૃષ્ટિઃ સ્યાદ્ વર્ષં યાવજ્જનપ્રિયા

દુઃસ્વિનઃ પશવોપિ સ્યુ સ્તૃણતોય વિવર્જિતાઃ ૬

વળી મહા શુદ્ધિ ત્રીજને દિવસે એ રવિવાર હોય અને દિવસ
હિગતી વેળા સૂર્ય પણ જળભરેલાં વાદળાંથી છવાયેલો દેખાય
તો ખરેખર લોકોને પ્રિય એવી વૃષ્ટિ એક વરસ સુધી ન થાય,
પશુઓ ઘાસ તથા પાણીના અભાવે ઘણા હેરાન થાય. ૬

માઘ શુક્ર ચતુર્થ્યાં તુ નિશીથે હંબરે યદિ

રક્ત વર્ણયુતા વિદ્યુદ્ દૃશ્યતે ગર્જનૈર્યુતા ૭

તદા વૃષ્ટિ મેવેન્નૂનં જ્યેષ્ઠમાસિ પનોહરા

ધાન્ય તૃણાદિ વસ્તુનાં નિષ્પત્તિશ્ચ મેવેચ્છુમા. ૮

વળી માહ શુદ્ધિ ચોથની મધ્ય રાત્રિએ આપ્રશમાં ગર્જન
આથે હાલ રંગની વિજળી દેખાય તો ખરેખર જેઠ માસમાં
નોહર વૃષ્ટિ થાય તથા ધાન્ય ઘાસ આદિ વસ્તુઓ ઘણા સારા
જથ્થામાં પાકે. ૭ ૮

તદિને રક્તવર્ણાદય મેકમશ્રં ચ પૂર્વતઃ

પશ્ચિમતો દ્વિતીયં ચ સમાગચ્છચ્ચ દૃશ્યતે ૯

પ્રાતર્યદૈકવેલાયાં તદા નાશો મેવેદ્ધ્રુવમ્

જલ્પલવૈર્હિ દેશસ્ય માસસ્યાવધિના તતઃ ૧૦

વળી તે માહ શુદ્ધિ ચોથને દિવસે પ્રભાતમાં એકી વખતે
રંગનું પૂર્વદિશા તરફથી એક વાદળું અને પશ્ચિમ દિશા

(૧૬)

દારદ્રથી બીજું વાદળું આવતું દેખાય તો ત્યારથી માંડીને એક
મહિનાની અંદર પાણીની રેલથી ખરેખર દેશનો નાશ થાય. ૯, ૧૦

માઘ શુક્રસ્ય પંચમ્યાં ઘટિત્રયદિને ગતે

વિવમર્કસ્ય રક્તં સ્યાત્તદા ધાન્યક્ષયો ભવેત્ ૧૧

મહા શુદ્ધિ પાંચમે ત્રણ ઘડી દિવસ ગયા બાદ સૂર્યનું બિંબ
હ્રાલ રંગનું દેખાય તો ધાન્યનો નાશ થાય. ૧૧

તદિને શનિવારશ્ચેદ્ હીમવૃષ્ટિ ભવેત્તથા

તદા શુવિ મહામારી ચૈત્રે ભવતિ નિશ્ચિતમ્ ૧૨

મહા શુદ્ધિ પાંચમે જો શનિવાર હોય અને વળી હિમની
વૃષ્ટિ થાય તો પૃથ્વીમાં ચૈત્ર માસમાં ખરેખર મરડીનો મોટો
ઉપદ્રવ થાય. ૧૨

ષષ્ઠ્યાં ચ માઘ શુક્રસ્ય સૂર્યાસ્ત સમયે સ્વલુ

દૃશ્યતે સર્વ વર્ણાદય મિદ્રાપો યદાંવરે ૧૩

તદા વૃષ્ટિ ભવેદ્ શીઘ્રં તસ્યામેવ નિશિ ધ્રુવમ્

નિષ્ફલૈવ મહારોગ દાયિની દેહિનાં સદા ૧૪

વળી મહા શુદ્ધિ છઠ્ઠને દિવસે સૂર્યાસ્ત સમયે આકાશમાં
સર્વ રંગોવાળું જો ઇંદ્રધનુષ્ય દેખાય તો ખરેખર તુરત તેજ
રાત્રિએ નિષ્ફળ તથા પ્રાણીઓને હા મેશા મહા રોગ કરનારી
વૃષ્ટિ થાય. ૧૩ ૧૪

માઘ શુક્લસ્ય ષષ્ઠી ચેચ્છનિવારન્વિતા યદા

કુળ્ળપક્ષે તદાષાઢે વૃષ્ટિ ભવતિ નિશ્ચિતમ્ ૧૫

(૧૯)

મહા શુદ્ધિ છઠ ને શનિવાર હોય તો ખરેખર અસાડ મં-
હિમાના અધારીયામાં વરસાદ થાય. ૧૫

ગતાયાં ઘટિકા પંચ રાત્રો તત્ર દિને યદા
તારકાણાં ભવેત્પાતઃ પ્રતીચ્યા મનિવારતઃ ૧૬
પશૂનાં ચ તદા નાશો ભવતિ હિ તૃગૈર્વિના
યતો વિદુરપિ વૃષ્ટે ભવતિ નો વર્ષાવધિમ્. ૧૭

વળી તે દિવસે પાંચ ઘડી રાત્રી ગયા બાદ જો પશ્ચિમ દિશા-
માં ઘણા તારા ખરે તો ઘાસ વિના ખરેખર પશુઓનો નાશ થાય,
કારણ કે એક વરસ લગી વરસાદનું ખિંદુ પણ ન પડે. ૧૬, ૧૭

શ્રી સમંત જદ્રાચાર્યે બતાવેલો વિધિ.

મહા શુદ્ધિ છઠને દિવસે પ્રયોગ દ્વારા વરસાદની પરીક્ષા
કરવાનો વિધિ શ્રી સમંત જદ્રાચાર્યે પોતાના જ્યોતિર્નિર્ણય
નામના ગ્રંથમાં નીચે પ્રમાણે કહ્યો છે:—

મહા શુદ્ધિ છઠને દિવસે સૂર્યોદય સમયે એક કુમારિકાએ
સૂર્ય સન્મુખ આકાશ પ્રદેશમાં ત્રીસ પલ સુધી દ્રષ્ટિ રાખીને પ-
લ્લકાસને પાટલા પર બેસવું. પોતાની સામે હાથ પહોંચે ત્યાં
સુધી નિર્મળ પાણીથી ભરેલી એક કાંસાની ગોળ થાળી રાખવી.
પછી તે થાળીમાં કુમારિકાએ પોતાની અનામિકા આંગળીથી,
તેલમાં પલ્લોબેલકાંઠાના ત્રણવાર છાંટણાં નાખવાં અને “ૐ નમો
સૂર્યાય ૐ નમસ્ક્રમેષ્વરિયતમે અસ્યાં સ્થાલ્યાં અવતરતુ સ્વાહા”
એવી રીતેનો મંત્ર બોલવાનો, અઠલેમાં રાખેલાં કરેણાં

(૨૦)

કુલ તે થાગીમાં નાખવાં. પછી તે બધું પાણી એક કોરા માટીના ઘડામાં ભરવું. તેના પર એક સરાવલું ઢાંકવું. તેની ઉપર લીલા રંગનું વસ્ત્ર કાચા સૂતરથી બાંધવું. એ ઘડો બપોરસુધી ત્યાં તડકામાં જ રહેવા દેવો; તેની પર છાંયા બિલકુલ ન આવવા દેવી. બપોર પછી તે ઘડો ખોલી તેમાં હરડા-મહેડા ને આમ-જાનું અર્થાત્ ત્રિક્ષાનું એક વાલ જેટલું ચૂર્ણ નાખવું. તે બાદ ઘડાને તેવી જ રીતે બાંધ કરી પાછો તડકામાં મૂકવો. સાંજે જ્યારે સૂર્ય અરધો અસ્ત થયો હોય ત્યારે તે ઘડો પેલી કુમારિકાના મસ્તક ઉપર ચડાવીને ઘરમાં લાવવો અને છેક પ્રભાત થતાં સુધી મુકી રાખવો. પછી સૂર્યોદય વખતે તે ઘડો ઉઘાડી તેમાં એક શ્વેત વસ્ત્રનો ટુકડો ભોળવો, અને તે ટુકડાને ઘડામાં જ એક ઘડી સુધી રહેવા દેવો. પછી તે ટુકડાને નીચોવ્યા વગર છાંયામાં સૂકવવો. સૂકાઈ ગયા પછી જો તે વસ્ત્રના ટુકડામાં કાળા રંગના ડાઘા માલૂમ પડે તો જાણવું કે ચોમાસામાં સારો વરસાદ થશે અને જો લાલ રંગના ડાઘા દેખાય તો વરસાદની આશા ન રખાય અને જો સાર કોઈ વસ્ત્ર રહે તો અત્યંત વરસાદ પડે અને તેથી ધાન્યનો પાક નિષ્ફળ જાય એમ સમજવું.*

माघ शुक्लस्य सप्तम्यां घटि त्रयदिने गते

धूलिवृष्टि रीशाने चेत् धराकंपस्तदा निश्चि १८

મહા શુદ્ધિ સાતમે ત્રણ ઘડી દિવસ ગયા બાદ ઇશાન દિશામાં જો ધુળની વૃષ્ટિ થાય તો રાત્રિએ ધરતીકંપ થાય. ૧૮

* આ વિધિ અને પ્રયોગ બરાબર સમજી સકાય તે માટે શુદ્ધમની ખાસ જરૂર બતાવવામાં આવે છે.

(૨૧)

માઘ શુકલસ્ય સપ્તમ્યાં રવિવારો યદા ભવેત્
 મધ્યાન્હે ધૂલિવૃષ્ટિશ્ચ પ્રતીચ્યામનિર્લેયુતા ૧૯
 તદા વિદ્યુત્સમુત્પાતો ભવતિ જનઘાતકઃ
 તમ્યાં હિ તદ્દિને તત્ર ભૂરિ ભય સમન્વિતઃ ૨૦

માહ શુદ્ધિ સાતમને દિવસે જે રવિવાર હોય તથા મધ્યાન્હ
 કાળે પશ્ચિમ દિશામાં પવન સાથે ધૂળની વૃષ્ટિ થાય તો ત્યાં
 તેજ દિવસે રાત્રિયે ખરેખર લોકોનો નાશ કરનારો તથા ઘણા
 બચવાળો વિજળીનો ઉપદ્રવ થાય. ૧૯ ૨૦

માઘ શુકલસ્ય સપ્તમ્યાં સંધ્યાકાલે જલૈર્યુતો
 મેઘયૂથો યદા પ્રાચ્યાં તદા દુષ્કાલસંભવઃ ૨૧
 માહ શુદ્ધિ સાતમે સંધ્યાકાળે પૂર્વ દિશામાં જળવાળાં
 વાદળાંઓનો સમુદ્ધ હોય તો દુકાળનો સંભવ બહુવો. ૨૧

માઘશુકલસ્ય ચાષ્ઠમ્યાં ભોમવારો યદા ભવેત્
 આચ્છાદિત સ્તથા સૂર્યઃ સૂર્યાસ્તસમયે યદિ ૨૨
 નીલવર્ણે મહામેઘ નિષ્કંપૈશ્ચ કિલોન્નતૈઃ
 તદા ધાન્યસ્ય મૂલ્યં હિ જાયતે દ્વિગુણં મહૌ ૨૩
 માહ શુદ્ધિ આઠમને દિવસે જે મંગળવાર હોય અને
 સૂર્યાસ્ત સમયે સૂર્ય જે લીલા રંગનાં નિષ્કંપ અને ઉંચાં
 વાદળાંઓથી આચ્છાદિત થયેલો હોય તો ખરેખર આ પૃથ્વીમાં
 ધાન્યનું મૂલ્ય બમણું થઈ જાય. ૨૨ ૨૩

(૩૩)

માય શુક્લસ્ય ચાષ્ટમ્યાં શનિવારો યદા ભવેત્

તદ્વા વૃષ્ટિઃ શુભા ચોક્તા ચતુર્માસિ જિનાધિપૈઃ ૨૪

વળી મહા શુદ્ધિ આઠમને દિવસે શનિવાર હોય તો ચોમા-
સામાં સારો વરસાદ થાય એમ જિનાધિપોએ કહેલું છે. ૨૪

નભસિ હિ પ્રભાતે ચ માય શુક્લાષ્ટમી દિને

ઇંદ્રચાપો યદા ત્વર્થો દૃશ્યતે ઘટિકાવધિ ૨૫

તદા મારી સમુત્પાતો જાયતે જનનાશકઃ

વિદેશગમનં કાર્યં તતો જીવિતવાંછિભિઃ ૨૬

વળી મહા શુદ્ધિ આઠમને દિવસે પ્રભાતમાં જો એક ઘડી
સુધી અરધું ઇંદ્રધનુષ્ય દેખાય તો માણસોનો નાશ કરનારો
મરડીનો ઉપદ્રવ થાય માટે જીવિતની ઇચ્છા રાખનારાઓએ
પરદેશમાં આદ્યા જવું. ૨૫ ૨૬

જાયતે તદ્દિને ચૈવં ધૂલિવૃષ્ટિર્યદાંબરે

મધ્યાન્હે નૈઋતે ભાગે તદા દુષ્કાલસંભવઃ ૨૭

વળી તે મહા શુદ્ધિ આઠમને દિવસે જો આકાશમાં મધ્યાન્હ
કાળે નૈઋત દિશામાં ધુળની વૃષ્ટિ થાય તો દુકાળ પડે. ૨૭

માય શુક્લાષ્ટમી ચૈવ દુર્દિના યદિ જાયતે

તદ્વા પશુવિનાશઃ સ્યાદ્વિવિધ વ્યાધિભિ ધ્રુવમ્ ૨૮

મહા શુદ્ધિ આઠમને દિવસે વાઘાં થાય તો ખરેખર
વિવિધ પ્રકારના રોગોથી પશુઓનો વિનાશ થાય. ૨૮

(૨૩)

નિશાનાથો નિશિ જાતો માઘશુક્લાષ્ટમી દિને,
 રક્તવર્ષેન સંવૃત્તો યદા ભામંડલેન ચ ૨૯
 તદાઽતિવૃષ્ટિ વિંજેયા ચતુર્માસાવધિ જનૈઃ
 મહામારી સમૃત્પાતો ધાન્યોત્પત્તેર સંભવઃ ૩૦

મહા શુદ્ધિ આઠમને દિવસે રાત્રીએ જો ચંદ્ર લાલ રંગના ભામંડળથી ઘેરાયેલો દેખાય તો ચતુર્માસ દરમીયાન ભારે વરસાદ થાય એમ જાણવું અને તેથી મોટા મરડીનો ઉપદ્રવ થાય તેમજ ધાન્ય પાણુ ન પાડે. ૨૯, ૩૦

માઘશુક્લસ્ય ચાષ્ટમ્યાં યદા હિ વિશ્વદર્શનમ્
 જાયતેઽગ્નૌ દિશિ ચૈવ તદા વૃષ્ટિ ન જાયતે ૩૧
 મહા શુદ્ધિ આઠમે અગ્નિપુણામાં વિજલી દેખાય તો વરસાદ ન થાય. ૩૧

ધુમ્રયુક્તં યદાકાશં માઘશુક્લાષ્ટમી દિને
 દૃશ્યતે હિ તદા મહ્યાં ભૂમિકંપો ભવેદ્ધ્રુવમ્ ૩૨
 મહા શુદ્ધિ આઠમને દિવસે આકાશ ધુમાડાવાળું દેખાય તો જરૂર ધરતીકંપ થાય. ૩૨

તદ્દિને ગુરુવારચ્ચેત્ પ્રભાતે મેઘવર્ષણમ્
 તદા વૃષ્ટિ ન જાયેત વર્ષાવધિ હિ નિશ્ચિતમ્ ૩૩
 વળી તે દિવસે ગુરુવાર હોય અને પ્રભાતમાં વરસાદ આવે તો ખરેખર એક વરસ સુધી વરસાદ ન આવે.

(૨૪)

માઘશુકલનવમ્યાં ચ રવિવારો યદા ભવેત્
 કરકાણાં સમુત્પાતો પ્રભાતે ચ યદા ભવેત્ ૩૪
 તદા સ્વર્ણાદિ ધાતૂનાં મૂલ્યં હિ દ્વિગુણં મતમ્
 ત્રિગુણં શનિવારશ્ચેત્ ભૌમવારે ચતુર્ગુણમ્ ૩૫

માહ શુદ્ધિ નવમને દિવસે રવિવાર હોય અને પ્રભાતમાં
 ઠરનો ઉપદ્રવ થાય તો ખરેખર સોનું વિગેરે ધાતુઓના
 ભાવ બમણા થઈ જાય. અને તે દિવસે શનિવાર હોય તો ભાવ
 ત્રણગણા અને ભોમવાર હોય તો ચારગણા થાય. ૩૪, ૩૫

મધ્યાન્હે તદ્દિને ચૈવ પૂર્વદિગ્યદિ મંદિતા
 પંચ વર્ણે મહામેઘૈ સ્તદા મારી ન સંશયઃ ૩૬

વળી તે દિવસે-માહ શુદ્ધિ આઠમને દિવસે બપોરે પૂર્વ
 દિશા બે પથરંગી મોટાં વાદળાંઓથી ભરેલી દેખાય તો
 જરૂર મરકીનો ઉપદ્રવ થાય. ૩૬

માઘશુકલ નવમ્યાં ચ યદા હિ વિદ્યુદર્શનમ્
 જાયતે સંધ્યાસમયે તદા ધાન્યં ન જાયતે. ૩૭

માહ શુદ્ધિ નવમને દિવસે સંધ્યાકાળે વિજળી થાય તો
 ધાન્ય ન નીપજે. ૩૭

તદ્દિને રવિવારશ્ચેત્ આકાશં ચ જલપ્લુતમ્
 સૂર્યસ્વ દર્શનં ચૈવ નો જાયેત્ દિનાવધિ ૩૮

(૨૫)

તદા હિ પશુવિધ્વંસઃ કાલ્પાને ભવતિ ધ્રુવમ્
સ્ફોટકાદિ મહારોગૈ રેવં જિનવિભાષિતમ્ ૩૯

વળી તે દિવસે રવિવાર હોય, આકાશ પાણીથી ભીંજી-
એલું હોય અને આખા દિવસ દરમીયાન સૂર્યના દર્શન ન
થાય તો શીતલા વિગેરે મહા રોગોથી પશુઓનો વિનાશ થાય
એમ શ્રી જીનેશ્વરોએ બાણેલું છે. ૩૮, ૩૯

તદિને ધોમવારશ્ચેત્ પૂર્વદિક્ચૈવ ભૂષિતા
શ્યામમેઘૈસ્તદા વૃષ્ટિ રાષાદે હિ ન સંશયઃ ૪૦

તે દિવસે જે ધોમવાર હોય અને પૂર્વ દિશા શ્યામ
રંગનાં વાદળથી વિભૂષિત થયેલી હોય તો આઘાદ માસમાં
ચોક્કસ વરસાદ થાય. ૪૦

તદિને ચાંબરે પ્રાચ્યાં નિશીથે યદિ જાયતે
પતનં તારકાણાં ચ રાજ્યભ્રંશો ન સંશયઃ ૪૧

વળી તે દિવસે આકાશમાં પૂર્વદિશામાં મધ્યરાત્રિએ તારક
ખરે તો રાજ્યનો નાશ થાય એ વિષે શંકા ન રાખવી. ૪૧

તદિને ધૂમકેતોશ્ચ દર્શનં યદિ જાયતે
નિશિ તદા જનનાં હિ નાશો ભવતિ મારીતઃ ૪૨

વળી તે માહ શુદ્ધિ નોમને દિવસે રાત્રિએ જે ધુમકેતુનું
દર્શન થાય તો ખરેખર મરકીથી માણસોનો નાશ થાય. ૪૨

(૪૬)

તદિને ચ નિશ્ચાનાથે સંધ્યાકાલેઽનિલૈર્ધ્રુવે

દૃશ્યતે શંસ્રચિન્હં ચેત્ તદા વૃષ્ટેઽસંભવઃ ૪૩

વળી તે દિવસે સંધ્યાકાળે વાયુ કુંકાય અને ચંદ્રની
અંદર શંખનું ચિન્હ જણાય તો વૃષ્ટિ ન થાય. ૪૩

તદિને ચૈવ નભસિ પ્રભાતે યદિ જાયતે,

ચંદ્રવાતસ્તદા જ્ઞેયા વૃષ્ટિ ધાન્યપ્રદા ભુવિ ૪૪

વળી તે દિવસે આકાશમાં પ્રભાતકાળે સખત વાયરો વહે
તો પૃથ્વીમાં ધાન્યને ઉપજાવનારો પુષ્કળ વરસાદ થાય. ૪૪

દશમ્યાં માઘશુક્લસ્ય શક્રચાપો વિદૃશ્યતે

સંધ્યાકાલે સદા જ્ઞેયા વૃષ્ટિ મારીપ્રદા તદા ૪૫

મહા શુદ્ધિ દશમને દિવસે સંધ્યાકાળે જો દંદ્રધનુષ્ય
ઢેખાય તો મરહી પેદા કરનારી વૃષ્ટિ થાય. ૪૫

દશમી માઘશુક્લસ્ય ભૌમવારોન્વિતા યદિ

તદા બાલવિનાશો હિ વિજ્ઞેયો ફાલ્ગુને ધ્રુવમ્ ૪૬

મહા શુદ્ધિ દશમ જો ભૌમવારી હોય તો ખરેખર ફાલ્ગુ
આસમાં બાળકોનો નાશ થવાનો એમ જાણવું. ૪૬

વિદ્યુત્પાતો યદા જાત સ્તદિને વૃષ્ણોપરિ

તદા પ્રાણિસમૂહસ્ય ત્રાણો મયેજ્જકં વિકા ૪૭

વળી તે મહા શુદ્ધિ દશમને દિવસે બળદ દિપર વિજળી
ચહે તો પાણી વગર પ્રાણીઓના સમૂહને વિનાશ થાય. ૪૭

(૨૭)

તદ્દિને સૂર્યમધ્યે વેદ્ દૃશ્યતે રક્તમાન્વિતમ્ :

તદસ્તસમયે નૂનં મત્સ્યચિન્હં સકંપનમ્ ૪૮

તદાષ્ટદિન મધ્યે હિ જાયતે વાર્ધિસંભવઃ

જલપ્લવો મહા ઘોરો ધ્રુવં જગતીનાશકઃ ૪૯

વળી તે મહા શુદ્ધિ દશમને દિવસે સૂર્યાસ્ત સમયે જો સૂર્યના મધ્યભાગમાં લાલ કાંતિવાળું તથા કંપતું મત્સ્યનું ચિન્હ જણાય તો આઠ દિવસની અંદર ખરેખર અત્યંત ભયંકર તથા જગતનો નાશ કરવાવાળી સમુદ્રની રેલ ફરી વળે.

તદ્દિને પૂર્વદિગ્ભાગે યદા હિ મેઘમંડલમ્

પીતપ્રભં પ્રમાતે ચ મેઘમાર્ગે તુ દૃશ્યતે ૫૦

તદા જ્વરોત્પત્તિ જ્ઞેયા મનુષ્યેષુ ભુવિ ધ્રુવમ્

વિનાશશ્ચ તથા તેષાં તતો જ્ઞેયો ભયપ્રદઃ ૫૧

માહ શુદ્ધિ દશમને દિવસે જો આકાશમાં પૂર્વ દિશામાં પ્રભાતે પીળી કાંતિવાળું વાદળાનું મંડળ દેખાય તો આ પૃથ્વી ઉપર માણસોમાં ખરેખર તાવની ઉત્પત્તિ થાય અને તેથી તે માણસોનો ભયંકર વિનાશ થાય. ૫૦, ૫૧

તદ્દિને નૈઋત્યે ભાગે યદા ચ વિદ્યુદ્દર્શનમ્

તદા ગર્ભિવતી નારીધ્વંસો ભવતિ નિશ્ચિતમ્ ૫૨

તે દિવસે જો નૈઋત્ય ખુણામાં વિજળી દેખાય તો ગર્ભિવતી સ્ત્રીઓનો મરણ થાય. ૫૨

(૨૮)

માઘ શુક્લ દશમ્યાં ચ સંધ્યાકાલે યદા ભવેત્,

મૃત્યુદો ભૂરિ ગાઢ શ્ચ વિદ્યુત્પાતો જનોપરિ ૬૩

તદા વન્હિભવોત્પાતો ભવતિ જનમોતિદઃ

તદ્દેશે હ્યથવા તસ્મિન્ નગરે નિશ્ચિતં નિશિ. ૬૪

વળી માહ શુદ્ધિ દશમને દિવસે સંધ્યાકાળે જો મૃત્યુકારક તથા અત્યંત તીવ્ર એવો વિદ્યુત્પાત માણસ ઉપર થાય તો તે રાત્રીએ ખરેખર તે દેશમાં અથવા તે નગરમાં લોકોને ભય આપનારો અગ્નિનો ઉપદ્રવ થાય. ૫૩, ૫૪

માઘ શુક્લ સ્યૈકાદશ્યાં મૌમવારો યદા ભવેત્,

વિદ્યુતાં દર્શનં ચૈવ નિશીથે યદિ જાયતે ૬૫

તદા જ્યેષ્ઠસ્ય શુક્લે હિ પક્ષે વૃષ્ટિર્ન સંશયઃ

ધાન્યં તૃણં તથા ભૂરિ જાયતે પ્રાણિહર્ષદમ્. ૬૬

મહા શુદ્ધિ અગીયારશને દિવસે જો ભોમવાર હોય તથા અધ્યરાત્રીએ વિજળી ચમકે તો ખરેખર જેઠ મહિનાના અઢ્યણીયામાં વરસાદ થાય અને પ્રાણીઓને હર્ષ પમાડનારું ધાન્ય તથા ઘાસ પણ પુષ્કળ નીપજે. ૫૫, ૫૬

તદિને રવિવાર શ્ચેત્તથા મેઘસ્ય હંબરઃ

પૂર્વ દિશિ ચ મધ્યાન્હે સજલઃ શ્યામવર્ણકઃ ૬૭

તદા હિ ફાલ્ગુને માસે વૃષ્ટિ રતીવ જાયતે,

૪૮ માસાવધિ ચૈવ તતો વૃષ્ટે રસંભવઃ ૬૮

(૨૯)

મહા શુદ્ધિ અગીયારસે ને મધ્યાનહકાળે પૂર્વ દિશામાં પા-
છીથી ભરેલો મેઘનો શ્યામરંગવાળો ઘટાટોપ થાય તો
અરેખર કાગણ મહિનામાં ઘણોજ વરસાદ થાય, પણ તે પછી છ
મહિના સુધી વરસાદનો સંભવ ન રખાય. ૫૭, ૫૮

દ્વાદશ્યાં માઘ શુક્લસ્ય શનિવારો યદા ભવેત્,

તદા તૈલાદિ વસ્તુનાં મૂલ્યવૃદ્ધિર્ભવેદ્ ધ્રુવમ્. ૫૯.

મહા શુદ્ધિ ખારસને દિવસે શનિવાર હોય તો તેલ વિગેરે
વસ્તુઓ મોંઘી થાય. ૫૯.

તદિને ધૂમકેતુ શ્ચ દક્ષિણે નિશિથેંચરે,

દૃશ્યતે હિ તદા નૂનં રાજમૃત્યુ ન સંશયઃ ૬૦

મહા શુદ્ધિ ખારસને દિવસે મધ્યરાત્રીએ દક્ષિણ દિશામાં
ને પુછડીયો તારો દેખાય તો જરૂર રાજાનું મૃત્યુ થાય. ૬૦

તદિને રવિવાર શ્ચન્નમશ્ચ નિર્મલં ભવેત્,

તીવ્રઃ સૂર્યસ્તથા ચૈવ શીત વાયોરસંભવઃ ૬૧

તદા ચૈત્રે મધૌ ચૈવ મહામારી પ્રજાયતે

વમન રેચ સંયુક્તા તૂર્ણ મૃત્યુપ્રદા શુચિ. ૬૨

માહ શુદ્ધિ ખારસને દિવસે ને રવિવાર હોય, આકાશ
નિર્મળું દેખાતું હોય, સૂર્ય આકરો તાપ આપી રહ્યો હોય,
અને ઠંડા પવનનો સાવ અભાવ હોય તો ચૈત્ર અને વૈશાક
માસમાં જાડા અને ઉલટી કરાવનારી—તરતજ પ્રાણ હરનારી
મહામારી પૃથ્વીમાં ફેલાય. ૬૧ ૬૨

(૩૭)

માઘ શુક્લ ત્રયોદશ્યા મીશાને યદિ વિચ્યુતાં
દર્શનં જાયતે તમ્યાં તદા વૃષ્ટિ ન વાર્ષિકા. ૬૩

મહા શુદ્ધિ તેરશે દશાન દિશામાં રાત્રીએ વિજળીના ચમ-
કાર થાય તો તે વરસે વૃષ્ટિ ન થાય. ૬૩

તદિને નિશિથે ચંદ્રો યદા રક્તપમાન્વિતઃ
તદાષાઢે રુધિરસ્ય વૃષ્ટિ ભવતિ નિશ્ચિતમ્. ૬૪

મહા શુદ્ધિ તેરસને દિવસે મધ્યરાત્રીએ ભે ચંદ્ર લાલ કાંતિ-
વાળો દેખાય તો અસાડ મહિનામાં ખરેખર લોહીનો વરસાદ
થાય. ૬૪

તદિને ચંદરશ્મિ શ્વેદા મેઘૈઃ પરિવૃત્તઃ
નીલવર્ણૈઃ પ્રભાતે ચ ઘટિકા દ્વિતીયાવધિ ૬૫

તદા નૂનમનાવૃષ્ટિ જાયતે કાર્ત્તિકાવધિ,
જ્યોતિશ્ચક્રં ઇતિ પ્રોક્તં શ્રી હરિભદ્ર સૂરિણા ૬૬

મહા શુદ્ધિ તેરસને દિને પ્રભાતમાં બે ઘડી સુધી સૂર્ય ભે
લીલા રંગનાં વાદળાંથી વિંટળાયેલો હોય તો ખરેખર છેક કા-
ર્તિક મહિના સુધી વરસાદ ન થાય; એ પ્રમાણે શ્રી હરિભદ્રસૂ-
રિજી મહારાજે પોતાના જ્યોતિષ્યક નામના ગ્રંથમાં કહેલું છે.

માઘ શુક્લ ચતુર્દશ્યાં સંધ્યાકાલે ભવેદ્યદિ,
ઉલ્કાપાતઃ પ્રતીચ્યાં ચેત્તદા નાશોઽવનિમુજાં ૬૭

(૩૧)

માહ શુદ્ધિ ચૌદશને દિવસે સંધ્યાકાળે પશ્ચિમ દિશામાં
ઉત્ક્રાંત થાય તો રાત્રિએના નાશ થાય. ૬૭

ન માઘે પતિતં સીતં જ્યેષ્ઠે મૂલં ન વૃષ્ટિકૃત્,
નાર્દ્રાયાં પતિતા વૃષ્ટિ દુષ્ટકાલસ્તદા ભવેત્. ૬૮

જો માહ મહિનામાં ટાઢ ન પડે અને જેઠ શુદ્ધિ પડવાને
દિને મૂલ નક્ષત્ર ન વરસે, તેમજ આર્દ્રા નક્ષત્ર કોઈ જાય તેજ
દુષ્કાળ પડે. ૬૮

પંચાર્કાઃ પંચ ભૌમાશ્ચ પંચ સૂર્યસુતાસ્તથા,

एक मासे यदायाता स्तदा दुर्भिक्ष संभवः ६९

એક જ મહિનામાં પાંચ રવિવાર પાંચ મંગળવાર તથા
પાંચ શનિવાર આવે તો ઘણું દુકાળ પડે. ૬૯

सर्वेषु चैव मासेषु रुक्लृद्धिः सुभिक्षकृत्,

माघस्य प्रतिपच्चैव संवाता मेघवर्जिता. ७०

સઘણા મહિનામાં નક્ષત્રની વૃદ્ધિ થાય તો સુકાળ થાય
અને માહ મહિનાનો પડવો વાયુ સહિત હોય તો વરસાદ ન
થાય ૭૦

द्वितीया मेघ संपूर्णा भविकृष्णे यदा भवेत्,

सविद्यु ज्ञायते तत्र धान्यमूल्यं चतुर्गुणं ७१

મહા વદિ બીજને દિવસે પાદળાં અને વિજળી હોય તેજ
ત્યાં ધાન્યનું મૂલ્ય ચારગણું થાય. ૭૧

(૩૨)

તૃતીયા અન્નસંયુક્તા નિર્જલા ગર્જતા યદા,
ગોધૂમાં સ્તત્ર શૃક્લીયાઘવાંશૈવ વિશેષતઃ ૭૨

જો માહ માસની અંધારીયા પક્ષની ત્રીજ વાદળાંવાળી
હોય અને વૃષ્ટિવિના ગજના થાય તો ઘઉંનો સંઘરો કરી રા-
ખવો તેમજ જવનો તો ખાસ કરીને સંઘરો રાખવો ૭૨

ચતુર્થી મેઘસંયુક્તા વિંદુભિર્જલસંભવૈઃ
નાલિ ફેર ફલાનીહ મહર્ધ્યાણિ ભવંતિ હિ. ૭૩

માહ વદિ થોથ વાદળાંવાળી હોય અને પાણીનાં ટીપાં પડે
તો અહીં નાળીયેરનાં ફળ ખરેખર બહુજ મોંઘાં થાય. ૭૩

પંચમી મેઘસંયુક્તા યદા વિંદુ વિવર્જતા,
ઉદગ્ર વાયુ સંયુક્તા ભાદ્રપદે ન વર્ષતિ. ૭૪

મહા વદિ પાંચમને દિવસે ખાલી વાદળાંજ થાય, પાણી
ન પડે અને અત્યંત પ્રચંડ પવન ફુંકાય તો ભાદરવો મહિનો
સૂકો નીવડે. ૭૪

ષષ્ઠી સર્વિંદુકા જ્ઞેયા નિરન્ત્રા નિર્મલા દિશઃ
કાર્પાસ સંગ્રહે તત્ર લાભો ભવતિ પુષ્કલઃ ૭૫

મહા વદિ છઠે જો થોડાં ટીપાં પડે અને દિશાઓ વાદલાં
ફિવાની થોખી હોય તો કપાસનો સંઘરો કરવો. કેમકે તેથી
ઘણો લાભ થાય. ૭૫

(૩૩)

સપ્તમી સોમવારેણ સંયુક્તા યદિ જાયતે
તદા વૃષ્ટિ મહાધારા ચતુર્માસે ભવેદ્ધ્રુવમ્ ૭૬

મહા વહિ સાતેમ ને સોમવાર હોય તો ચોમાસામાં અત્યંત ધારાવાળી મેઘવૃષ્ટિ થાય. ૭૬

અષ્ટમ્યાં યદિ માર્તઙ્દો ભવતિ મેઘવેષ્ટિતઃ
ન વર્ષતિ તદાદ્રાયાં શ્રાવણાંતે તથૈવ ચ ૭૭

મહાવહિ આઠમના દિવસે સૂર્ય વાદળાંથી વોટળાયેલો હોય તો આદ્રા નક્ષત્રમાં તથા શ્રાવણના અંતે પણ વરસાદ ન થાય. ૭૭

નવમ્યાં હિ નિશાનાથો નિશીથે યદિ નીલભઃ
નાષાદે સકલે વૃષ્ટિ લોકે ધાન્યમહર્ષ્યતા ૭૮

મહા વહિ નવમીને દિવસે મધ્યરાત્રીયે ચંદ્ર જો લીલી કાંતિવાળો દેખાય તો આખો અસાડ માસ ખાલી જાય અને કુનીયાબરમાં ધાન્ય ઘણું મેંઘું થાય. ૭૮

માઘસ્ય કૃષ્ણપક્ષે તુ સપ્તમ્યાદિ દિનત્રયે
રવાવસ્તે યદા વૃષ્ટિ મુરિધાન્યં પ્રજાયતે ૭૯

મહા મહિનાના કૃષ્ણપક્ષમાં સાતમ, આઠમ અને નોખે એ ત્રણ દિવસોમાં જો સૂર્યાસ્ત સમયે વરસાદ થાય તો ઘણું ધાન્ય પાકે. ૭૯

(૩૪)

દશમ્યાં કૃષ્ણવર્ણે તુ માઘમાસે પ્રવર્ષતિ

તદા દ્વિદલ ધાન્યસ્ય મૂલ્યવૃદ્ધિઃ પ્રજાયતે ૮૦

માઘ મહિનાના કૃષ્ણપક્ષની દશમીને દિવસે જો વરસાદ થાય તો કઠોળના ભાવ ઘણા ઉંચા બોલાય. ૮૦

દશમ્યાં સ્વાતિયોગે ચદિ પતતિ દિમં માઘ માસેધકારો
ચાતો વા ચંદ્રધેગઃ સજલ જલધનો ગર્જતે વાપ્યજક્ષમ

વિદ્યુન્માલાકુલં વા તદપિ હિ ચ મધેઘ્નષ્ટ ચંદ્રાર્કતારં

વિદ્યેયા પ્રાવૃદ્ધેષા મુદિતજનપદૈઃ સર્વશસ્યૈ રુપતા. ૮૧

માઘ માસના કૃષ્ણપક્ષની દશમીએ જો સ્વાતિ નક્ષત્રનો યોગ હોય તથા હિમ પડે, અંધકાર થાય, અત્યંત વેગવાળો વાયુ વહે, જળ ભરેલાં વાદળાં હિમંશાં ગળના કરે, વિજળી ચમકે, સૂર્ય, ચંદ્ર અને તારા દેખાતા અંધ થાય તો હિમિત થયેલા લોકોએ સર્વ પ્રકારના ધાન્યને ઉત્પન્ન કરનારો વરસાદ થશે એમ બાણી લેવું. ૮૧

માઘસ્ય નવમી કૃષ્ણા દશમ્યેકાદશી તથા

સ્વાતા વિદ્યુતા યુક્તા શસ્યનાશપ્રદા મતા ૮૨

માઘ માસની કૃષ્ણપક્ષની નોમ દશમ તથા અગીયારશ જો વાયુ તથા વિજળીએ સહિત હોય તો તેને ધાન્યનો નાશ કરનારી લેખવી. ૮૨

(૩૫)

માધસ્ય દ્વાદશી કૃષ્ણા રવિવારેણ સંયુતા

સમેઘા ઝવરદા જ્ઞેયા પ્રાણી સંહારકારિણી ૮૩

માધ માસની કૃષ્ણપક્ષની ખારસ ને રવિવારી તથા વાદળાંવાળી હોય તો તેને તાવ આણનારી તથા પ્રાણીઓને સંહાર કરનારી બાણવી. ૮૩

કૃષ્ણપક્ષ્યા સદા જ્ઞેયા માધમાસ ત્રયોદશી

સેંદ્રચાપા સુવૃષ્ટિદા જ્વેષ્ઠમાસે ચ નિશ્ચિતમ્ ૮૪

માધ માસની કૃષ્ણપક્ષની ઇંદ્રધનુષ્યવાળી તેરસને, જેઠ મહિનામાં ખરેખર ઉત્તમ વૃષ્ટિ આપનારી બાણવી. ૮૪

ચતુર્દશી કૃષ્ણપક્ષ્યા માધમાસસ્તથા મતા

રવિવારેણ સંયુક્તા મહામારીપ્રદા સદા ૮૫

માધ માસની કૃષ્ણપક્ષની ચૌદશ ને રવિવારી હોય તો તેને મહામારી પેદા કરનારી માનવી. ૮૫

માધસ્ય ચોત્તમાવાસ્યા અન્નછન્ના યદા ભવેત્

દૈમવાતેન સંયુક્તા ગોધૂમાદિ પ્રણાશિની ૮૬

માધ માસની અમાવસ્યા ને વાદળાંવાળી તથા ઠંડા વાયુવાળી હોય તો તે ઘઉં વિગેરે વસ્તુઓનો વિનાશ કરે. ૮૬

ફાગણ માસ.

ફાલ્ગુનેઽસ્તમિતે શુક્રે દુર્ભિક્ષં કથિતં જિનૈઃ

ચળમાસાવધિ પ્રાણિભયદં દુઃસ્વર્ગર્થિતમ્ ૧

(૩૬)

ને કાગણ મહિનામાં શુક્રનો અસ્ત થાય તો છ મહિના
સુધી પ્રાણીઓને જાય આપનારો દુઃખગર્ભિત દુકાળ પડે એમ
શ્રી જિનેશ્વર પ્રભુએ કહેલું છે. ૧

ફાલ્ગુને સપ્તમી ચેવ અષ્ટમી નવમી તથા
एकादशी च शुक्ला स्यात् कृतिका रत्नसंयुता २
भाद्रपदे त्वमावास्या द्रोणमेघं प्रवर्षति
ज्योतिश्चक्रं इति प्रोक्तं श्री हरिभद्र सूरिणा. ૩

કાગણ મહિનાની શુકલપક્ષની સાતમ, આઠમ, નોમ અને
અગીયારેશ ને કૃતિકા નક્ષત્રવાળી હોય તો લાદરવા માસની
અમાસે એક દ્રોણપ્રમાણ મેઘ વરસે, એમ શ્રી હરિભદ્રસૂરિ
મહારાજે પોતાના જ્યોતિશ્ચક્ર નામના ગ્રંથમાં કહ્યું છે. ૨, ૩

फाल्गुने शुक्ल सप्तम्यां पूर्णमास्यां तथैव च
निर्वाता गगने मेघा ज्येष्ठे हि वृष्टिदा मताः ४

કાગણ શુદ્ધિ સાતમે તથા પુનમે આકાશમાં વાયુવિનાનાં
બાદળાં થાય તો તે જેઠ મહિનામાં જરૂર વરસાદ લાવે. ૪

फाल्गुनस्य शुक्लाष्टम्यां यदा विद्युद्धि नैऋते
तदाषाढ शुक्ले पक्षे नैव वर्षा भवेद् ध्रुवम् ५

કાગણ માસની શુકલ અષ્ટમીએ નૈઋત ખુલ્લામાં વિજળી
થાય તો અષાઠ મહિનાના શુકલપક્ષમાં ખરેખર ખિલકુલ વર-
સાદ ન થાય ૫

(૩૭)

કાલ્પનસ્ય ચ માસે ચ વર્ષતે અક્ષમી દીપ્તે
 સુભિક્ષં ચ સમાદેશ્યં શસ્યનિષ્પત્તિરેવ ચ ૬
 ફાગણ માસની શુકલ નવમિને દિવસે વરસાદ વરસે તો
 સુકાળ થાય અને ધાન્ય નીપજે. ૬

ચૈત્ર માસ.

ચૈત્ર માસસ્ય સંક્રાંતૌ યદા વર્ષતિ વારિદઃ
 વિચિત્રં જાયતે શસ્યં વૈશાખ જ્યૈષ્ઠ્યો સ્તદા ૧
 ચૈત્ર મહિનાની સંક્રાંતે વરસાદ વરસે તો વિચિત્ર પ્રકારનું
 ધાન્ય પાકે, અને વૈશાક તથા જ્યેષ્ઠ માસની સંક્રાંતિએ વરસાદ
 વરસે તો તેજ પ્રમાણે ધાન્ય નીપજે. ૧

ચૈત્રે વા શ્રાવણે વાપિ પંચાર્કાં યદિ ચાગતાઃ
 દુર્ભિક્ષં હિ તદા જ્ઞેયં કથિતં પૂર્વસૂરિભિઃ ૨
 ચૈત્ર અથવા શ્રાવણ મહિનામાં જો પાંચ રવિવાર આવે
 તો ખરેખર દુકાળ જાણવો એમ પૂર્વાચાર્યોએ કહી રાખ્યું છે. ૨

ચૈત્રસ્ય શુકલસપ્તમ્યાં મેઘચ્છન્નં યદા નભઃ
 ઝિર્મલા વા દિશઃ સર્વા દૃશ્યન્તે વાયુના સહ ૩
 ગોધૂમાંસ્તત્ર શુક્લીયાન્ મહર્ધ્વાનપિ શુદ્ધિયાન્
 સંપ્રાપ્તે શ્રાવણે માસિ લાભો હિ ત્રિગુણો ભવેત્ ૪

(૩૮)

ચેત્ર મહિનાની શુકલ ત્રાતામને દિવસે જો આકાશ વા-
દળાંથી છવાયેલું હોય અથવા સર્વ દિશાઓ વાયુસહિત નિ-
ર્મળ દેખાય તો બુદ્ધિમાન માણસે મોંઘા એવા પશુ ઘઉં અ-
લેણ કરવા, કારણકે આવશ્ય મહિનામાં ત્રણ ગણો લાભ થાય. ૩, ૪

દ્વિતીયા દિવસે પ્રાત્તે ચૈત્ર વાયુશ્ચ સર્વતઃ

મવેયુર્યદિ મેઘા ન વૃષ્ટિર્મદ્રિપદં ધ્રુવમ્ ૬

ચેત્ર મહિનાની બીજને દિવસે જો સર્વ બાજુએથી વાયુ
હોય અને વાદળાં ન થતાં હોય તો ખરેખર ભાદરવા માસમાં
વરસાદ થાય. ૫

તૃતીયા અમ્ભસંયુક્તા નિર્જલા ગર્જતે યદા,

ગોધૂમાં સ્તવ્રગૃહ્નીયાત્ યવાંશ્ચૈવ વિષ્ણેષતઃ ૬

ચેત્ર મહિનાની ત્રીજ જો જળસહિત વાદળાંવાળી હોય
અને ગર્જના થાય તો ઘઉંનો અને જવનો ખાસ કરીને સં-
ચરે કરવો. ૬

તૃતીયે દિવસે પ્રાત્તે ઉત્તરો યદિ મારુતઃ

ન ચ મેઘાઃ પ્રદૃશ્યંતે કાર્તિકે વૃષ્ટિમાદિશેત્ ૭

ચેત્ર શુદ્ધ ત્રીજને દિવસે ઉત્તર દિશામાં વાયુ હોય અને
વાદળાં ન દેખાય તો કારતક મહિનામાં વરસાદ થાય. ૭

ચતુર્થે દિવસે પ્રાત્તે મેઘજાલં પ્રદૃશ્યતે

દુર્મિતં જાયતે ધોર યનાદૃષ્ટ્યા ન સંસવઃ ૮

(૩૯)

ચૈત્ર શુદ્ધ ચોથને દિવસે વાવળાંનો સમુદ્ધ રૂખાવ તેજ
વરસાદવગરનો ભયંકર દુકાળ પડે તેમાં શક નથી. ૮

દિનદ્વયં યદા ઘાતિ વાયુ દક્ષિણ પશ્ચિમઃ
તદા ન જાયતે ધાન્યં દુર્ભિક્ષં ચાત્ર જાયતે ૯

ચૈત્ર શુદ્ધ ચોથથી માંડીને બે દિવસ સુધી દક્ષિણ અને
પશ્ચિમ દિશામાં વાયુ વાય તો ધાન્ય ન થાય અને દુકાળ પડે.

તૃતીયા પંચ નવમ્યાં વાયુઃ પૂર્વોત્તરો યદિ
સર્વશસ્યાનિ જાયંતે પ્રજાશ્ચ સુસ્થિનો ધ્રુવમ્ ૧૦

ચૈત્ર શુદ્ધ ત્રીજ પાંચમ અને નોમને દિવસે બે પૂર્વ અને
ઉત્તર દિશા વચ્ચેનો વાયુ વાય તો સર્વ પ્રકારનાં ધાન્ય થાય
અને પ્રજા પણ ખરેખર સુખમાં રહે. ૧૦

ચૈત્ર માસસ્ય પંચમ્યાં શુક્લપક્ષે વિલોકયતે
અન્નચ્છન્નં નભઃ સર્વં વિદ્યુદ્ ગર્જનસંકુલમ્ ૧૧

મોધુમાનત્ર મૃત્તીયાન્મહર્ધ્યાનમપિ બુદ્ધિમાન્
ભાવણે વિક્રયેત્તાંશ્ચ લાભો હિ ત્રિગુણો ભવેત્ ૧૨

ચૈત્ર મહિનાના શુક્લપક્ષની પાંચમને દિવસે બે આશુઃ
આકાશ વાદળાંથી છવાઈ જાય, વિજળી અને ગર્જનાઓ થાય
તો બુદ્ધિમાન માણસે મોઢા એવા ઘડિ'નો પણ સંવરો કરવો,
કારણ કે શ્રાવણ મહિનામાં તે વેચવાથી ત્રણગણો લાભ થાય.

(૪૦)

ચૈત્રમાસસ્ય દિવસે શુક્રે ચ પંચમી દિને
 સપ્તમ્યાં ચ ત્રયોદશ્યાં યદા મેઘઃ પ્રવર્ષતિ ૧૩
 તારકાપતનં ચૈવ ગર્જનં વિશ્રુતાં સહ
 વર્ષાન્તો હિ તદા નૂનં નાત્ર કાર્યા વિચારણા ૧૪

ચૈત્ર માસના શુક્રપક્ષની પાંચમે, સાતમે તથા તેરસે જો
 ભરસાદ વરસે, તારા પડે અને વિજળી સાથે ગર્જના થાય તો
 અરેબર વર્ષાઋતુનો અંત આવ્યો જાણવો, તેમાં બીજો કોઈ
 કાર્યનો વિચાર ન કરવો. ૧૩, ૧૪

મૂલમાદૌ યમં ચાંતે ચૈત્રે કૃષ્ણે નિરીક્ષયેત્
 યાવદ્દક્ષિણદિગ્વાયુ સ્તાવત્ વૃષ્ટિ પ્રદાયકઃ ૧૫

ચૈત્ર માસના કૃષ્ણપક્ષમાં મૂલ નક્ષત્રથી માંડીને ભરણી
 નક્ષત્ર સુધીમાં દક્ષિણ દિશા તરફ જેટલો વાયુ હોય તેટલો વૃ-
 ણિને દેનારો જાણવો. ૧૫

ચૈત્રસ્ય કૃષ્ણપંચમી સપ્તમી નવમીષુ ચ
 દુર્મિષં જાયતે ચેચ્ચ પતંતિ જલબિંદવઃ ૧૬

ચૈત્ર માસના કૃષ્ણપક્ષની પાંચમે, સાતમે અને નવમે જો
 ઝાળનાં બિંદુ પડે તો દુકાળ થાય. ૧૬

પંચમી સહ રોહિણ્યા સપ્તમી ચાર્દ્રસંયુતા
 નવમી ચૈવ પુષ્યેણ તદા રસમહર્ચ્યતા ૧૭

(૪૧)

ચૈત્ર માસના શુકલપક્ષની પાંચમીને ચૈત્રિ સિંચાણી હોય,
આતમ ને આદ્રા નક્ષત્રવાળી હોય અને નવમીને મુખ્ય નક્ષત્ર
વાળી હોય તો રસ વસ્તુઓની કિંમતમાં ઘણો વધારો થાય. ૧૭

સ્વાત્યા સહ પૂર્ણમાસી વિદ્યુન્મેઘસમન્વિતા

તદા વૃષ્ટિર્ન વિજ્ઞેયા કાર્ત્તિકાવધિ પંદિતૈઃ ૧૮

ચૈત્ર માસની પૂનમ ને સ્વાતિ નક્ષત્રવાળી હોય અને
વિજળી તથા મેઘ દેખાય તો પડિતોએ એટલું અવધારી રા-
ખવું કે છેક કાસતક મહિના સુધી વૃષ્ટિ નહીં થાય. ૧૮

ચૈત્રસ્ય શુક્લપક્ષે તુ ત્રયોદશ્યાં તથૈવ ચ

ધૂમિકા જાયતે ચૈવ મેઘસ્તત્ર ન વર્ષતિ ૧૯

વળી ચૈત્ર માસના શુકલપક્ષમાં તેરસને દિવસેને ધુમરી
થાય તો ત્યાં વરસાદ ન થાય ૧૯

વૈશાખ માસ

વૈશાખે ગર્જિતં મૂરિ સલિલં પવનો ઘનો

ઉષ્ણો જ્યેષ્ઠો વિશિષ્ઠઃ સ્વાત્ કથિતં મુનિસત્તમૈઃ ૨

વૈશાક મહિનામાં ખુબ ગર્જના થાય, ખુબ પાણી અને
પવન હોય તેમજ જેઠ મહિના સારી પેઠે તપ્યો હોય તો તે
સાશં બાણમાં એમ ઉત્તમ મુનિઓએ કહેલું છે. ૨

વૈશાખે શુક્લપંચમ્યાં અન્નચ્છન્નં યદા નમઃ

ગર્જતે વર્ષતે ચાપિ પૂર્વવાતો ભવેદ્ યદા ૨

(૪૨)

સદ્વાસ્ત સમયેડકંસ્ય જાયતે શુભિ ચેદ્ ધ્રુવમ્
 સંગ્રહેત્ સર્વે શસ્યાનિ પ્રચૂરાણિ પ્રયત્નતઃ ૧
 માસે માત્રપદેડત્યંતં મહર્ધ્યાણિ ભવંતિ હિ,
 જ્ઞાતમેવંહિ વિદ્વદ્ભિઃ જ્યોતિ વિદ્યાવિશ્વારદૈઃ ૪

વૈશાક મહિનામાં શુકલ પાંચમને દિવસે સૂર્યોદય તથા
 સૂર્યાસ્ત સમયે જો આકાશ વાદળોમાંથી છવાયેલું હોય, ગર્જના
 તથા વૃષ્ટિ થતાં હોય અને પૂર્વદિશાનો વાયુ વહેતો હોય તો
 પ્રયત્નપૂર્વક ઘણાં ધાન્યો સંઘરી મૂકવાં. કારણ કે ભાદરવા મ-
 હિનામાં તે ઘણાં મોંઘાં થવાનાં. એ પ્રમાણે જ્યોતિષવિદ્યામાં
 વિવિધશુદ્ધિ દેખાતા વિદ્વાનોએ પ્રબોધ્યું છે. ૨, ૩, ૪

વૈશાખે તુ પ્રતિપદિ મેઘા વા વિશ્વુતો યદા
 સર્વ ધાન્યસ્ય નિષ્પત્તિ ભવતિ હિ સુખપ્રદા ૫
 વૈશાક શુદ્ધ પડવાને દિવસે વાદળો તથા વિજળી થાય તો
 સર્વ પ્રકારનાં ધાન્ય નીપજે અને સુખકારક પશુ નીવડે. ૫

તૃતીયા શુક્લપક્ષસ્ય વૈશાખે ગુરુતોડન્વિતા,
 રોહિણી રક્ષ સંયુક્તા મૂરિ ધાન્યપ્રદા મતા ૬
 વૈશાક માસના શુક્લપક્ષની ત્રીજ જો શુક્રવારી અને રો-
 હિણી નક્ષત્રવાળી હોય તો તે ઘણાં ધાન્યને આપનારી થાય.

વૈશાકશુક્લ દ્વિતીયા યદા હિ ગર્જમાન્વિતા,
 સંધ્યાકાલે મધ્યાહ્ને વા તદા તુર્ધિક્ષસંભવઃ ૭

(૪૩)

વૈશાક માસના શુકલપક્ષની બીજે સંધ્યાકાળે અથવા મહા-
અષ્ટમીકાળે જો ખરેખર ગર્જના થાય તો દુકાળનો સંભવ બાકી નથી.

વૈશાખશુક્લ ચતુર્થ્યા સૂર્યોદયે ભવેદ્યદિ

દિશાની દિશામાશ્રિત્ય ચંદ્રવાયુ મેયમદઃ

મહામારી સમુત્પાતો ભવતિ જનવિનાશકઃ

જ્યેષ્ઠમાસિ તદા નૂનં યુદ્ધં ચૈવ મહીભૂજામ્

વૈશાક મહિનાની શુકલ ચતુર્થીને દિવસે સૂર્યોદય સમયે જો ઈશાન દિશામાં બચકર પ્રચંડ વાયુ ડેખાય તો જેઠ મહિનામાં, માણસોનો મોટો નાશ કરનારો મરડીનો ઉત્પાત થાય અને રાજાઓ વચ્ચે પણ યુદ્ધ બને. ૮, ૯

પંચમી રવિવારા ચેદ્ વૈશાખે શુક્લપક્ષકા

તદાતિવૃદ્ધિતો જ્યેષ્ઠે જલપ્લવૈ જંગમ્ભયઃ

વૈશાક મહિનાની શુકલપક્ષની પાંચમી જો રવિવારી હોય તો જેઠ મહિનામાં અતિવૃદ્ધિથી તેમજ પાણીની રેલથી જંગલનો ધાણ નીકળી બાય. ૧૦

ષષ્ઠી ચ શનિવારા ચેન્ મેઘચ્છદ્ધો નભોઘનિઃ

હૃદયકાલે સંજાતો ધૂલિવૃદ્ધિશ્ચ પૂર્વગા

તદાપાદે ધ્રુવં દૃષ્ટિઃ કરકાણા સંજાયતે

નદી સરોવદા ધૈવ સંપૂર્ણાઃ સલિલૈ ધ્રુવમ્

(૪૪)

વૈશાક મહિનાની શુકલપક્ષની છઠ્ઠી શનિવારી હોય
અને ઉદય સમયે સૂર્ય વાદળાંથી છાયાયેલો હોય તેમજ પૂર્વ
દિશામાં ધુળની વૃષ્ટિ થાય તો આષાઠ માસમાં ખરેખર કરાઓ
ચડે અને નદી તળાવ તથા સરોવરો ખરેખર પાણીથી છલકાઈ
જાય. ૧૧, ૧૨

વૈશાક શુક્લપક્ષસ્ય સપ્તમ્યાં ચ નિશાપતિઃ
સૂર્યાસ્તસમયે નૂનં રક્તૈરાચ્છાદિતોઽભ્રકૈઃ ૧૩
તદા બાલવિનાશઃ સ્યાદાષાઢે સમુપદ્રવૈઃ
તદિને સોમવાર શ્વેત્તદા નાશો હિ ભૂશુજામ્ ૧૪

વૈશાક માસના શુક્લપક્ષની સાતમને દિવસે સૂર્યાસ્ત
સમયે ચંદ્ર જો ખરેખર લાલ વાદળાંથી આચ્છાદિત થયેલો હોય
તો અષાઠ માસમાં ઉપદ્રવને લીધે બાળકોનો મરો થાય અને
તે દિવસે જો સોમવાર હોય તો ખરેખર રાજાઓનો પશુ
વિનાશ થાય. ૧૩, ૧૪

અષ્ટમ્યાં તસ્ય માસસ્ય સોમવારો યદા ભવેત્
નિશીથે તારકાણાં ચ પતનં પૂર્વદિશિ યદિ ૧૫
તદા હિ છત્રભંગઃ સ્વાત્તથા માર્યા ઉપદ્રવઃ
અનાવૃષ્ટિશ્ચ લોકાનાં પશુનાં ચ વિનાશિની ૧૬

વૈશાક મહિનાના શુક્લ પક્ષની આઠમને દિવસે જો
સોમવાર હોય અને અધ્યાશિથે પૂર્વ દિશામાં તારાઓ ખરે

(૪૫)

તો ખરેખર છત્રલાંગ થાય, મદકીનો ઉપદ્રવ થાય, અને લોકોને
તથા પશુઓનો સંહાર કરનારી અનાવૃષ્ઠિ થાય. ૧૫, ૧૬

વૈશાક શુક્લ નવમી ભરણી સંયુતા યદિ
મેઘૈશ્ચ્છન્ના સગર્જા ચ વિદ્યુદ્ગિથ સમન્વિતા ૧૭

તદા જ્યેષ્ઠે ભવેન્નૂનં વૃષ્ટિર્ભાદ્રપદે તથા

સર્વ ધાન્યસ્ય નિષ્પત્તિઃ સર્વલોકાઃ સુખાન્વિતાઃ ૧૮

વર્ષશાક માસના શુક્લપક્ષની નોમ જો ભરણી નક્ષત્રવાળી
હોય, વાદળો ગર્જના તથા વિજળીઓ કરીને સંયુક્ત હોય તો
જેઠ તથા ભાદરવામાં ખરેખર વૃષ્ટિ થાય, ધાન્યો સારીરીતે પાકે
અને લોકો સુખમાં રહે. ૧૭, ૧૮

દશમ્યાં તસ્ય માસસ્ય સૂર્યાસ્તસમયે યદિ

શુક્લપક્ષે ભવેદિંદ્રચાપસ્ય દર્શનં ધ્રુવમ્ ૧૯

તદા જ્યેષ્ઠે ન વૃષ્ટિઃ સ્યાદાષાઢેઽપિ તથૈવ ચ

શ્રાવણે ભાદ્રમાસે ચ હતિવૃષ્ટિર્ભવેત્કિલ ૨૦

તે વર્ષશાક માસના શુક્લપક્ષની દશમીને દિવસે સૂર્યાસ્ત
સમયે જો ખરેખર ઇંદ્રધનુષ્ય દેખાય તો જેઠ અને અસાડમાં
પણ વરસાદ ન થાય; પણ શ્રાવણ તથા ભાદરવામાં પુરુષ
વરસાદ થાય. ૧૯, ૨૦

શુક્લપક્ષસ્યૈકાદશ્યાં તસ્મિન્માસિ યદાંબરમ્

આચ્છદિતં હિ મધ્યાન્હે શ્યામવર્ણેઃ કિલાન્નૈકૈઃ ૨૧

(૪૬)

તદા વૃષ્ટિ ભવેન્નૂનં કાર્તિકે વ્ષાધિદા હ્રિ
 ચતુર્માસ્યાં તુ વર્ષાયા વિંદોરપિ ન સંભવઃ ૨૨

વધશાક માસના શુકલપક્ષની અગીયારશને દિવસે બપોરે
 અક્ષય જો સ્યામ રંગનાં વાદળાથી છવાઈ જાય તો પૃથ્વીમાં
 જામ્યાળો પેદા કરનારો વરસાદ કરતક મહિનામાં થાય અને
 જો માસમાં વરસાદનું ટીપું પણ ન પડે. ૨૧, ૨૨

તસ્ય માસસ્ય દ્વાદશ્યાં સંધ્યાકાલે ભવેદ્યદિ
 વિદ્યુતાં દર્શનં પ્રાચી દિશિ રક્ત પ્રમાન્વિતમ્ ૨૩
 તદાષાઢે ભવેન્નૂનં વહ્નિજોડત્ર છુપદ્રવઃ
 ધનધાન્યહરો મહ્તાં તૃણાનાં ચૈવ નાશકઃ ૨૪

વધશાક માસના શુકલપક્ષની બારશે સંધ્યાકાળે પૂર્વ-
 દિશામાં લાલ કાંતિવાળી વિજળીનાં દર્શન થાય તો અક્ષાઢ
 મહિનામાં ખરેખર આ પૃથ્વી ઉપર ધનધાન્યનો ધ્વંસ કર-
 નારો તથા ઘાસનો નાશ કરનારો અગ્નિથી ઉત્પન્ન થનારો
 ઉપદ્રવ થાય. ૨૩, ૨૪

ત્રયોદશી તન્માસસ્ય નિર્મલા ચ ભવેદ્યદિ
 શુરુવાસર સંયુક્તા જ્યેષ્ઠે વૃષ્ટિસ્તદા છુવમ્ ૨૫

વધશાક માસની શુકલ પક્ષની તેરસ જો શુરવારી હોય
 અને નિર્મલ હોય તો જેઠ માસમાં ખરેખર વરસાદ થાય. ૨૫

(૪૭)

चतुर्दशी च संयुक्ता रविवारेण वृष्टिदा

चतुर्मास्यां हि धान्यानां तृणानां च मता प्रदा २६

તે વર્ષશાક માસના શુકલપક્ષની ચૌદશ જો રવિવારી હોય તો ચોમાસામાં સારો વરસાદ થાય અને ધાન્ય તથા ઘાસ નીપજો એમ પડિતો માને છે. ૨૬

पूर्णमासी सदा ज्ञाता वैशाखस्य क्षनेर्युता

पशुनाशकारी ज्योति विद्यासार विचारदैः २७

વૈશાક મહિનાની પુનમ જો શનિવારી હોય તો પશુઓને નાશ થાય એમ જ્યોતિષ વિદ્યાના કુશળ વિદ્વાનોનું કહેવું છે. ૨૭

वैशाख कृष्णपक्षस्य पंचमी मेघमंयुता

राज्यभंगकरा ज्ञाता सोमवासर संयुता २८

વૈશાક મહિનાની કૃષ્ણપક્ષની પાંચમે જો સોમવાર હોય અને વાદળાં થાય તો રાજ્યનો ભંગ કરનારી બાણપી. ૨૮

नवमी दशमी चैव विद्युद्भिर्यदि संयुता

कृष्णपक्ष्या हि वैशाखे मेघच्छन्न प्रभाकरा २९

तदाषाढे कृष्णपक्षे वृष्टि भवति निश्चितम्

ग्रहिला इव नदीवेगा उच्छलन्ति जलैर्युताः ૩૦

વૈશાક મહિનાની કૃષ્ણપક્ષની નોમ અને દશમે વિજળી થાય, વાદળાંઓથી સૂર્ય ઢંકાઈ જાય તો અષાઠ મહિનાનું

(૪૮)

અધારીયામાં ખરેખર વરસાદ થાય અને નદીઓના પ્રવાહો
માંડા માણસની જેમ પાણીથી ઉછળવા લાગે. ૨૯, ૩૦

વૈશાખસ્ય તામાઘાસ્યા મેઘગર્જસમન્વિતા

સૂર્યાસ્તિ સમયે નૂનં શસ્યનાશપ્રદા મતા ૩૧

વધશાક માસની અમાસ સૂર્યાસ્તિ સમયે મેઘના ગર્જનથી
ચાળી હોય તો ખરેખર તેનાથી ધાન્યનો નાશ થાય. ૩૧

જેઠ માસ

જ્યેષ્ઠસ્ય પ્રથમે પક્ષે યા તિથિઃ પ્રથમા ભવેત્

આયાતિ કેન વારેણ તામન્વેષય યત્નતઃ ૧

જ્યેષ્ઠ મહિનાના શુકલપક્ષમાં પહેલી તિથિ કયા વારની
આવેછે તેની પ્રયત્ન પૂર્વક તપાસ કરવી. ૧

માનુના પવનો વાતિ કુજો વ્યાધિકરો મતઃ

રાજપુત્રેણ દુર્ભિક્ષં ભવતિ હિ ન સંશયઃ ૨

જેઠ શુદ્ધ પડવાને દિવસે રવિવાર હોય તો ઘણો પવન
કુંકાય, મંજળવાર હોય તો વ્યાધિ કરે અને બુધવાર હોય તો
ઠુકાળ પડે એમા બિલકુલ શંકા નથી. ૨

ગુરુ ભાર્ગવ સોમાનાં યદ્યેકોઽપિ હિ જાયતે

જલેન પૂરિતા પૃથ્વી ધનધાન્યં ચ સંમતમ્ ૩

વળી પડવાને દિવસે ગુરુ શુક કે સોમવાર હોય તો પૃથ્વી
જળથી ઉભરાઈ જાય અને અને ધાન્ય પણ સારું પાકે. ૩

(૪૬)

કદાચિદ્દેવયોગેન શનિવારો વદા ભવેત્
 જલૈર્વિના પ્રજાનાશ્ચ્છત્રભંગથ જાયતે ૪
 અને કદાચિત્ દેવયોગે તે દિવસે શનિવાર હોય તો
 ચાણી વિના પ્રબનો નાશ થાય અને છત્રભંગ થાય. ૪

આદ્રાદીનિ ચ રક્ષાણિ જ્યેષ્ઠશુકલે નિરીક્ષયેત્
 સામ્રાણિ હન્યતે વૃષ્ટિં નિરન્ત્રે વૃષ્ટિ રુત્તમા ૫
 જેઠ માસના શુકલપક્ષમાં આદ્રા વિગેરે નક્ષત્રો જોવાં. જો
 તે વાદળાંવાળાં હોય તો વૃષ્ટિનો નાશ કરે અને વાદળાંવિનાજો
 હોય તો ઉત્તમ વૃષ્ટિ થાય. ૫

જ્યેષ્ઠમાસસ્ય શુકલે દિ પક્ષેઽત્ર દ્વિતીયા દિને
 ગર્જનં યદિ જાયેત વૃષ્ટિર્નૈવ ભવેદ્ ધ્રુવમ્ ૬
 જેઠ માસના શુકલપક્ષમાં બીજાને દિવસે જો ગર્જના થાય
 તો ખરેખર વૃષ્ટિ ન જ થાય. ૬

જ્યેષ્ઠશુકલ તૃતીયાયા માર્દ્રા ચેદ્વર્ષતિ યદા
 સંધ્યાકાલે તદા નૂનં દુર્મિષ્ણસ્યાત્ર સંભવઃ ૭
 જેઠ મહિનાના શુકલપક્ષની ત્રીજાને દિવસે જો આદ્રા ન-
 ક્ષત્ર હોય અને સંધ્યાકાળે વરસાદ થાય તો અહીં દુકાળને
 સંભવ અણવો. ૭

ચિત્રા સ્વાતિ વિશાખાશ્ચ જ્યેષ્ઠમાસિ નિરન્ત્રતા
 આષાઢં નિર્જલં કૃત્વા શ્રાવણે વર્ષતિ ધ્રુવમ્ ૮

(૫૦)

જેઠ માસના ચિત્રા સ્વાતિ અને વિશાખા નક્ષત્રોમાં વા-
હળાં થાય તેમ જ આઠ માસ હોય તો પણ આઠ માસમાં
જેઠ વરસાદ થાય. ૮

પંચગ્રહ તારા યત્ર સોમં કુર્વેતિ દક્ષિણે
મંગલે મ્રિયતે રાજા માર્ગેવે મ્રિયતે પ્રજા ૯
બુધે રસસર્વે યાતિ ગુરુઃ કુર્યાન્નિરુદ્ધકમ્
શનૌ ધૃતક્ષયં વિદ્યાન્ માસે માસે નિરીક્ષયેત્ ૧૦

જે માસમાં પાંચ ગ્રહના તારાઓ ચંદ્રને પોતાની દક્ષિણ
તરફ રાખે છે, તેમાં મંગળ હોય તો રાજાનું મૃત્યુ થાય, શુક્ર
હોય તો પ્રજાનો મરો થાય, બુધ હોય તો રસનો ક્ષય થાય,
શુર હોય તો સુક્રમણ કરે અને શનિ હોય તો ધીનો ક્ષય
કરે; એવી રીતે દરેક માસ વિષે સમજી લેવું. ૯, ૧૦

ज्येष्ठस्य शुक्ल पंचम्यां गर्जनं श्रूयते यदि
दाक्षिणश्च यदा वायु रभ्रच्छन्नं यदा नभः ११
तिलानां संग्रहं कुर्यात्तस्मिन् काले विचक्षणः
कार्तिके विक्रयेत्तानि लाभश्च त्रिगुणो भवेत् १२

જેઠ મહિનાના શુકલ પંચમીની પાંચમને દિવસે જે ગજના
સંગ્રામીય, દક્ષિણ દિશાનો વાયુ વહે, આકાશ વાદળોથી છવાયેલું
હોય તો એવા સમયમાં વિચક્ષણ માણસે તલનો સંઘરો કરવો.
કાર્તિક કે કારતક માસમાં તે તલ વેચવાથી ત્રણગણો લાભ થાય.

(નિરંજન)

જેવર

જ્યેષ્ઠસ્ય કૃત્ત્વપક્ષે કુર્ચ્વદેવે નિરીક્ષયેત્

સાષ્ટ્રેણ વર્ષતે મેયો નિરંજન દૃષ્ટિહીનતા

૧૩

જેઠ માસના કૃત્ત્વપક્ષમાં થ'દનો ઉદય બેવો. બે તે વા-
હળાંવાળો હોય તો વરસાદ વરસે અને વાહળાંમગરનો હોય તો
દૃષ્ટિ ન થાય. ૧૩

જ્યેષ્ઠ શુકલસ્યેકાદશ્યાં કૃત્તા ચ શુભમંહલં

ઉચ્ચઃ સ્થાને હુ સંસ્થાપ્યો મહાહ્વો મહાધ્વજઃ ૧૪

एवं कृत्वा प्रयत्नेन सायमेत्कालनिर्णयः

एको वातो यदा वाति चतुर्दिनानि चोत्તरे ૧૫

चैत्वारो वार्षिका मासा ध्रुवं वर्षति लाभदाः

धान्यवृष्णनिष्पत्तिश्च जायते प्राणिहर्षदा ૧૬

જેઠ માસના શુકલપક્ષની અગીયારસે એક ઉત્તમ મંડલ-
કુડાળું કરી, ઉચ્ચે સ્થાને મોટા દડવાળો એક મોટો ધ્વજ
સ્થાપવો અને તે ઉપરથી સાયંથી પૂર્વકે મળનો નિર્ણય
કરવો. હવે બે ચાર દિવસ પછેત ઉત્તર દિશા તરફ એક
વાયુ વાય તો વર્ષના ચારે મહિનામાં ખરેખર લાભપ્રદ વૃષ્ટિ
આય, અને પ્રાણીમાત્રને હર્ષ પમાડનારી ધાન્ય તથા ઘાસની
સારી નીપજ થાય. ૧૪, ૧૫, ૧૬.

यदि चैत्पश्चिमो वातश्चतुर्दिनानि वाति च

अनादृष्टिं विजानीयात् दुर्मिक्षं રૌવં ભવેત્ ૧૭

(૫૨)

તેમ કરતાં જો આર દિશા સુખી પશ્ચિમ દિશા તરફનો
વાયુ વાય તે અનાવૃષ્ટિ તથા ભયંકર ક્રાન્તિ થાય. ૧૭

વાયવ્યાં ચ તથા પ્રાચ્યાં વૈશ્વત્યાં વાતિ વા સદા

આવાઠે આવળે ચૈવ મવતિ વૃષ્ટિ રુક્ષમા ૧૮

તેમ કરતાં જો વાયવ્ય, પૂર્વ અથવા નૈઋત્ય દિશામાં હ મેશાં
વાય તે આવાઠ અને આવળ માસમાં ઉત્તમ વૃષ્ટિ થાય. ૧૮

જ્યેષ્ઠે ચેદ્રોહિણી યોગો નિરભ્રસ્વતિવૃષ્ટિઃ

સામ્રકો ધાન્ય નિષ્પત્તિદાયકો હિ વતો કુપૈઃ ૧૯

જેઠ માસમાં શરદિણીનો યોગ વાદળાંવિન્નનો હોય તે
અતિવૃષ્ટિ થાય અને વાદળ સહિત હોય તે ધાન્યની સારી પે-
દાશ થાય એમ પાંડિત પુરૂષો માને છે. ૧૯

જ્યેષ્ઠે ચ રોહિણીયોગે યદા મેયઃ પ્રવર્ષતિ

સુમિશ્રં જાયતે મહ્યાં વૃણનિષ્પત્તિ રુક્ષમા ૨૦

જેઠ મહિનામાં શરદિણીનો યોગ થતાં વરસાદ થાય તે
પૃથ્વીમાં સુકાળ થવાનો અને ઘાસ પશુ સારી પેટે નીપજવાનું
એમ ભણી લેવું. ૨૦

રોહિણીંદુ સમાયોગે તસ્મિન્માસે યદા નહિ

વૃષ્ટિર્હિ મેઘશ્ચ્છન્નેડપિ કીટકોપદ્રવસ્તદા ૨૧

જેઠ માસમાં શરદિણી અને ચંદ્રનો યોગ થાય, અને એ
યોગમાં વાદળ છવાયેલાં રહે છતાં પણ વૃષ્ટિ ન થાય તે
ક્રીડાઓનો ઉપદ્રવ થાય. ૨૧

(૫૩)

જ્યેષ્ઠ શુક્લસ્ય દ્વાદશ્યાં ઘટિકાદ્વયગતે નિશ્ચિ
 ચંદ્રવિંશં યદા છન્ન નીલવર્ણે ભયંકરેઃ ૨૨
 અઘ્રેસ્તદા ન જ્યેષ્ઠે હિ વૃષ્ટિર્ભવતિ નિશ્ચિતમ્
 આષાઢે રક્ત સંયુક્ત મેઘ વૃષ્ટિર્થ જાયતે ૨૩

જેઠ શુદ્ધિ ખાંશને દિવસે રાત્રિએ બે ઘડી ગયા પછી
 ચંદ્રનું બિંબ લયંકર કાળા વાદળથી છાયાયેલું દેખાય તે
 ખરેખર જેઠ મહિનામાં વૃષ્ટિ ન થાય અને આષાઢ માસમાં
 રૂધિરવાળી વર્ષા થાય. ૨૨, ૨૩.

તદ્વૃષ્ટિર્તો હિ નાશશ્ચ ભૂમિજાતૈર્હિ કીટકૈઃ
 ક્ષેત્રારોપિત બીજાનાં તૃણ રાશેર સંભવઃ ૨૪

એ રૂધિરવાળી વૃષ્ટિને લીધે, ભૂમિમાંથી કીડાઓ નીકળી,
 ક્ષેત્રોમાં વાવેલા ધાન્યનાં બીજ ખાઈ જાય અને ઘાસ પણ ન
 થાય. ૨૪

દશમી જ્યેષ્ઠ માસસ્ય શનિવારેણ સંયુતા
 જલવૃષ્ટિસ્તદા ન સ્યાજ્જાવંતિ વિરલા શુચિ ૨૫

જેઠ મહિનાની દશમ શનિવારી હોય તો જાળની વૃષ્ટિ
 ન થાય અને પૃથ્વીમાં વિરલા પ્રાણી જ જીવી શકે. ૨૫

જ્યેષ્ઠસ્ય કૃષ્ણપક્ષસ્ય મૂલં પ્રવર્ષતે યદિ
 ષષ્ઠિદિનં ન વર્ષત પશ્ચાદ્ વૃષ્ટિર્ભવેદ્ ધ્રુવમ્ ૨૬

(૫૪૬)

જેઠ માસના કૃત્તિકપક્ષમાં મૂલ નક્ષત્ર વરસે તેો સાઠ દિવસ સુધી વરસાદ ન થાય અને પછી જરૂર વૃષ્ટિ થાય. ૨૬

ज्येष्ठस्य पूर्णिमास्यां तु मूर्ध्न्यक्षयौ यदि

षष्ठिधन्वा न वर्षते पश्चाद् वर्षति माघवः २७

જેઠ માસની પુનમને દિવસે જો મૂલ નક્ષત્ર વરસે તેો સાઠ દિવસ સુધી વૃષ્ટિ ન થાય, પણ પાછળથી વરસાદ થાય.

ज्येष्ठस्य कृष्णपक्षे च द्वेक्षे श्रवणादिके

न वर्षते न वर्षते वर्षते वर्षते सदा २८

જેઠ માસના કૃષ્ણપક્ષમાં શ્રવણ અને ધનિષ્ઠા નક્ષત્ર વરસે તેો વરસાદ થાય અને કોરા જાય તેો વરસાદ ન થાય. ૨૮

ज्येष्ठ मासे त्रमावस्या पूर्णमास्यां मघापि वा

दिवा वा यदि वा रात्रौ मेघा गच्छन्ति नांबरे २९

अवृष्टिस्तु भवेत्तत्र नात्र कार्या विचारणा

चतुर्मासावधि नूनं प्राणिनां हि भयंकरा ३०

જેઠ મહિનાની અમાસને દિવસે અથવા પુનમના દિવસે મઘા નક્ષત્ર હોય અને દિવસે અથવા રાત્રીએ આકાશમાં વાદળો ન ચડી આવે તેો ખરેખર ચાર મહિના સુધી પ્રાણીઓને માટે ભયંકર એવી અવૃષ્ટિ જાણી લેવી એ વિષે જરા પણ શંકા ન રાખવી. ૨૯, ૩૦

(૫૫)

આષાઢ માસ.

આષાઢ માસે પ્રથમે ચ પક્ષે નિરઞ્જમાર્તંદ સુર્યદલે ચ

ન ચૈવ સંગર્જતિ નૈવ વૃષ્ટિર્માસદ્વ્યયં વર્ષતિ નૈવ મેઘઃ ૧

આષાઢ માસના શુકલપક્ષમાં સૂર્ય મંડળ વાદળ વગરનું હોય અને ગર્જના કે વૃષ્ટિ ન થાય તો બે મહિના મુધી વરસાદ ન જ થાય. ૧

આષાઢ શુકલ પંચમ્યાં મેઘા વા વિદ્યુતોઽપિ વા

તદા સુવૃષ્ટિર્વિજ્ઞેયા ધાન્ય તુળપ્રદા ધ્રુવિ ૨

આષાઢ માસના શુકલપક્ષની પાંચમને દિવસે બે વાદળો અથવા વિજળી થાય તો પૃથ્વી ઉપર ધાન્ય અને ઘાસ ઉપજાવનારી વૃષ્ટિ થશે એમ બાણવું. ૨

આષાઢ શુકલ પંચમ્યાં પશ્ચિમઃ કિંતુ મારુતઃ

ગર્જતિ વર્ષતે ચાપિ શુક્રચાપં ચ દ્રશ્યતે ૩

સંગ્રહેત્સર્વ ધાન્યાનિ કાર્તિકે હિ મહર્ધતા

બહુલામં કરોતિ ચ નાન્યથા મુનિભાષિતમ ૪

આષાઢ માસની શુકલપક્ષની પાંચમે ગર્જના થાય, મેઘ વરસે, ઈંદ્ર ધનુષ્ય દેખાય છતાંય પશ્ચિમ દિશાનો વાયુ હોય તો સર્વ ધાન્યનો સંગ્રહ કરવો, કારણ કે કારતક મહિનામાં ઘણી મોંઘરત થવાની અને ઘણો ભારે લાભ મળવાનો એ પ્રકારનું મુનિઓનું કથન અન્યથા નથી થતું. ૩, ૪

(૫૬)

આષાઢે શુક્લપક્ષે તુ રોહિણીયોગ ઉત્તમઃ

તથાશ્રવિષ્ટુદ્ ગર્જો વા સ્વમિષ્ટવત્તિદો મતઃ ૫

આષાઢ માસના શુક્લપક્ષમાં રોહિણીનો યોગ સારો ગણાય.
 ઓ સમયે બે વાદળાં વિજળી અથવા ગર્જના થાય તે
 ધાન્યની પેદાશ થાય. ૫

ન વૃષ્ટી રોહિણીયોગે ન ચ પૂર્વોત્તરાજલમ્

આષાઢે ચ યદા જાતં તદા દુર્મિષ્ઠ મંભવઃ ૬

આષાઢ માસમાં રોહિણીનો યોગ થવા છતાં વૃષ્ટિ ન થાય
 તેમજ પૂર્વાષાઢા અને ઉત્તરાષાઢા પછી પાણી વિનાના ખાલી
 થાય તો દુકાળનો સંભવ બાજવો. ૬

માઘે ફાલ્ગુને માસિ ચૈત્ર વૈશાખયો સ્તથા

આષાઢે સ્વાતિયોગશ્ચ સર્વશસ્યપદઃ સ્મૃતઃ ૭

માહ, ફાલ્ગુ, ચૈત્ર અને વૈશાક અને આષાઢ માસમાં
 ક્ષતિ નક્ષત્રનો યોગ સર્વ પ્રકારનાં ધાન્યને આપનારો જણા-
 વેલો છે. ૭

નવમ્યાં તિથાવાષાઢે શુક્લાયાં નિર્મલો રવિઃ

ઉદયે ચાપિ મધ્યાન્હે નિરઘ્નં યદિ ચાંબરમ્ ૮

વર્ષતે ચતુરો માસાઃ સર્વધાન્ય ફલપદાઃ

વૃજા નામપિ નિષ્પત્તિર્જાયતે પશુતોષદાઃ ૯

(૫૭)

આષાઢ મહિનાના શુકલપક્ષની નોખને દિવસે સૂર્ય નિર્મલ
હોય, સૂર્યોદય સમયે તથા બપોરે આકાશમાં વાદળ ન હોય
તો ધાન્ય ઉપભવનારો વરસાદ ચારે મહિનામાં સારી પેઠે
થાય અને પશુને સંતોષ આપનારું ધાન પણ ઉપજે. ૮, ૯

આષાઢે ચૈવ સંક્રાંતીં यदि वर्षति माधवः

व्याधि रूपयते घोरा मनुष्यपशुनाशदा ૧૦

આષાઢ મહિનામાં સંક્રાંતિને દિવસે વરસાદ થાય તે
માણસ અને પશુ પ્રાણીનો નાશ કરનારી ભયંકર વ્યાધિ થાય.

આષાઢે શુક્લપક્ષે ચ દ્વાદશ્યાં यदि विद्युतः

प्रभाते यामीकाष्टायां दृश्यंते नभसि ध्रुवम् ૧૧

गर्जना च श्रवःपुट स्फोटनाभा प्रजायते

मध्याह्नावधि मेघाश्च वर्षते जनकामदाः ૧૨

આષાઢ માસના શુક્લપક્ષમાં બારસને દિવસે પ્રભાત સમયે
દક્ષિણ દિશામાં જો આકાશમાં ખરેખર વિજળી દેખાય અને
કાન ફેડી નાખે એવી ગર્જના સંભળાય તો બપોર સુધીર્મ
લોકોના ઈચ્છિતને આપનારો વરસાદ થાય. ૧૧, ૧૨

तद्दिने यदि पूर्वायां दिशि शक्र धनुर्ध्रुवम्

द्रश्यते हि प्रभाते चेत्तदा दुर्भिक्ष संभवः ૧૩

વળી તે દિવસે પૂર્વ દિશામાં પ્રભાતે ઇંદ્રધનુષ્ય દેખાય
તો દુઃખનો સંભવ બાજીવો. ૧૩

(૫૮)

આષાઢ શુક્લપક્ષસ્ય ત્રયોદશ્યાં ચદાંશ્વરે
પશ્ચિમાયાં હિ મેષાઃ સ્યુઃ પંચવર્ગાઃ પ્રભામ્બિતાઃ ૧૪

તદાતલ્કુળ્ણપક્ષે હિ વૃષ્ટિર્ભવતિ નિશ્ચિતમ્
તથા પુનરપિ ભાદ્રે પૃથ્વી સ્યાત્ સલિલાન્વિતા ૧૫

આષાઢ માસના શુક્લપક્ષની તેરશને દિવસે આકાશમાં
પશ્ચિમ દિશા તરફ કાંતિવાળાં પંચવર્ગી વાદળાં થાય તે
તો માસના કૃષ્ણ પક્ષમાં ખરેખર વૃષ્ટિ થાય અને ફરીને ભાદરવા
મહિનામાં પૃથ્વી જળમય થઈ જાય. ૧૪, ૧૫

પૂર્ણિમા સોમવારેણ સંયુતાઽષાઢગાયદા
તદા વૃષ્ટિર્ન તન્માસિ વિજ્ઞેયા વિબુધૈઃ સદા ૧૬

આષાઢ માસના શુક્લપક્ષની પુનમ જે સોમવારી હોય
તો પંડિતોએ એટલું સમજી લેવું કે તે માસમાં વૃષ્ટિ ન
થાય. ૧૬

આષાઢે કૃળ્ણપક્ષે ચ શુક્રો અસ્તં પ્રયાતિ ચેત્
તદા યવ ગોધૂમાનાં નાશો ભવતિ હીમતઃ ૧૭

આષાઢ મહિનાના કૃષ્ણપક્ષમાં શુક્રનો અસ્ત થાય તે
જય અને ઘઉં હીમને લીધે નાશ પામે. ૧૭

આષાઢ કૃળ્ણપક્ષસ્ય દ્વિતીયા વિશુદ્ધિન્વિતા
સોમવારેણ સંયુક્તા દ્વિદલધ્વંસદા સ્મૃતા ૧૮

(૫૯)

આષાઠ માસના કૃષ્ણપક્ષની ત્રીજને દિવસે સોમવાર હોય
અને વિજળી થાય તો કઠોળનો નાશ કરવારી બાબતી. ૧૮

તૃતીયાયામાષાઠસ્ય કૃષ્ણપક્ષે યદાંશ્વરમ્
સંધ્યાકાલે ન સંછન્નં શ્યામમેઘૈશ્ચલૈર્ધ્રુવમ્ ૧૯

તદા મારી સમુત્પાતો ભવતિ વિશ્વનાશકઃ
ન વરં શનિવારેણ યુક્તયાં રવિણા પુનઃ ૨૦

આષાઠ માસના કૃષ્ણપક્ષની ત્રીજને દિવસે સંધ્યાકાળે,
ચલાયમાન એવા શ્યામ મેઘથી વાદળ છવાયેલું ન હોય તો
જગતનો વિનાશ કરનારો મરડીનો ઉપદ્રવ થવાનો, અને તે
ત્રીજને દિવસે શનિવાર કે રવિવાર હોય તો પણ ઠીક
નહીં. ૧૯, ૨૦

પૂર્ણમાસ્યાં ત્વમાવાસ્યા માષાઠે યદિ તારકાઃ
પતંતિ પૂર્વદિગ્ભાગે નિશીથે ધાન્યનાશદાઃ ૨૧

આષાઠ મહિનાની અમાસ કે પૂર્ણિમાએ મધ્યશત્રિંજો
પૂર્વ દિશામાં તારા ખરે તો ધાન્યનો નાશ થાય. ૨૧

આષાઠ કૃષ્ણપક્ષે ચ ચતુર્થી તુ શનિયુતા
તદા ચણક ધાન્યસ્ય ધ્વંસો મિહિકાતો ધ્રુવમ્ ૨૨

આષાઠ માસના કૃષ્ણપક્ષમાં ચોથ જો શનિવારી હોય તો
અરેખર હીમને સીધે ચણાનો નાશ થાય. ૨૨

(૬૦)

કૃષ્ણપક્ષે સ્વાષાઢસ્ય પંચમી વાસરે યદા
 સંધ્યાકાલે ચ પૂર્વાયા મિદ્રચાપો યદીક્ષ્યતે ૨૩
 તદા તંડુલવૃંદો હિ સંગ્રાણો વણિજૈઃ સદા
 કાર્તિકે વિક્રયસ્તરય કથિતો બહુ લાભદઃ ૨૪

આષાઢ માસના કૃષ્ણપક્ષમાં પાંચમને દિવસે સંધ્યાકાળે
 પૂર્વદિશામાં ઇંદ્રધનુષ્ય દેખાય તો વેપારીઓએ હંમેશા ચોખા-
 નો સંઘરો કરવો તે ચોખા કારતક મહિનામાં વેચવાથી બારે
 લાભ થાય. ૨૩, ૨૪

તન્માસિ કૃષ્ણપક્ષે ચ મધ્યાન્હે સૂર્યમંડલમ્
 સજલં સ્યાદ્યદા ષષ્ઠ્યાં મંત્યક્ત મેઘઢંબરમ્ ૨૫
 તદા ન વૃષ્ટિર્ વિજ્ઞેયા વર્ષાવિધિ મહાજનૈઃ
 નાના રોગ સમુત્પાતા ભવંતિ જનનાશકાઃ ૨૬

આષાઢ માસના કૃષ્ણપક્ષની છઠ્ઠને દિવસે મધ્યાન્હકાળે
 સૂર્યમંડલ જળવાળું દેખાય અને મેઘાડંબર ન હોય તો એક
 વરસ સુધી વૃષ્ટિ ન થાય, લોકોને પીડા આપનારા વિવિધ
 પ્રકારના વ્યાધિ તથા રોગ થાય. ૨૫, ૨૬

આષાઢ કૃષ્ણપક્ષ્યા હિ સપ્તમી વાતપૂરિતા
 મેઘચ્છન્ના ચ વિજ્ઞેયા વૃષ્ટિદા શુભિ માનુષૈઃ ૨૭
 આષાઢ માસની કૃષ્ણપક્ષની સાતમે જો બહુજ પવન હોય

(૬૧)

અને આકાશમાં પાદળાં ચડી આવતાં હોય તે તેને છુટિનઈ
ચિન્હ બાણવાં ૨૭

આષાઢ પૂર્ણિમા રાત્રી ચંદ્રો ન દૃશ્યતે
ચતુરોપિ તદામાસાન્ જલં વર્ષતિ માધવઃ ૨૮

આષાઢ શુદ્ધ પુનમની રાત્રિએ ચંદ્ર ન દેખાય તો આર
મહિના સુધી વરસાદ પડ્યા કરે. ૨૮

ચદિ તત્રામલચંદ્રો પારવેષયુતોઽપ્રવા
તદા જગત્સમુદ્ધૃતૈ શક્રેણાપિ ન શક્યતે. ૨૯

આષાઢ શુદ્ધ પુનમનો ચંદ્ર નિર્મળ અથવા કુંડળાવાળો
હોય તો જગત્નો ઉદ્ધાર કરવાને ઈશ્ર પશુ અસમર્થ ગણાય. ૨૯

ચદિ તત્રાગ્નિવાતઃ સ્યાદસ્થિશેષા મહી ભવેત્
દાક્ષિણાત્યો યદા વાત સ્તદા રાજ્યક્ષયો ધ્રુવમ્ ૩૦

વળી જે તે દિવસે અગ્નિખુણાનો વાયુ હોય તો પૃથ્વીમાં
આલી હાડકાંજ રહી બાય અને જે દક્ષિણ દિશાનો વાયુ હોય
તો ખરેખર રાજ્યનો ક્ષય થાય. ૩૦

તદિને નૈઋતે વાયુર્દશ્યતે નિર્જલં નભઃ
વિક્રયિત્વા તદા સર્વં કર્તવ્યો ધાન્યસંગ્રહઃ ૩૧

આષાઢ શુદ્ધ પુનમને દિવસે નૈઋત્ય ખુણાનો વાયુ વહે
અને આકાશમાં પાણી ન દેખાય તો ખમું વેચી નાખીને પશુ
ધાન્યનો સંગ્રહ કરી લેવો. ૩૧

(૬૨)

સહિને કારુણો વાતો વૃષ્ટિ સ્વપદો ધ્રુવમ્

વાયવ્યઃ શલભાદીના મુપદ્રવયુતો મતઃ ૩૨

વળી આષાઢ શુદ્ધિ પુનર્મ્ને દિવસે પશ્ચિમ દિશાનો વાયુ આવે તો વૃષ્ટિ અને માનવ થાય, પણ એ વાયુ દિશાનો વાયુ વાયુ તો તીડ વિગેરેના ઉપદ્રવ થાય એમ માનવામાં આવે છે. ૩૨

ઉત્તરે મારુતે લોકો મદ્દુર્દયયુતો ભવેત્

ઈશાને મારુતે ધાન્યનિષ્પત્તિ ભવતિ શુભા ૩૩

વળી આષાઢ શુદ્ધિ પૂર્ણિમાએ ઉત્તર દિશાનો પવન વાયુ તો લોકોમાં ખુબ હર્ષ ફેલાય અને ઇશાન દિશામાં વાયુ તો ધાન્યની ઘણી સારી નીપજ થાય. ૩૩

આષાઢ્યાં ત્વમાવાસ્યાં પૂર્વગો यदि मादतः

अस्तं गच्छति तीक्ष्णशौ सस्य निष्पत्तिरुत्तमा. ૩૪

આષાઢ માસની અમાસે સૂર્યાસ્તસમયે પૂર્વ દિશાનો વાયુ હોય તો પુષ્કળ ધાન્ય પાડે. ૩૪

આષાઢે કૃષ્ણપક્ષે તુ ચતુર્થી પંચમી ભવઃ

ષષ્ઠી સપ્તમી જાતશ્ચ મર્મો વૃષ્ટિમદો મતઃ ૩૫

આષાઢ માસના કૃષ્ણપક્ષની ચોથ, પાંચમ, છઠ્ઠ કે સાતમે ઉપવ્રત થયેલો ગર્ભ વૃષ્ટિ આપનારો મનાય છે. ૩૫

આષાઢે કૃષ્ણપક્ષે ચ પંચમ્યાં નૈઋતે यदि

अभ्राणि पीतवर्णानि जायन्ते हि दिनोदये ૩૬

(૬૩)

તદા વૃષ્ટિશ્ચ વિજ્ઞેય શ્રાવણે શસ્યદા ધ્રુવિ
પૂર્વાયાં યદિ તાનિસ્યુ સ્તદા વૃષ્ટિર્ન શ્રાવણે ૩૭

આષાઠ માસના કૃષ્ણપક્ષમાં પાંચમને દિવસે નૈઋત્ય દિશામાં
સૂર્યોદય સમયે પીળા રંગનાં વાદળાં આવે તો શ્રાવણ મહિનામાં
પૃથ્વી ઉપર ધાત્ય પડવનારી વૃષ્ટિ આવતી એમ જાણી લેવું.
અને એવાં વાદળાં જો પૂર્વ દિશામાં આવે તો શ્રાવણ મહિનામાં
વરસાદ ન થાય. ૩૬, ૩૭

આષાઠે દશમી કૃષ્ણા સુભિક્ષાચ સરોહિણી
एकादशी तु मध्यस्था द्वादशी कालमैजिमी ૩૮

આષાઠ માસમાં કૃષ્ણપક્ષની દશમ જો શેહિણી નક્ષત્રવાળી
હોય તો સુકાળ સમજવો, એકાદશી હોય તો સાધારણ અને
બારશ હોય તો કાળનો નાશ કરનારી જાણવી. ૩૮

શ્રાવણ માસ.

चत्र च श्रावणे चापि पंचाङ्गानि भवन्ति चैत्र
दुर्भिक्षं तत्र जामीया छत्रभंगं च जायते १

ચૈત્ર અને શ્રાવણ માસમાં પાંચ જો પાંચ રવિવાર હોય
તો દુકાળ અને છત્રભંગ જાણવા. ૧

बुधः प्राच्यां प्रतीच्यां च भृगुर्हि श्रावणे यदा
तदा वृष्टिर्न विज्ञेया ध्रुवं भाद्रपदावधि २

(૬૪)

આવણ મહિનામાં બુધ પૂર્વ દિશામાં અને શુક્ર પશ્ચિમ
દિશામાં હોય તો ખરેખર બાહરવા મહિના સુધી વૃષ્ટિ ન થાય
એમ બાણી હેવું. ૨

આવળે શુક્લપંચમ્યાં સ્વાતિયોગજલં યદા

નિષ્વસિઃ સર્વં કસ્યાનાં પ્રજા નિરુપદ્રવા ૩

આવણ મહિનાની શુક્લ પંચમીને દિવસે જો સ્વાતિ
નક્ષત્રના યોગનું પાણી પડે તો સર્વ ધાન્ય નીપજે અને પ્રજા
પણ સુખકારીમાં રહે. ૩

આવળે શુક્લ સપ્તમ્યાં અસ્તં ગચ્છતિ માસ્કરે

ન વૃષ્ટો યદિ પર્યન્યો જલાક્ષાં મુંચ સર્વથા ૪

આવણ માસના શુક્લપક્ષની સાતમને દિવસે સૂર્યાસ્ત
વખતે જો વરસાદ ન વરસે તો પાણીની આશા સર્વથા સુધી
હેવી. ૪

આવળે પૂર્ણિમાસ્ત્વાં હુ આવળે સલિલં યદા

મુખિક્ષં ચ સમાદૈશ્વં કુર્યાન્વાપ ન સંશયઃ ૫

આવણ મહિનાની પૂનમે જો આવણ નક્ષત્ર હોય અને
પાણી વરસે તો સુકાળ વિષે ખિલકુલ નિઃશંક રહેવું. ૫

આવળરય ત્વમાચારયા મુપરાગો ખાનોર્યદિ

તદા મારી સમુત્પાતો ભવતિ કાર્તિકે ધ્રુવમ્ ૬

આવણ માસના અમાસે જો સૂર્યનું અકુલ હોય તો કારતક
મહિનામાં રાગચાળો એકલસ થાય. ૬

(૬૫)

જાદ્રપદ માસ.**ભાદ્રપદસ્ય શુક્લાયાં દ્વિતીયાયાં યદા નમઃ****મેઘચ્છન્નં તદા મહ્યાં શસ્યનિષ્પત્તિ રુત્તમા ૧**

ભાદ્રવા માસના શુક્લપક્ષની બીજને દિવસે આકાશ
વાદળાથી છવાયેલું હોય તો પૃથ્વી ઉપર ધાન્ય સારી પેઠે પાકે. ૧

તદિને રવિવાર શ્વેત્ આકાશં ચ નિરભ્રકમ્**તદાહિ શીતકાલસ્ય ધાન્યપાકો ન જાયતે ૨**

ભાદ્રવા માસની બીજને દિવસે શનિવાર હોય અને આ-
કાશમાં વાદળો ન હોય તો શીયાળુ ધાન્ય ન પાકે. ૨

ભાદ્રપદે તૃતીયાયાં શુક્લપક્ષે યદાંબરે**નૈઋત્યે વિદ્યુતાં વ્રાતો નિશીથે હિ વિદ્દશ્યતે ૩****તદા વન્દિમવોત્પાતો ભવતિ જનમીતિદઃ****કૃષ્ણપક્ષે ચ તન્માસે દેશે ગ્રામે પુરેઽથવા ૪**

ભાદ્રવા માસના શુક્લપક્ષની ત્રીજને દિવસે મધ્ય રાત્રીએ
આકાશમાં નૈઋત્ય દિશામાં વિજળીનો સમુદ્ધ દેખાય તો લો-
કોને ભય ઉપજાવનારો અગ્નિનો ઉત્પાત તે માસના કૃષ્ણપક્ષમાં
દેશ ગામ અથવા નગરમાં થાય. ૩, ૪

ચતુર્થ્યાં તસ્ય માસસ્ય સંઘ્યાકાલે સદાગતિઃ**દક્ષિણાત્પો યદા વાતિ તદા ગોધૂમ સંસયઃ ૫**

(૬૬)

ભાદરવા માસની શુક્લપક્ષની ચોથને દિવસે સંધ્યાકાળે
 ક્ષિણ દિશાનો પવન વાય તો ઘડના પાકને નુકશાન થાય. ૫

ભાદ્રસ્ય શુક્લ પંચમ્યાં યદા સૂર્યસ્ય મંડલમ્
 શ્વેતમેઘૈર્ભવેચ્છન્નં મધ્યાન્હે નભસિ સ્થિતમ્ ૬

તદા હિ પતનં તમ્યાં ભવતિ વિદ્યુતઃ કિલ
 તસ્મિન્નગરેડરણ્યેડથવા ગ્રામે ભયપ્રદમ્ ૭

ભાદરવા માસના શુક્લપક્ષની પાંચમને દિવસે જ્યોતિષ
 આકાશમાં રહેલું સૂર્યમંડળ શ્વેત રંગનાં વાદળથી છવાઈ જાય
 તો તે નગરમાં વનમાં અથવા ગામમાં રાત્રીને વળતે ખરેખર
 વિજળી પડે. ૬, ૭

ભાદ્રપદે શુક્લષષ્ઠ્યાં ચંદ્રવાતો યદા નિશિ
 તદા હિ તસ્ય માસસ્ય કૃષ્ણપક્ષે પ્રવર્ષતિ ૮

ભાદરવા માસમાં શુક્લપક્ષની છઠને દિવસે રાત્રીએ જો
 કાચંકર વાયુ કુંકાય તો તે માસના કૃષ્ણ પક્ષમાં જરૂર વરસાદ
 થાય. ૮

સપ્તમ્યાં તસ્ય માસસ્ય સોમવારો યદા ભવેત્
 અબ્રચ્છન્નં ન ચાકાશં સૂર્યાસ્તસમયે સ્વલુ ૯

તદા વૃષ્ટિર્ન વિજ્ઞેયા તસ્મિન્માસે સદા બુધૈઃ
 નાના રોમ સમૃત્પાતો પ્રજાસુ ચ પ્રજાયતે ૧૦

(૬૭)

ભાદરવા માસના શુકલપક્ષની સાતમે જો સોમવાર હોય અને સૂર્યાસ્ત વખતે આકાશ વાદળથી છવાયેલું ન હોય તો હંમેશા પડિતોએ એટલું સમજી રાખવું કે તે માસમાં વૃષ્ટિના વાખા પડનાના, અને પ્રજામાં વિવિધ પ્રકારનો રોગચાળો ફાટી નીકળવાનો. ૬, ૧૦

ભાદ્રપદે તથાષ્ટમ્યાં પ્રભાતે यदि दृश्यते

इंद्रचापः प्रतीच्यां हि तदा वृष्टिर्निशि ध्रुवम् ૧૧

ભાદરવા મહિનામાં શુકલપક્ષની આઠમે પ્રભાતે પશ્ચિમ દિશામાં ઇંદ્રધનુષ્ય દેખાય તો રાત્રિએ થોડસ વરસાદ થાય. ૧૧

नवम्यां भाद्रमासस्य रविवारो यदा भवेत्

वायव्ये च महावायुस्तदा वृष्टेरसंभवः ૧૨

ભાદરવા મહિનાના શુકલપક્ષની નવમે જો રવિવારી હોય અને વાયવ્ય દિશામાં ભારે પવન ફુકાય તો વૃષ્ટિનો સંભવ ન રખાય. ૧૨

दशमी भाद्रमासस्य दुर्दिना यदि जायते

गर्जनं च प्रभाते हि भूरिधान्यं तदा मतम् ૧૩

ભાદરવા મહિનાની શુકલપક્ષની દશમે જો વાદળાંવાળી હોય અને પ્રાતઃકાળમાં ગર્જના થઈ હોય તો ઘણું ધાન્ય થાય એમ માનવામાં આવે છે. ૧૩

भाद्रस्यैकादशी जाता यदा वारैः समन्विता

भोमवारयुता चापि शुक्लपक्ष्या जलप्रदा ૧૪

(૬૮)

ભાદરવા માસના શુકલપક્ષની અગીયારસે ને લોભવાર
હોય અને વાયુ કુંકાતો હોય તો વરસાદ થાય. ૧૪

पूर्णमायां हि भाद्रपदस्य सजलं चंद्रमंडलम्
दृश्यते मेघरहितं तदा वृष्टिरसंभवः १५

ભાદરવા માસની પુનમે ચંદ્રમંડળ ને પાણીવાળું દેખાય
અને વાદળો ન દેખાય તો વરસાદની આશા ન રખાય. ૧૫

भाद्रस्य कृष्ण पंचम्यां यदा वृष्टिर्न जायते
संध्याकाले तदा महांशलभोपद्रवो मतः १६

ભાદરવા માસની કૃષ્ણપક્ષની પાંચમે સંધ્યાકાળે ને વૃષ્ટિ
ન થાય તો પૃથ્વી ઉપર તીકોનો ઉપદ્રવ થાય એમ જાણી
લેવું. ૧૬

कृष्ण षष्ठिर्हि भाद्रस्य भौमवारान्विता यदि
समेवा गर्जनैर्युक्ता सर्वं शस्यप्रदा मता. १७

ભાદરવા માસના કૃષ્ણપક્ષની છઠ્ઠી ને લોભવારી હોય
અને વાદળો તથા ગર્જના થાય તો સર્વ પ્રકારનાં ધાન્ય પાકે. ૧૭

अमावास्यां च भाद्रस्य याम्यां हि विद्यता यदा
दर्शनं जायते रात्रौ तदा धान्यं महर्धता १८

ભાદરવા માસની અમાસને દિવસે રાત્રિયે દક્ષિણ દિશામાં
ને વિજળીનાં દર્શન થાય તો ધાન્ય બહુ મોંઘું થાય. ૧૮

(૬૯)

આસો માસ.

અશ્વિને શુક્લપક્ષે હિ પ્રતિપદ્યદિ ગર્જિતા
તદા મારી સમુત્પાંતો ભવતિ સ્વલુ કાર્તિકે ૧

આસો માસના શુક્લપક્ષની એકમને દિવસે જો ગર્જના
થાય તો કારતક મહિનામાં ખરેખર રોગચાળો ફાટી નીકળે ૧

આશ્વિનસ્ય દ્વિતીયાયાં શુક્લપક્ષે યદાંબરમ્
પીતવર્ણે મહામેઘૈશ્ચ્છાદિતં હિ દિનોદયે ૨

તદા હિમકૃતોત્પાતો ભવતિ માઘે નિશ્ચિતમ્
ભૂરયઃ પશ્વો યેન પંચત્વં ચ પ્રયાંતિ હિ. ૩

આસો માસના શુક્લપક્ષમાં ખીજને દિવસે સૂર્યોદય સમયે
આકાશ જો પીળા રંગનાં મોટાં વાદળાંથી છવાયેલું હોય તો
માહ માસમાં ખરેખર હીમનો ઉત્પાત થાય અને તેથી ઘણા
પશુઓ મૃત્યુનો માર્ગ પકડે. ૨, ૩

શુક્લપક્ષ્યા તૃતીયા ચ સોમવારાન્વિતાશ્વિને
સમેઘા જ્વરદા જ્ઞેયા લોકોપદ્રવકારિણી ૪

આસો માસના શુક્લપક્ષની ત્રીજ જો વાદળાવાળી અને
સોમવારી હોય તો તાવનો રોગ ફેલાય અને લોકોને હેરાનગતિ
લોગવળી પડે. ૪

(૯૦)

આશ્વિન શુક્લ પંચમ્યાં સૂર્યર્ચિયં યદાંબરે
મધ્યાન્હ સમયે રક્તં નિરન્નં ચંદ્રમાન્વિતમ્ ૫
તદા હિ તસ્ય માસસ્ય કૃષ્ણપક્ષે સદા બુધૈઃ
વિજ્ઞેયં વિ મહાયુદ્ધં નૃપાણાં તુ પરસ્પરમ્ ૬

આસો માસના શુક્લપક્ષની પાંચમને દિવસે મધ્યાન્હ સમયે આકાશમાં સૂર્યનું બિંબ જે લાલ રંગનું, વાદળો વિનાનું અને બચાંકર કાંતિવાળું દેખાય તો તે માસના કૃષ્ણપક્ષમાં રાજાઓની અંદર મહાયુદ્ધ થવાનું એમ ડાહ્યા માણુ-સોએ ખરેખર સમજી રાખવું. ૫, ૬

આશ્વિન શુક્લૈકાદશ્યાં સંધ્યાકાલે યદાંબરે
પ્રતિચ્યાં પર્વતાકારા મેઘાઃ કૌમુદી સંનિભાઃ ૭
તદા ચળક ગોધૂમનાશો ભવતિ નિશ્ચિતમ્
વૃષ્ટિઃ શલભેભ્યો વા પ્રોક્તમેવં જિનાધિપૈઃ ૮

આસો માસના શુક્લપક્ષની અગીયારસે સંધ્યાકાલે પશ્ચિમ દિશામાં આકાશને વિષે પર્વત જેવાં મોટાં અને ચાંદની જેવા સ્વેત રંગનાં વાદળો દેખાય તો વૃષ્ટિને લીધે અથવા તીકને લીધે ચણા અને ઘઉંનો નાશ થવાનો એમ જીનેશ્વરોએ બાખ્યું છે.

દ્વાદશ્યામાશ્વિને માસે શુક્લપક્ષે નિશિ યદા
ચંદર્ચિયં ભવેચ્છન્નં શ્યામ મેઘૈસ્તદા ઘ્રુવમ્ ૯

(૭૧)

કૃષ્ણપક્ષે હિ તન્માસે વૃદ્ધિર્ભવેજ્જનપ્રિયા
લવલીર્લુર્જુરાદીનાં પાકથ ત્રિગુણો ભવેત્ ૧૦

આસો માસના શુકલપક્ષની ખારસે રાત્રિએ ચંદ્રનું ણિખ
જો શ્યામ રંગનાં વાદળથી છવાયેલું હોય તો ખરેખર તે
માસમાં કૃષ્ણપક્ષમાં લોકોને પ્રિય એવી વૃદ્ધિ થાય અને ચારોલી
તથા ખજૂર વિગેરેનો ત્રણ ગણો પાક ઉતરે. ૯, ૧૦

આશ્વિન પૂર્ણિમાયાં ચ સંધ્યાકાલે યદાંબરે
ચંદ્રવિંવં ઘનૈશ્ચ્છન્ન મુદેતિ શ્યામ ભાન્વિતૈઃ ૧૧

તદા વાર્ધો મહોત્પાત શ્વંડવાયુ કૃતો ભવેત્
ભૂરિપોત વિનાશઃ સ્યાદ્યોજન શતકાવધિ ૧૨

આસો શુદ્ધ પુનમને દિવસે સંધ્યાકાળે ચંદ્રનું ણિખ આ-
સમાં ઉગતી વખતેજ શ્યામ કાંતિવાળાં વાદળથી છવાયેલું
દેખાય તો સમુદ્રમાં ભયંકર વાયુને લીધે મોટો ઉત્પાત થાય
અને સો જોજન સુધીમાં ઘણા વહાણોનો ભૂકો થઈ જાય. ૧૧, ૧૨

શ્રુત્યાચાર્ય શ્રી વિજયપ્રજસૂરિ વિરચિત
મેઘમાલાશ્રય ગ્રંથ સંપૂર્ણઃ

(૭૨)

મેઘમાળાની પૂરવણી.

વાદળાં વિજળી અને વાયુનો સંબંધ.

(રૂદ્રયા મહા તન્ત્ર અન્તર્ગત)

- અન્યં ચ કથયિષ્યામિ શ્રુણુતત્ત્વેન ભામિનિ
મેઘ વિદ્યુત્ સમાયોગં येन जानंति पंडिताः १
- पूर्वस्यां दिशि संध्यायां यदा मेघाकुलं नभः
कश्चिदंष्ट्रा समाकारः कश्चिद्भस्तिरसमः प्रिये २
- केचित् सिंह समाकाराः केचित् पर्वत सन्निभाः
केचिन् मकर मत्स्या केचिन् मृगसमाः प्रिये ३
- एवमेव यदा मेघाः पंचरात्रं प्रवर्षते
विज्ञेयं सप्तरात्रं वा दृष्टिं वर्षति तोयदः ४

હે પાર્વતીજી ! હવે હું ^{વાદળાં} ~~મનુ~~ વીજળી અને વાયુનાં ફળ
કહું છું તે તમે સાંભળો. પ્રથમ તો હું વાદળાં અને વિજળી વિષે જ
કહીશ. હે પ્રિયે ! પૂર્વ દિશામાં સંધ્યાકાળે જો આકાશ વાદળાંથી
ફરવાયેલું દેખાય, કોઇ કોઇ વાદળાં ડાઢના આકારવાળાં, હાથીના
જેવાં આકારવાળાં, કોઇ કોઇ સિંહ, પર્વત, મધર અથવા મ-
ચ્છના મોં જેવા તેમજ મૃગના આકારનાં હોય તો પાંચ રાત્રી
અર્થત અથવા સાત રાત્રી સુધી વરસાદ થાય. ૧, ૨, ૩, ૪.

(૭૩)

उत्तरादिदिशि संध्यायां दृश्यते नगमालिका

अर्बुदैः सदृशा मेघा यदा दृश्यन्ति पार्वति ૫

वर्षते सप्तरात्राणि चार्द्ध रात्राणि भैरवि

મકરૈઃ સદૃશો મેઘો યદા દેવિ પ્રદૃશ્યતે ૬

ઉત્તર દિશામાં સાંજે પર્વત જેવી મેઘમાળા દેખાય અને અર્બુદના જેવો દૃશ્ય થાય તો હે ભૈરવી-પાર્વતી ! અર્ધ રાત્રીએ વરસાદ પડે અને સાત રાત્ર સુધી રહે. અને જો મધરના જેવો મેઘનો આકાર થાય તો—

वर्षते च त्रिरात्रेण सप्तरात्रं तथापि वा

આગ્નેય્યાં ચ યદા મેઘો દૃશ્યતે સુરસુંદરિ ૭

रात्रौ वर्षति जीमूतो भैरवर्षणेतिभाषितं

इशाने च यदा मेघा जायन्ते कृष्णपर्वताः ૮

ત્રણ રાત્રી અથવા સાત રાત્રી પર્યંત વરસાદ પડે અને હે સુરસુંદરિ ! તે જ મેઘ જો અગ્નિખુણામાં દેખાય તો રાત્રે વરસાદ થાય એમ ભૈરવે પોતે કહ્યું છે હવે ઇશાન ખુણામાં કાળા પર્વતની જેમ વાદળાં ઘેરાય,

वर्षति च यदा मेघाः संध्या कालेऽथवा प्रिये

વાયવ્યાં ચ યદા મેઘો જાયતે વરવર્ણિનિ ૯

वातवृष्टिं हि जानीया द्वात्रौ स्यात् प्रहरादि मे

મેઘાસ્તુ કથિતા દેવિ દિશા ચાષ્ટૌ પ્રકીર્તિતાઃ ૧૦

(૭૪)

તો સાંઝેજ વધા થાય. અને હે વરવર્ણિનિ ! જો વાયવ્ય ખુણામાં વાદળાં થાય તો રાત્રીના પહેલા પંદોરમાંજ પવન સાથે વરસાદ થાય એમ જાણવું. મેઘના આકાર તથા આઠ દિશાઓ વિષે એ પ્રમાણે સમજી લેવું. ૯-૧૦

વાયુધારિણં મેઘં ચ શ્રુણુ તત્ત્વેન સુંદરિ
વાયુ લક્ષણં વિજ્ઞેયં પૂર્વાદૌ યત્ ફલં ભવેત્ ૧૧
સુભિક્ષં પૂર્વવાતેન જાયતે નાત્ર સંશયઃ

દક્ષિણે ક્ષેમ મારોગ્યં નૈઋત્યાં દુઃસ્વદો ભવેત્ ૧૨

હે સુંદરિ ! નિશ્ચયથી પવનને ધારણ કરવાવાળા મેઘ વિષે હું હવે તમને કહું છું તે સાંભળો. વાયુનાં લક્ષણ પણ જાણવા જેવાં છે, અને તેનાં પૂર્વ આદિ દિશામાં કેવાં ફળ ફળે છે તે પણ હું તમને કહીશ. જો પૂર્વ દિશામાં પવન ફુંકાય તો વરસ સાફ પાડે એમાં શંકા ન રાખવી દક્ષિણ દિશામાં વાયુ વહે તો આરોગ્ય તથા કૃશળતાનાં ચિન્હ સમજવાં અને નૈઋત્ય ખુણામાં વાયુ વહે તો દુઃખકારક થાય. ૧૧-૧૨

વારુણ્યાં દિવ્ય ધાન્યાનિ વાયવ્યાં વાયુઃ સ્વે ભવેત્

ઉત્તરે શુભદા દેવિ ઐશાન્યાં સર્વ સંપદઃ ૧૩

વારુણી દિશામાં પવન વહે તો ઘણું સરસ ધાન્ય પાડે અને વાયવ્ય ખુણામાં વહે તો તે કેવળ આકાશમાં જ રહેવાનો. વળી હે દેવિ ! ઉત્તર તરફનો પવન સાફ ફળ આપે, અને ઈશાન ખુણાનો વાયુ સંપૂર્ણ સંપદાને આપનારો હોય. ૧૩

(૭૫)

વાયુધારણં મેઘાનાં કથિતં તવ સુંદરિ

વિશ્વલક્ષણ ચિન્હાનિ શ્વેદિક્ પૂર્વતઃ ફલમ્ ૧૪

હે સુંદરિ! એ પ્રમાણે વાયુને ધારણ કરનારાં મેઘ વિશે
મેં તમને કહી દીધું. હવે વિજળીનાં લક્ષણ, ચિન્હ તથા આઠ
દિશાનાં ક્ષણ અનુક્રમે પૂર્વ દિશાથી માંડીને કહું છું તે
સાંભળો. ૧૪

પૂર્વે વિશ્વત્કરા મેઘા આગ્નેય્યાં જલશોષકાઃ

દક્ષિણે રૌરવં ધોરં નૈઋત્યાં મયમાદિશેત્ ૧૫

સુમિશ્રં પશ્ચિમે દેવિ વાયવ્યાં સુખસંપદઃ

ઉત્તરે વર્ષતે મેઘસ્ત્વીજાને વિજયી ભવેત્ ૧૬

પૂર્વનો મેઘ વિજળી ઉત્પન્ન કરે, અગ્નિખુણાનો મેઘ
પાણીને સોષવનારો હોય છે, દક્ષિણનો મેઘ ભયંકર હુકાળ આણે
છે અને નૈઋત્ય ખુણાનો મેઘ ભય સૂચવે છે. અને હે દેવિ!
પશ્ચિમનો મેઘ સુકાળ લાવે છે, વાયવ્ય ખુણાનો મેઘ સુખ
તથા સંપત્તિ આપનારો હોય છે. હવે જો ઉત્તરમાં મેઘ વરસાદ
આણે તો ઈશાનખુણામાં વિજય થાય.

કાક-તરુફલ કથન.

વૃક્ષસ્ય પૂર્વ શાખાયાં વાયસઃ કુલ્તે મૃદમ્

સુમિશ્રં ક્ષેમ મારોગ્યં સુવૃષ્ટિઃ શસ્યસંપદઃ ૧

(૭૬)

અગ્નિકોણસ્ય શાખાયાં વાયસઃ કુરુતે ગૃહમ્

દુર્ભિક્ષં ચ વિજાનીયાઃ કૈવ વર્ષતિ તોયદઃ ૨

વૃક્ષની પૂર્વશાખામાં જો કાગડો પોતાને રહેવા માટે જગ્યા નક્કી કરે તો સુકાળ, ક્ષેમ, આરોગ્ય, ઉત્તમ વૃષ્ટિ તથા ખેતી-માંથી સારી પેદાશ થાય. વૃક્ષના અગ્નિખુણામાં જો એવી જગ્યા શોધી લે તો દુકાળનું ચિન્હ સમજવું, વરસાદ ન પડે.

દક્ષિણે યદિ શાખાયાં વાયસઃ કુરુતે ગૃહમ્

હાહાકારં મહારૌદ્રં વિગ્રહં ચ સમાદિશેત્ ૩

શાખા માશ્રિત્ય નૈઋત્યાં વાયસઃ કુરુતે ગૃહમ્

દ્વૌ માસૌ વર્ષતે મેઘસ્તુષારં જાયતે તદા ૪

વૃક્ષની દક્ષિણ તરફની શાખામાં કાગડો પોતાનો માળો બાંધે તો મહા ભયંકર અને હાહાકાર વર્તાવનારો વિગ્રહ થાય. નૈઋત્ય ખુણા તરફની શાખામાં આશ્રય શોધે તો બે મહિના સુધી વરસાદ થાય અને પાછળથી ઝડકા પડે ૩, ૪

ક્રિયતે પશ્ચિમ શાખાયાં વાયસેન ગૃહં યદિ

ન ચ વૃષ્ટિં વિજાનિયાત્ કથિતં તે મહેશ્વરિ ૫

વાયવ્ય કોણગઃ કાકો યદિવા કુરુતે ગૃહમ્

વાતવૃષ્ટિં વિજાનીયાત્ કથિતં કાલલક્ષણમ્ ૬

વૃક્ષની પશ્ચિમ શાખામાં જો કાગડો માળો બાંધે તો હે મહેશ્વરી વરસાદ ન થાય. એ વાત હું તમને કહી રાખું.

(૭૭)

વાયવ્ય ખુણા તરફની શાખામાં કાગડો પોતાનું ઘર બાંધે તો
પવન સાથે વરસાદ પડે. એ પ્રમાણે સુકાળ-દુકાળનાં લક્ષણ
બાણી લેવાં. ૫-૬

ઉત્તરાયાં યદા કાકઃ કરોતિ ગૃહમુત્તમમ્
સુભિક્ષં જાયતે ધાન્ય મારોગ્ય સુખસંપદઃ ૭
ઈશાનકોણે યદિ વૈ વાયસઃ કુરુતે ગૃહમ્
સ્વાત્યોદકા સ્તથા મેઘાઃ કૃષિશ્ચ પરિતુષ્યતિ. ૮

વૃક્ષની ઉત્તર દિશા તરફની શાખામાં જે કાગડો પોતાનો
સરસ માળો બાંધે તો ધન ધાન્ય સારાં નીપજે, સુકાળ થાય
અને આરોગ્ય તથા સુખસંપત્તિ આવી મળે. ઈશાન ખુણા-
વાળી શાખામાં માળો બાંધે તો સ્વાતિ નક્ષત્રમાં વરસાદ થાય
અને ખેતરમાં સારો પાક ઉતરે. ૭-૮

યદિ વા મધ્ય શાખાયાં વાયસઃ કુરુતે ગૃહમ્
અનાવૃષ્ટિર્વિજાનીયાત્ કથિતં કાકલક્ષણમ્ ૯
વલ્મીક ભૂમિમાશ્રિત્ય વાયસઃ કુરુતે ગૃહમ્
મારી ચૌરભયં વિદ્યાન્નૈવ વર્ષતિ તોયદાઃ ૧૦

વૃક્ષની વચલી શાખામાં કાગડો માળો બાંધે તો વરસાદ
ન થાય એ પ્રમાણે કાગડાના નિવાસ વિષે મેં કહ્યું. હવે જે
રાફડાવાળી માટીનો આશ્રય લઈ કાગડો માળો બાંધે તો રોગ
શોક તથા ચોરી વિગેરેનો ભય ઉપજે. ૯-૧૦.

(૭૮)

શૂળક વૃક્ષે મૃદં કુર્યાન્નૈવૌરસ્ય ચમયં ભવેત્

રાજવિગ્રહ માપ્નોતિ મહા રાજમયં ભવેત્ ૧૧

સૂકાઈ ગયેલા વૃક્ષ ઉપર જો કાગડો માણો ખાંધે તે
રાગ તથા ચોરનો ઉપદ્રવ થાય, રાજા રાજા વચ્ચે લડાઈ જાગે
અને ચક્રવર્તી રાજાને માથે પશુ આકૃત પડે.

સાડ સંવત્સરોનાં નામ

(૧) પ્રભવ (૨) વિભવ (૩) શુકલ (૪) પ્રમોદ
(૫) પ્રજાપતિ (૬) અંગિરા (૭) શ્રીમુખ (૮) ભાવ
(૯) યુવા (૧૦) ધાતા (૧૧) ઈશ્વર (૧૨) ખડુધાન્ય
(૧૩) પ્રમાથી (૧૪) વિક્રમ (૧૫) વૃષ (૧૬) ચિત્ર-
ભાનુ (૧૭) સુભાનુ (૧૮) તારણુ (૧૯) પાથિવ (૨૦)
અવ્યય. (આ વીશ સંવત્સર બ્રહ્મવિંશતિ નામે પ્રસિદ્ધ છે.)

(૨૧) સર્વજિત (૨૨) સર્વધારી (૨૩) વિરોધી
(૨૪) વિક્રમી (૨૫) ખર (૨૬) નંદન (૨૭) વિજય
(૨૮) જય (૨૯) મન્મથ (૩૦) દુર્મુખ (૩૧) હેમ-
લંબી (૩૨) વિલંબક (૩૩) વિકારી (૩૪) શાવેરી
[૩૫] પ્લવ [૩૬] શુભકૃત [૩૭] શોભન [૩૮] કોધી
(૩૯) વિશ્વાવસુ (૪૦) પરાભવ. (આ વીશ સંવત્સર મ-
ધ્યવિંશીના નામથી ઓળખાય છે.)

(૪૧) પ્લવંગ (૪૨) કીલક (૪૩) સૌમ્ય (૪૪)
સાધારણ (૪૫) વિરોધકૃત (૪૬) પરિધાવી (૪૭) પ્રમાદી
(૪૮) આનંદ (૪૯) શક્ષસ (૫૦) નલ (૫૧) પિંગલ

(૭૬)

(૫૨) કાલયુક્ત (૫૩) સિદ્ધાથી (૫૪) રૌદ્ર (૫૫)
 દુર્ગુળી (૫૬) દુંદુળી (૫૭) રૂધિરોદ્ધાર (૫૮) રક્તાક્ષી
 (૫૯) ક્રોધન (૬૦) ક્ષય. (આ વિશેષ સંવત્સર નષ્ટરૂદ્ર
 વિંશીના નામથી પ્રસિદ્ધ છે.)

સાઠ સંવત્સરનાં ફળાફળ

મહાદેવજીએ સાઠ સંવત્સરનાં ફળ પાર્વતીજીને નીચે પ્રમણે
 કહ્યાં છે:—

પહેલા સંવત્સરમાં ખુબ વરસાદ થાય છે. દૂધ, ઘી તથા
 ધાન્ય સારાં પાકે છે. બીજા સંવત્સરમાં સુકાળ અને આરોગ્ય
 સુખ પ્રાપ્ત થાય છે, રાજાને શાંતિ મળે છે, પ્રજા પણ આનં-
 દમાં રહે છે. શુકલ સંવત્સરમાં માણસો તથા હાથીઓને વિવિધ
 પ્રકારના રોગ થાય છે, બાકી બીજી રીતે સુખ અને આનંદ
 મળે છે. પ્રમેદ સંવત્સરમાં જગત ધન ધાન્યથી ઉભરાય છે,
 તમામ પ્રકારનાં કલેશ શાંત થઈ જાય છે. પ્રાજ્ઞપાત્ર સંવત્સ-
 રમાં ગાયો ખુબ દૂધ આપે છે અને આરોગ્ય તથા કુશળતા
 પ્રવર્તે છે. અંગિરા નામના સંવત્સરમાં લોકો ઉત્સાહિત રહે
 છે અને વરસાદ પણ સારો થાય છે. શ્રીમુખ સંવત્સરમાં ધાન્ય
 સાડું પાકે છે, ગાયો સાડું દૂધ આપે છે અને વરસાદ પણ
 ખુબ થાય છે. ભાવ સંવત્સરમાં સઘળાં ધાન્ય પાકે છે પણ
 મોંઘારત મટતી નથી અને લોકોમાં ચિંતા તથા શોક વર્તે છે.
 યુવા સંવત્સરમાં તેલ તથા ઘી ઠીક ઠીક થાય છે, વરસાદ સા-
 ધારણ પડે છે અને ધાન્ય પણ ઠીક પ્રમાણમાં ઉતરે છે. ધાતા

(૮૦)

સંવત્સરમાં વૃક્ષ, દુધ તથા ગોળ અધિક પાકે છે, કપાસ મોઘા થાય છે. ખડુધાન્ય સંવત્સરમાં લવીંગ, મધ તથા ગવ્ય પદાર્થો દુર્લભ નથી થતાં, વૃષ્ટિ ખુબ થાય છે પણ લોકોની નીતિ સારી રહેતી નથી. સુપુરાણ સંવત્સરમાં અનેક પ્રકારનાં ધાન્ય પાકે છે. પ્રમાથી નામના સંવત્સરમાં રાજનાશ, દુર્ભિક્ષ, ચોરોનો ભય તથા ક્યાંઈ ક્યાંઈ સુખ-દુખરૂપી ક્ષણ મળે છે. વિક્રમ સંવત્સરમાં વ્યાધિ વગરને. સુકાળ, ક્ષેમ, આરોગ્ય વર્તે છે, અને પ્રજા આનંદથી કંચેલ કરે છે. વૃષ સંવત્સરમાં કોદરા, ભાત, મગ, જવ, તથા દાળ વિગેરે વસ્તુઓનો અભાવ થાય છે અને દુકાળ જેવું દેખાય છે. ચિત્રભાનુ નામના સંવત્સરમાં ચણા, મગ, અડદ અને કંચુ આદિ ધાન્ય પાકે છે, વરસાદ વિચિત્ર પ્રકારનો થાય છે. સુભાનુ સંવત્સરમાં આરોગ્ય વરસાદ તથા ક્ષેમ કુશળતા સારી પેઠે વર્તે છે. તારણ સંવત્સરમાં ચોરોનો ભય થાય છે અને વરસાદના અભાવે ભારે ભયંકર દુકાળ પડે છે. પાંચવ સંવત્સરમાં દેશના સઘળા ભાગમાં ધાન્ય નીપજે છે અને સારાષ્ટ્ર તથા કર્ણાટક દેશમાં તો અત્યંત ધાન્ય થાય છે. વ્યય સંવત્સરમાં વરસાદ ઓછો થાય, ખેતી સાધારણ થાય અને પાક પણ ઓછોજ ઊતરે.

સર્વજિત સંવત્સરમાં પૃથ્વી પાણીથી છલકાય છે અને દરેક પ્રકારની કુશળતા રહે છે. સર્વધાની સંવત્સરમાં તાવ અને આગનું જોર હોય છે, ધાન્ય ખરાબર પાકતાં નથી, તે ઉપરાંત ખીજાં કદ પણુ આવી પડે છે. વિરોધી નામના સંવત્સરમાં ભયંકર વ્યાધિ થાય છે, ચોરોથી લોકોમાં ત્રાસ ફેલાય છે, ગાયો

(૮૧)

પણ શીડું ઘી-દૂધ આપે છે, વિક્રમી સંવત્સરમાં તીડનો ઉપ-
દ્રવ થાય છે, તથા પાકનો લાભ ફનીયાને મળી શકતો નથી.
ખર સંવત્સરમાં ક્યાઈક ક્યાઈક વરસાદ થાય છે અને ક્યાઈક
ક્યાઈક સાવ કોરાડુ રહે છે. છતાં ધાન્ય ઠીક ઠીક પાકે છે. નં-
દન સંવત્સરમાં સુકાળ, ક્ષેમ, આરોગ્ય તથા ખીજી બધી રીતે
આનંદ રહે છે, ગાયો ઘી-દૂધ સારી રીતે આપે છે. નંદનનું ફળ
તેના નામ પ્રમાણે સાફ મળે છે. વિજય સંવત્સરમાં ક્ષત્રિય, વૈશ્ય,
શુદ્ર તથા નટ વિગેરે લોકો રોગથી પીડા પામે છે. જય ના-
મના સંવત્સરમાં સુકાળ થાય, દેશોમાં સ્વસ્થતા રહે પણ રો-
ગને લીધે કેટલીક વ્યાકુળતા લોગવવી પડે. મન્મથ સંવત્સરમાં
ખડ તથા ધાન્ય ખરાખર ન પાકે, કોદર મોંઘા થાય અને
વ્યવહાર પણ ઠીક ન ચાલે. દુર્મુખ સંવત્સરમાં ધાન્ય માત્ર
સૂકાઈ જાય અને ચોખ્ખો ફુકાળ પડે ! હેમલંબી સંવત્સરમાં
ચોરી કરવાવાળા રાજાઓને લીધે બધે ત્રાસ વર્તે અને ચીજ
માત્ર મોંઘી થાય. વિલંબ સંવત્સરમાં ઘણા ઉપદ્રવ થાય. ઉદરને
લીધે રોગચાળો ફેલાય. વિકારી નામના સંવત્સરમાં વરસાદ
નહીં જેવો થાય, ધાન્ય ખરાખર ન પાકે અને ફુકાળ જેવી દશા
વર્તે. શાર્વરી સંવત્સરમાં આખી પૃથ્વી ઉપર સુકાપણું થાય,
લોકો બહુ દુઃખી થાય. પ્લવ નામના સંવત્સરમાં ધાન્ય ખુબ
પાકે. વરસાદ પણ સારી પેઠે થાય. શુભકૃત સંવત્સરમાં સઘળે
સુકાળ પ્રવર્તે, ક્ષત્રીય, ગાય, પ્રાણી અને સમસ્ત પ્રજા સુખથી
રહે. શોભન સંવત્સરમાં આરોગ્યતા અને નિરૂપદ્રવતા વર્તે,
ગાય અને પ્રાણી આનંદમાં રહે. કુધી સંવત્સરમાં બાહ્ય રો-

(૮૨)

ગોને લીધે જગત્ આકુળવ્યાકુળ થાય, વરસાદ થોડો થાય અને લોકો નજીવી વાતમાં ક્રોધે ભરાય. વિધાવસુ સંવત્સરમાં વરસાદ સારો થાય પણ કપાસના ભાવ આકરા બોલાય. પરાભવ નામના સંવત્સરમાં મંડલેશ્વરો તથા રાજ્યના ખીજા અધિકારીઓથી પ્રજા કષ્ટ પામે.

જ્યેષ્ઠવંશ સંવત્સરમાં ગ્રીષ્મ ઋતુ તથા વસંત ઋતુમાં પાણી પડે, તેથી ઘાસ અને ધાન્ય નાશ પામે, પ્રજામાં દુઃખ અને બેચેની ફેલાય. કીલક સંવત્સરમાં વરસાદ પુષ્કળ થાય. પણ રાજ્ય તરફનો ઉપદ્રવ બધી જગ્યાએ પ્રવર્તે ! સૌમ્ય સંવત્સરમાં સઘળાં પ્રકારનાં ધાન્ય પાકે, આરોગ્ય રહે અને વરસાદ પણ બેઠાંએ તેટલો વરસે. સાધારણ સંવત્સરનું ફળ નામ પ્રમાણે જ જાણી લેવું. અર્થાત્ વરસાદ ઠીક ઠીક થાય અને ધાન્ય પણ ઠીક ઠીક પાકે. વિરોધકૃત સંવત્સરમાં વૈશાક મહિનાથી વરસાદ શરૂ થાય, અને ચૈત્રવૃદ્ધ એક સરખો વરસે. માત્ર કાન્યકુબ્જ દેશમાં વિરોધ શાંત ન થાય. પરિધાવી સંવત્સરમાં ક્ષેમ, આરોગ્ય, ધનધાન્ય તથા ઇષ્ટ મિત્ર વિગેરેનો લાભ થાય. પ્રમાદી સંવત્સરમાં સંપૂર્ણ અનાજ પાકે. સુકાળ તથા સુખ વિષે કંઈ બાકી ન રહે. આનંદ સંવત્સરમાં ધાન્ય ઘણું મોંઘું થાય, ખેતીનો નાશ થાય, ઘી તેલ માંઘાં મળે, બાકી ખીજી રીતે પ્રજા ક્ષેમકૂશળ રહે. રાક્ષસ સંવત્સરમાં કોદરા, ભાત, મગ વિગેરે ધાન્ય તથા પશુ વિગેરે પ્રાણી વિનાશ પામે. પિંગલ સંવત્સરમાં વરસાદ ન થાય. ગાય, ભેંસ, સોનું,

(૮૩)

રૂપું તથા તાંબુ વિગેરે વેચીને પણ ધાન્યનો સંગ્રહ કરવો. કાળજીથી સંવત્સરમાં વરસાદ થાય પણ ખીજાં રોગ મનુષ્ય-પ્રાણીને હેરાન કરે. સિદ્ધાથે સંવત્સરમાં પાણી તથા અનાજની લીલાદહેર થાય. રૌદ્ર સંવત્સરમાં વરસાદ ઓછો થાય અને તેથી અન્ન પણ ઓછું પાકે, રાજકતા નિષ્કુર બને. દુર્મુખ સંવત્સરમાં સાધારણ સુકાળ થાય; વહેવાર ચલાવવો મુશ્કેલ થઈ પડે. હુંડલી સંવત્સરમાં સંપૂર્ણ ઉપદ્રવ શાંત થઈ જાય. અનાજ સારા પ્રમાણમાં પાકે અને પ્રજાને સુખ મળે. રૂધિરોદ્ગાર સંવત્સરમાં ગમે તેમ કરીને પણ અનાજનો સંઘરો કરવો. કારણ કે રાજાઓનો મ્હોટો સંગ્રામ થાય એવો દરેક સંભવ હોય છે. રક્તાક્ષી સંવત્સરમાં દુકાળ પડે, રાજા પણ પ્રજાને કનડે. ક્રોધન સંવત્સર પણ કોઈ રીતે સારો ગણાતો નથી. એ વરસે મરણ પ્રમાણ વધે છે. ક્ષય નામના સંવત્સરમાં કલિજન જેવા પ્રતાપી મંડળ અને કુરૂદેશ જેવા દેશો પણ દુઃખ લોગવે એ રીતે સાઠ સંવત્સરનું ફળ ઘણું ખાનગી રાખવા જેવું છે છતાં હે અર્ધાંગિ મેં તમને જેવું છે તેવું કહી દીધું છે.

(૮૪)

વર્તમાન જૈન સાહિત્યના અપૂર્વ ગ્રંથો.

શ્રી મહાવીરજીવન વિસ્તાર સચિત્ર.

(મનુષ્યમાત્રના આત્માનો ઉદ્ધાર કરનાર મહાન્ આદર્શ ગ્રંથ.)

આજથી આ ભારતભૂમિમાં ૨૫૦૦ વર્ષ ઉપર થઇ ગયેલા “જૈન” ધર્મના મહાનમાં મહાન્ પ્રવૃત્તક શ્રી મહાવીરદેવ. આ જૈનમહાવીર દેવનું કહો કે જગતના પેગમ્બરોમાંના એક મહાનમાં મહાન્ “ પેગમ્બર ” નું જીવન ચરિત્ર જાણવા માટે દુનીઆમાં મનુષ્યો આતુર હોય તેમાં નવાઈ નથી. પણ દિલગીરી સાથે જણાવવું પડે છે કે તેમના ભક્તોએ કે ઐતિહાસીક શોધખોળ કરનારાઓએ તેમનું જીવનવૃત્તાંત મેળવવા માટે પ્રયત્ન કર્યો નથી અને તેના અભાવે આજે આ મહાન પુરુષના આદર્શનો લાભ જગતનાં મનુષ્યો લઈ શક્યા નથી. પણ વર્તમાનમાં આ મહાન્ પુરુષનું જીવનચરિત્ર જાણીતા લેખક રા. રા. સુશીલે તૈયાર કરી તેનું નામ શ્રી મહાવીર જીવન વિસ્તાર આપી, જાણીતા યુક્તસેલર મેસર્સ મેઘજી હીરજીની મારફતે પ્રગટ કરાવેલ છે. આ ગ્રંથ માટે મહાત્મા ગાંધીજી અને જાહેર પત્રોએ સારા અભિપ્રાયો આપેલ છે.

મૂલ્ય રૂ. ૨-૦-૦

(૮૫)

પુણ્ય પ્રભાવ સચિત્ર.

યાને

સમરાદિત્ય કેવળી ચરિત્ર.

તેને માટે

પ્રસિદ્ધ જૈન ઇતિહાસકાર-મુનિમહારાજ

શ્રી જિનવિજયજીનો અભિપ્રાય.

[રૂપીયા ૫૦ નો ગ્રંથ રૂપીઆ પાંચમાં.]

(" શ્રી મહાવીર " પત્ર અંક બારમામાંથી.)

પ્રકાશક—મેઘજી હીરજી જૈન બુકસેલર, પાયધુની
મુંબઇ. પૃષ્ઠ સંખ્યા, ૬૮, પાકુ પુંડું, મૂલ્ય પાંચ રૂપીઆ.

જૈન સમાજની સુરચિને પોષવા સારૂ બાઈ મેઘજી હી-
રજીએ જુના સાહિત્યને નવા રૂપમાં મુકવા માટે જે માર્ગ લીધો
છે તે ઇચ્છવાયોગ્ય છે. નવી પ્રજાને જૂના રાસાઓ વાંચવા
જેટલો અવકાશ કહો કે રસ કહો, તે હવે રહ્યો નથી. તેમનાં
માટે જૂના રાસાઓને જો નવી શૈલીમાં ચોજી અંતરંગ-બાહ્યાંગ
આકર્ષક બનાવી તેમના હાથમાં મુકવામાં આવે તો તેઓ તેનો
લાભ રસપૂર્વક લઈ શકે, એવા હેતુથી સ્મરણાવશેષ થએલા
પાલીતાણા વિદ્યા પ્રસારક વર્ગે પ્રાચીન પદ્મમય જૈન કથાઓને
નવી ગદ્યશૈલીમાં વાતારૂપે ગોઠવી છપાવવાનો પ્રશંસનીય ઉપ-
ક્રમ કર્યો હતો, તેજીજી છપાવેલા સમરાદિત્ય ચરિત્રથી બાઈ

(૮૬)

મેઘજીએ આ પુનરાવૃત્તિ કાઢી છે અને તેને કેટલાક પ્રાસંગિક ચિત્રોથી સચિત્ર બનાવી છે. કદ જોતાં પુસ્તકની કિંમત કંઈક વધારે લાગે છે ખરી; પરંતુ આગળના શ્રાવકો ૫૦ રૂપિઆ ખર્ચીને પણ જે સમરાદિત્ય ચરિત્ર મેળવી શકતા ન હતા, તે દૃષ્ટિએ આજે આવી રીતે પાંચ રૂપિયામાં મળતું આ ચરિત્ર મોંઘું ન કહેવાય. ” પણ અનહદ સસ્તામાં સસ્તું જ કહેવાય.

વિવિધ પૂજા સંગ્રહ—સચિત્ર.

વિધિ સાથેનો મહાન ગ્રંથ. ભાગ ૧-૨-૩-૪-૫-૬-૭

પંડિત શ્રી વિરવિજયજી કૃત, દેવપાળકવિ કૃત, દેવચંદ્રજી કૃત, રૂપવિજયજી કૃત, જ્ઞાનવિમલસૂરિ કૃત, ઉત્તમવિજયજી કૃત, વિજયલક્ષ્મીસૂરી કૃત, સકલચંદ્રજી ઉપાધ્યાય કૃત, મેઘરાજ-મુનિ કૃત, યશોવિજયજી કૃત, પદ્મવિજયજી કૃત, ધર્મચંદ્રજી કૃત, દીપવિજયજી કૃત, આત્મારામજી કૃત, બુદ્ધિસાગરજી કૃત, કુંવરવિજયજી કૃત, વિજયરાજેન્દ્રસૂરિ કૃત, હંસવિજયજી કૃત, ગંભીરવિજયજી કૃત, રામઋદ્ધિસાર મુનિ કૃત, વલ્લભવિજયજી કૃત, આદિ મહારાજોની બનાવેલી પૂજાઓ, ઉપરાંત ચિત્રો:- (૧) સમોવસરણ, (૨) ચક્રેશ્વરી દેવી, (૩) પાર્શ્વકુમાર અને કમઠ યોગી, (૪) પાર્શ્વનાથ, પદ્માવતી, ઈંદ્ર અને ઈંદ્રાણી, (૫) શંત્રુજ્ય મહિમા ગર્ભિત, (૬) કંદુરાજ, (૭) નારકીનાં રંગીન ચિત્રો, (૮) પદ્માવતી દેવી, (૯) ચોવીશ તીર્થંકર, નવપદજી, અને ગૌતમસ્વામી, (૧૦) કેશરીયાજી

(૮૭)

તીર્થ, [૧૧] અષ્ટાપદજી [૧૨] આબુજી તીર્થ, (૧૩) પા-
વાપુરી (૧૪) ચમ્પાપુરી,) [૧૫] સમેતશિખરજી તીર્થ,
(૧૬) મહાવીર ઉપસર્ગ, (૧૭) યોગનિષ્ઠ આચાર્ય શ્રી
બુદ્ધિસાગરજી, (૧૮) તારંગાજી તીર્થ, (૧૯) પ્રભાવિક
મહાત્મા શ્રી જિનદત્ત દાદા સૂરીશ્વરજી, (૨૦) શ્રી મહાવી-
ર, ચૌદ સ્વપ્ન અને અષ્ટ મંગલિક, (૨૧) ગોતમસ્વામીજી
મહારાજ આદિના ક્ષેત્રાઓના સંગ્રહથી ભરપુર સુપર-રોયલ
સોળ પેજ, પૃષ્ઠ ૭૭૫ સોનેરી કપડાનું સુશોભિત મજબુત
પુઠું છતાં કિંમત રૂપીયા અઢી. પોષ્ટેજ વી. પી. ખર્ચબુઠું.

રાજપત્ર.

જૈનધર્મ, જૈનદર્શન, અને જૈનનીતિ સંબંધી

હજારો પ્રશ્નો અને શંકાઓનાં સમાધાન.

શ્રીમદ્ રાજચંદ્રે મુદ્દા બુદ્ધા વિદ્વાનેને જૈનદર્શન સંબં-
ધી જે સચોટ અને અસરકારક ઉત્તર આપ્યા હતા, તેનો આ
ગ્રંથમાં બહુ સરસ રીતે સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે. જૈન દ-
ર્શન અને વેદાન્તદર્શન ઉપરાંત અન્ય દર્શનો વિષે પણ ઘણી
માહેતી મળી શકે છે. પ્રશ્નો લગભગ બે હજાર ઉપરાંત છે,
અને તેના જવાબો પણ તેટલાજ વિગતવાર આપવામાં આવ્યા
છે. તુલનાત્મક અભ્યાસ પદ્ધતિ, ઉદ્ધારવિચારસરણી અને નિર્મળ
વિવેકદૃષ્ટિએ આ ગ્રંથનો આત્મા છે, એમ કહીએ તો ચાલે.
જીજ્ઞાસુઓએ એક વાર તો આ ગ્રંથ જરૂર વાંચી જવો જોઈએ.

કી. માત્ર ૧-૪-૦

(૮૮)

રાજકુમારી સુદર્શના

યાને

સમળી વિહાર સચિત્ર.

માટે

પ્રસિદ્ધ જૈન ઇતિહાસકાર

સુનિ મહારાજ શ્રી જિનવિજયજીનો

અભિપ્રાય:—

(“ શ્રી મહાવીરપત્ર ” અંક ૧૬ ભા.)

રાજકુમારી સુદર્શના યાને સમળીવિહાર:-(સચિત્ર)
માગધી પ્રબંધ ઉપરથી લખનાર પંન્યાસજી શ્રી કેસરવિજયજી
ગણિ, પ્રગટ કર્તા-શા. મેઘજી હીરજી બુકસેલર પાચધુની,
મુંબઈ નં. ૩. મૂલ્ય રૂ. ૩-૦-૦ (પૃષ્ઠ સંખ્યા ૬૦૮)

“ ચિત્રવાળ ગચ્છીય દેવેન્દ્રસૂરિએ બનાવેલી સુદર્શનાચરિત્ર
નામે પ્રાકૃત કથાના આધારે વાર્તાના રૂપમાં આ કથાનકની ચો-
જના કરવામાં આવી છે. કથાનક રોચક અને સરલ ભાષામાં
આળેખેલું હોવાથી સાધારણ વર્ગને વિશેષ રૂચિ કર થઈ પડે
તવું છે. સાથે મુદ્રણકળાના રસિક ભાઈ મેઘજીએ કથાનકને
ઉચિત એવાં કેટલાંક ચિત્રોદ્ધાર તથા નયનમનહર છપામણી
અને બંધામણીદ્વારા પુસ્તકની આકર્ષતામાં ઘોર વધારો કર્યો

મૈથળ હીરણ્ય બુકસેલર પાચધુની મુંબઈ નં. ૩ (૮૯)

છે. જૈન સાહિત્યના મહાન્ ખજાનામાં જ્યાં ત્યાં નજરે પડતી ઉપદેશપ્રદ અને આનંદજનક કથાઓને આવા સુંદર રૂપમાં બે લોકો આગળ મુકવામાં આવે તો લોકોની રૂચિને સુમાર્જી દોરવાનું અને સાથે વ્યવહાર સાધવાનું બન્ને કામ સહેલાઈથી સફલ થઈ શકે તેમ છે. તેમજ મુનિઓ પણ વ્યર્થ કલહો કરી સમાજને ક્ષુબ્ધ કરવાને બદલે આવી ભતની સાહિત્યસેવામાં બે પોતાના સમયનો સદુપયોગ કરે તો નિશ્ચિત રીતે સ્વ અને પર, બન્નેનું કલ્યાણ કરી શકે તેમ છે. પંન્યાસળ શ્રી કેસર-વિજયળ પોતાના સમયનો આવી રીતે સદુપયોગ કરી બીજા મુનિઓ માટે પણ અનુકરણીય દાખલો ઉપસ્થિત કરતા રહ્યો છે, તે બદલ તેમનું અભિવંદન જ કરવું જોઈએ. ”

(“ શ્રી મહાવીર ” પત્રમાંથી)

મહાધારી દેવપ્રભસૂરિ વિરચિત

જૈન મહાભારત યાને પાંડવ ચરિત્ર (સચિત્ર)

(ગુજરાતી સરળ ભાષામાં)

આ મહાન્ અંથના આદર્શ ચિત્રો પંછવાડે રૂપીયા ૬૫૦ નો ખર્ચ થયેલ છે. મતલબ કે આ એક અંથમાં કિંમત રૂ. ૬૫૦ ના તો માત્ર ચિત્રોજ છે.

આ દળદાર અંથમાં પૃષ્ઠ સંખ્યા ૭૭૬, ચિત્રો ૧૪, પુંકું મજબુત સોનેરી કપડાવાળું, છતાં કિંમત રૂ. ૩-૦-૦

(૯૦) મેઘજી હીરજી બુકસેલર પાચધુની મુખપ્ર નં. ૩

આ સુંદર ગ્રંથ દરેક જૈન ઘરમાં અવશ્ય હોવો જોઈએ; કારણ કે આવા મહાન્ ગ્રંથોના વાંચન અને મનનથી “ વીર બનીએ છીએ ” અને “ બહાદુર વીરો અને નીરાંગનાઓ ” ઉત્પન્ન કરી શકીએ છીએ. અગાઉથી આ ગ્રંથના હજારો ગ્રાહકો ડીપોઝીટ ભરીને, છપાવ્યા પહેલાં થઈ ગયા હતા. હવે સિલકમાં નકલો થોડી છે. માટે વહેલો તે પહેલો!

ઉત્તમ કુમાર ચરિત્ર—સચિત્ર.

આ મહાન્ ચમત્કારી પુરૂષના ગ્રંથમાં નીચેના વિષયો આવેલા છે:

- (૧) ગંગા કિનારે આનંદ (૨) વારાણસી નગરી (૩) કર્મ ચરિક્ષા (૪) અશ્વ પરિક્ષા (૫) કૃતદ્ધીને ધિકાર (૬) મદાલસા (૭) પરનારી સહોદર (૮) કુબેરદત્તની કુબુદ્ધિ (૯) શંકિત હૃદયા મદાલસા (૧૦) પાપનો ઘડો કુટયો (૧૧) તિલોત્તમાનો મેલાપ (૧૨) વિશ્વકર્માનો અવતાર (૧૩) સપ્તદંશ (૧૪) ઉપકારનો અદ્ભુત (૧૫) પરસ્પર પ્રેમમતિ (૧૬) સહસ્ર કળા [૧૭] ત્રિલોચનાની ચિંતા (૧૮) વિષપ્રયોગ (૧૯) સ્વામી અને શેઠ (૨૦) પક્ષીની પંડિતાઈ [૨૧] અમરદાન [૨૨] ચતુરાની ચોકડી (૨૩) શત્રુ મિત્ર થયો (૨૪) પુત્ર સ્મરણ (૨૫) ગોપાચળમાં યુદ્ધ (૨૬) કેવળી કથિત પૂર્વભવ [૨૭] ઉપસંહાર. કિં રૂ. ૧-૮-૦

મેથળ હીરળ ખુસ્સેલર પાયધુની સુંબડ નં. ૩ (૯૧)

દાનવીર રત્નપાળ [સચિત્ર]

યાને

રત્નપાળ વ્યવહારીયો.

આ મહાન ચમત્કારીક વેપારીના જીવનચરિત્રમાં ખાસ નિચેના વિષયો આવશે. (૧) પુત્ર ચિંતા, (૨) વર પ્રદાન, (૩) મંમલ શેઠ, (૪) ગર્ભ વિકલ અને કારજવરાનું કષ્ટ, (૫) પુત્રનો પરગૃહવાસ, (૬) પ્રવાસ, (૭) એક ગૃહસ્થ કઠીયારો, (૮) હું કોણ છું, (૯) રત્નવતી, (૧૦) રત્નપાળની વિવિધાવસ્થા, (૧૧) પુત્ર નગરીની પુત્ર પ્રજા, (૧૨) નિર્વિષય શુદ્ધ પ્રેમ, (૧૩) વીણાનો મોહ, (૧૪) બે મિત્રો, (૧૫) મિત્ર વિયોગ, (૧૬) કાર્યસિદ્ધિ, (૧૭) મિત્ર ચિંતા (૧૮) રાવલનું ધાંધલ, (૧૯) મહા મેળાપ, (૨૦) આ તે નર કે નારી? (૨૧) દાનવીર રત્નપાળ, (૨૨) દંપતી દીક્ષા, (૨૩) દીનચયા, (૨૪) નાદીલા, (૨૫) પૂર્વભવ, (૨૬) ઉપસંહાર. કિં. માત્ર રૂ. ૧-૮-૦

રસિક સુધારસ સ્તવન સંગ્રહ.

ભાગ ૧ થી ૮.

આ ગ્રંથમાં ચૈત્યવંદન કરવાની વિધિ, ચૈત્યવંદનો, સ્તવનો, થોયો, પ્રભાતીયાં, લાવણીઓ, સ્તુતિઓ, ગઝલો, સજ્જા-

(૬૨) મેઘજી હીરજી બુકસેલર પાપધુની અંબઈ નં. ૩

ચો અને વૈરાગી પદોના સંગ્રહ ઉપરાંત પરચખાણ લેવાની વિધી, ચોવીશ તિર્થંકરોનાં નામ, લંછન, વર્ણ, ઉચાકનો કોઠો, આત્મગોષ્ઠિ ઇત્યાદિ વિષયો આવેલા છે. સાઈઝ પોકેટ, પુઠું સુંદરમાં સુંદર. છતાં કિંમત માત્ર રૂ. ૦-૧૦-૦

જૈન સ્તુતિ-સચિત્ર.

આ ગ્રંથમાં આનુપૂર્વી, ચોપાઈ, દોહરા, છંદો, સ્તુતિઓ, પાંસડીયા યંત્રનો છંદ, સ્તવનો, ભક્તામર સ્તોત્ર, કલ્યાણમંદીર સ્તોત્ર, આરતીઓ, સાધુવંદના, જીવસચિ, મહાવીર સ્વામીનું ચોઢાલીકું, ચાર શરણાં, વૈરાગ્ય ઉપદેશક દોહા, વ્યવહારોપ-યોગી હિતશિક્ષા, પંડિત લાલન વૈરાગી દષ્ટાંત માળા ઇત્યાદિ બાબતો છે. કિંમત માત્ર રૂ. ૦-૮-૦

પાકેશાસ્ત્ર.

વનસ્પતિ અને જનાજમાંથી અનેક ઉત્તમોત્તમ પકવાનો બનાવવાની રીત (કળા) આ ગ્રંથમાં વિદુષી જ્ઞેન લલિતાગૌરી અને વિમલાગૌરી જ્ઞેને બતાવેલ છે.... ... ૩-૩-૦

મેઘજી હીરજી યુક્તસેલર પાપધુની મુંબઈ નં. ૩ (૯૩)

જૈન સાહિત્યનાં અપૂર્વ ગ્રંથો.

૧ અનુભવ પચ્ચીશી	૦-૮-૦
૨ અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ	૨-૮-૦
૩ આત્મ પ્રયોગ ભાષાંતર	૨-૮-૦
૪ આત્મ વલ્લભ સ્તવનાવલી	૦-૮-૦
૫ અધ્યાત્મસાર ભાષાંતર	૨-૮-૦
૬ આત્મસિદ્ધી શાસ્ત્ર	૧-૦-૦
૭ આત્મ-વલ્લભ પૂજા સંગ્રહ	૨-૦-૭
૮ અભયકુમાર મંત્રીશ્વરનું જીવન ચરિત્ર ભાગ ૧-૨	૫-૦-૦
૯ આત્મ પ્રદીપ	૦-૮-૦
૧૦ આત્મતત્ત્વ દર્શન	૦-૧૦-૦
૧૧ આગમસાર અને અધ્યાત્મ ગીતા...	૦-૬-૦
૧૨ ઉત્તમ કુમાર ચરિત્ર-સચિત્ર.	૧-૮-૦
૧૩ ઈસાવાસ્યોપનિષદ્ ભાવાર્થ	૧-૦-૦
૧૪ ઉપનીતિ ભવપ્રપંચ કથા ભાગ ૧-૨ દરેક ભાગના ૩-૦-૦	૩-૦-૦
૧૫ ઉપદેશ પ્રાસાદ ભાષાંતર ભાગ ૧ લો	૨-૮-૦
૧૬ " " " ૨...	૨-૦-૦
૧૭ " " " ૩...	૨-૦-૦
૧૮ " " " ૪...	૨- ૦

(૯૪) મેઘજી હીરજી બુકસેલર પાચધુની મુબદ્દ નં. ૩

૧૯	૨-૮-૦
૨૦	ઉપદેશ સમતિકા યાને દેવ, ગુરૂ અને ધર્મનું સ્વરૂપ.	૧-૮-૦	
૨૧	ઉપદેશ કદમવલ્લી ભાષાંતર	...	૨-૦-૦
૨૨	કર્મ યોગ	...	૩-૦-૦
૨૩	કુમારપાળ ચરિત્ર-સચિત્ર	...	૧-૪-૦
૨૪	કર્મ પરિક્ષા	...	૨-૦-૦
૨૫	કબીર વાણી	...	૨-૦-૦
૨૬	કર્તવ્ય કંકણ	...	૧-૦-૦
૨૭	કુવલય માળા ભાષાંતર	...	૬-૧૨-૦
૨૮	કાન્હડ કઠીયારો અથવા સાચી ટેકની ગેબી ક્ષેત્ર	૧-૦-૦	
૨૯	શ્રી ગૌતમ સ્વામીનો રાસ અને જૈન શારદા પૂજનવિધિ-સચિત્ર	...	૦-૨-૦
૩૦	ગિરનાર માહાત્મ્ય	...	૧-૮-૦
૩૧	ગુરૂ ગીતા	...	૦-૪-૦
૩૨	ગુરૂ ગીત ગુંહલી સંગ્રહ	...	૦ ૧૨-૦
૩૩	ગુંહલી સંગ્રહ ભાગ ૧-૨	...	૦-૭-૦
૩૪	ચંપકમાલા ચરિત્ર	...	૦ ૮-૦
૩૫	ચંદનખાળા ચરિત્ર-સચિત્ર	...	૦-૩ ૦
૩૬	ચંદ્રસાગર અને રાણી ગુણાવલીનું ચરિત્ર-સચિત્ર	૨-૮-૦	
૩૭	જૈન રામાયણ-સચિત્ર	...	૪-૦-૦

મેઘજી હીરજી બુકસેલર પાલધુની મુંબઈ નં. ૩ (૯૫)

૩૮ જિનદેવ દર્શન	૦-૬-૦
૩૯ જૈન મહા સતી મંડળ-સચિત્ર	૧-૪-૦
૪૦ જૈન મહાભારત ચાને પાંડવ ચરિત્ર-સચિત્ર	૩-૦-૦
૪૧ જૈનધર્મ પ્રવેશ પોથી ભા. ૧-૨-૩-૪.	૧-૪-૦
૪૨ જૈનધર્મ પ્ર. પો. ભા. ૧-૨-૩-૪ ના અર્થ	૦-૭-૦
૪૩ જૈનશાળા ઉપયોગી ગરભાવળી-સચિત્ર	૦-૪-૦
૪૪ જૈન માર્ગ પ્રારંભ પોથી ભા. ૧-૨	૦-૪-૦
૪૫ જૈન માર્ગ પ્રવેશિકા ભા. ૧-૨-૩	૦ ૧૨-૦
૪૬ જૈનસતી આદર્શ જીવનમાળા-સચિત્ર.	૧-૮-૦
૪૭ જૈનસતિ સન. રંગબેરંગી ચિત્રો સહિત	-૪-૦
૪૮ જૈન લક્ષ્મીવિધિ તથા જૈન ગીત સંગ્રહ.	-૪-૦
૪૯ જૈન કથા સંગ્રહ.	૧-૮-૦
૫૦ જૈન સાહિત્યમાં વિકાર થવાથી થયેલી હાનિ	૧-૦-૦
૫૧ જૈન દર્શન (કર્તા પંકિત બેચરદાસજી)	૨-૮-૦
૫૨ જ'બુસ્વામિ ચરિત્ર	૦-૮-૦
૫૩ જૈન સ્તુતિ-સચિત્ર.	૦-૮-૦
૫૪ જૈન ઐતિહાસીક રાસ માળા	૧-૦-૦
૫૫ જૈન ધાતુ પ્રતિમા લેખ સંગ્રહ	૧-૦-૦
૫૬ જૈન ગ્રન્થમત પ્રબંધ	૧-૪-૦
૫૭ જૈનોપનિષદ	૦-૨-૦

(૯૬) મેઘજી હીરજી પુસ્તકોના પાંચધુની સુખાઈ નં. ૩

૫૮	જૈન ખ્રીસ્તી ધર્મનો મુકાબલો અને સંવાદ ...	૧-૦-૦
૫૯	જૈન સંઘ કર્તવ્યાદિ ગ્રંથ ...	૦-૧૨-૦
૬૦	તપાગચ્છીય પંચ પ્રતિક્રમણ સૂત્ર વિધિ સહિત	૨-૦-૦
૬૧	તિર્થાવલી પ્રવાસ ...	૧-૮-૦
૬૨	તીર્થંકર ચરિત્ર-સચિત્ર (૨૪ તીર્થંકરના ચરિત્રો)	૨-૮-૦
૬૩	ત્રિષષ્ટિ શલાકા પુરૂષ ચરિત્ર પર્વ ૧-૨ ભાષાંતર	૩-૪-૦
૬૪	” ” ” પર્વ ૩-૪-૫-૬ ”	૩-૪-૦
૬૫	” ” ” પર્વ ૭-૮-૯ ”	૩-૮-૦
૬૬	” ” ” પર્વ ૧૦ ”	૨-૮-૦
૬૭	તત્ત્વનિર્ણય પ્રાસાદ ...	૬-૦-૦
૬૮	તપોરત્ન મહોદધી (તપાવલી) વિભાગ ૧-૨	૧-૦-૦
૬૯	દેવસીરાઈ પ્રતિક્રમણ વિધિ સહિત.	૦-૧૦-૦
૭૦	દિવ્ય જીવન ...	૧-૦-૦
૭૧	દર્શન ચોવીશી રંગીન ...	૦-૮-૦
૭૨	દાનવીર રત્નપાળ. સચિત્ર ...	૧-૮-૦
૭૩	ધન્યકુમાર ચરિત્ર ...	૩-૮-૦
૭૪	દમયંતી ચરિત્ર-સચિત્ર ...	૦-૪-૦
૭૫	ધર્મખિન્દુ (ભાષાંતર) ...	૨-૦-૦
૭૬	ધનાશાલીભદ્રનો રાસ ...	૧-૮-૦
૭૭	ધ્યાન વિચાર ...	૦-૬-૦

મેઘજી હીરજી બુકસેલર પાંચજીની મુંબઈ નં. ૩ (૯૭)

૭૮ ધાર્મિક ગદ્ય સંગ્રહ અને પત્રસંકુલપદેશ

ભાગ ૧-૨	...	૪-૮-૦
૭૯ નરચંદ્ર જૈન જ્યોતિષ અને હીર જ્યોતિષ.	...	૩-૦-૦
૮૦ નેમનાથ ચરિત્ર	...	૨-૦-૦
૮૧ નિત્ય નિયમ પોથી	...	૦-૪-૦
૮૨ નવસ્મરણ અર્થ સહિત-સચિત્ર	...	૨-૦-૦
૮૩ નવસ્મરણ તથા પુણ્ય પ્રકાશનું સ્તવન-સચિત્ર પોકેટ	...	૦-૪-૦
૮૪ પારસમણિ યાને હૃદયતેજ	...	૨-૦-૦
૮૫ પાર્શ્વનાથ ચરિત્ર	...	૧-૮-૦
૮૬ પ્રવૃત્તિ-નિવૃત્તિ	...	૦-૮-૨
૮૭ પંચપ્રતિક્રમણ સૂત્ર અર્થ સહિત	...	૧-૮-૦
૮૮ પ્રેમથી મુક્તિ	...	૦-૮-૦
૮૯ પતિવ્રતા સતીઓ. આવૃત્તિ ત્રીજી-સચિત્ર	...	૩-૮-૦
૯૦ પ્રાચીન શ્વેતાંબર-અર્વાચીન દ્વિગંબર	...	૦-૧૨-૦
૯૧ પૂજા સંગ્રહ ભાગ ૧	...	૧-૦-૦
૯૨ " " ૨	...	૨-૦-૦
૯૩ પ્રતિજ્ઞા પાલન	...	૦-૫-૦
૯૪ પરમાત્મ દર્શન	...	૧-૮-૦
૯૫ પંબજકેસરી લાલા લજપતરાય અને જૈનધર્મ	...	૦-૪-૦
૯૬ ભાવનાશતક પં. મુનિ શ્રી રત્નચંદ્રજી કૃત...	...	૧-૮-૦

(૯૮) મેઘજી હીરજી યુકસેલર પાંચધુની મુંબઈ નં. ૩

૯૭	ભુવનભાનુ કેવલી ચરિત્ર	૦-૮-૦
૯૮	ભદ્રબાહુ સંહિતા-આ મહાન જ્યોતિષનો ગ્રંથ			
	રા. રા. સુશીલે સંવાદના રૂપમાં તૈયાર કરેલો છે			૩-૦-૦
૯૯	ભજન સંગ્રહ ભાગ ૭	૦-૮-૦
૧૦૦	” ” ૮	૩-૦-૦
૧૦૧	” ” ૯	૧-૮-૦
૧૦૨	” ” ૧૦	૩-૦-૦
૧૦૩	ભારત સહકાર શિક્ષણ કાવ્ય	૦-૧૦-૦
૧૦૪	મહીલા મહોદય ભાગ ૧-૨ સચિત્ર. દરેક ભાગના			૨-૦-૦
૧૦૫	શ્રી મહાવીરજીવન વિસ્તાર-સચિત્ર	૨-૦-૦
૧૦૬	શ્રી મહાવીરભક્ત મણિભદ્ર અને શ્રાવિકા			
	રત્નમાળા સચિત્ર આવૃત્ત-ખીજી...	૧-૮-૦
૧૦૭	મલયીસુંદરી ચરિત્ર-સચિત્ર.	૨-૮-૦
૧૦૮	મિત્રધર્મ	૦-૮-૦
૧૦૯	મણીકાન્ત કાવ્યમાલા-સચિત્ર	૩-૦-૦
૧૧૦	યુગાદિ દેશના ભાષાંતર	૦-૮-૦
૧૧૧	યોગશાસ્ત્ર ભાષાંતર	૨-૦-૦
૧૧૨	યોગ દીપક	૧-૪-૦
૧૧૩	રસીક સુધારસ સ્તવન સંગ્રહ ભાગ ૧ થી ૮			૦-૧૦-૦

મેઘજી હીરજી ભુકસેલર પાયધુની મુંબઈ નં. ૩ (૯૯)

૧૧૪ રાજકુમારી સુદર્શના યાને સમળી વિહાર

સચિત્ર ૩-૦-૦

૧૧૫ રાજપ્રશ્ન જૈનધર્મ. જૈનદર્શન, અને જૈન નીતિ

સંબંધી હજારો પ્રશ્નો અને શંકાઓના સમાધાન. ૧-૪-૦

૧૧૬ રેખાદર્શન ૧-૦-૦

૧૧૭ રતનાકર પરચીશી ૦-૨-૦

૧૧૮ લાલન જૈન આત્મવાટિકા ૦-૧૨-૦

૧૧૯ વિવિધ પૂજાસંગ્રહ-સચિત્ર. વિધિ સાથેનો મહાન

ગ્રંથ. ભાગ ૧-૨-૩-૪-૫-૬-૭. ૨-૮-૦

૧૨૦ વ્યાખ્યાન સંગ્રહ-પ્રસિદ્ધ વક્તા ચારિત્રવિજયજી

મહારાજજી કૃત. ૧-૮-૦

૧૨૧ વિજયચંદ કેવલી ચરિત્ર. ૦-૮-૦

૧૨૨ વસ્તુપાળ તેજપાળ ચરિત્ર. ૧-૮-૦

૧૨૩ વિનોદકારી કથા. ૦-૧૨-૦

૧૨૪ વિજયકળા. ૨-૦-૦

૧૨૫ વિવેક વિલાસ-સચિત્ર. ૩-૦-૦

૧૨૬ સજ્જન સન્મિત્ર. ૪-૦-૦

૧૨૭ સમ્યક્ત્વ કૌમુદી ભાષાંતર ૧-૦-૦

૧૨૮ શ્રાદ્ધ શુભ વિવરણ ૨-૦-૦

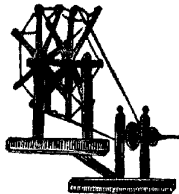
૧૨૯ શાન્તિનાથ ચરિત્ર ૨-૦-૦

(૧૦૦) મેઘળ હીરળ યુક્તસેલર પાયધુની મુગ્ધ નં. ૩

૧૩૦ શત્રુજય મહાત્મ્ય (સંપૂર્ણ) ભાષાંતર સહિત	૨-૮-૦
૧૩૧ શુદ્ધોપયોગ:	૦-૪-૦
૧૩૨ સમાધીશતક અને સમતાશતક	૦-૮-૦
૧૩૩ શ્રીપાલ રાજનો સચિત્ર રાસ અર્થે સહિત	૩-૮-૦
૧૩૪ શ્રીપાલ રાજનો નાનો રાસ	૦-૮-૦
૧૩૫ શ્રાવક કર્તવ્ય	૧-૮-૦
૧૩૬ સમ્યક્ત્વ બાર વ્રતની ટીપ-ચોજક પ્રસિદ્ધ વક્તા મુનિ ચરિત્રવિજયળ	૦-૧-૧
૧૩૭ સજ્જાયમાલા ભાગ ૧-૨-૩-૪ દરેક ભાગના	૨-૦-૧
૧૩૮ સૂરીશ્વર અને સમ્રાટ	૨-૧૨-૦
૧૩૯ સતીધર્મ-પતિસેવા અને સતીસમાજ ભાગ ૧-૨	૫-૮-૦
૧૪૦ સતી મુલસા સચિત્ર	૦-૪-૦
૧૪૧ સતીચંદનબાળા સચિત્ર	૧-૨-૬
૧૪૨ સરસ સચિત્ર સ્તવનાવલી	૩-૦-૦
૧૪૩ શ્રાવક ફરજ યાને મુધારસ સ્તવન સંગ્રહ ભાગ ૧-૨-૩-૪-૫-૬ સચિત્ર.	૧-૮-૦
૧૪૪ સમરાદિત્ય કેવળી ચરિત્ર. યાને પુણ્ય પ્રભાવ સચિત્ર.	૨-૮-૦
૧૪૫ મુપાર્શ્વનાથ ચરિત્ર ભાગ ૧-૨	૪-૮-૦

મેધણ હીરણ પુસ્તકોના પાયાધુની મુખ્ય નં. ૩ (૧૦૧)

૧૪૬ શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આવૃત્તિ ત્રીણ	...	૪-૮-૦
૧૪૭ શકુનાવળી જૈનગર્ગાયાર્થ કૃત	...	૦-૪-૦
૧૪૮ સુખી જીવન	...	૧-૦-૦
૧૪૯ રસદાયક-રત્નનિધિ ચરિત્ર	...	૨-૪-૦
૧૫૦ હંસવિનોદ	...	૧-૦-૦
૧૫૧ જ્ઞાન સાર ભાષાંતર	...	૧-૦-૦
૧૫૨ જ્ઞાનભંડાર -આ ગ્રંથમાં અનેક ખોલોના થોડકા તથા સૂત્રોના ભાષાંતરો આપેલ છે. કીંમત		૧-૧૨-૦
૧૫૩ જ્ઞાનસાગર	...	૨-૦-૦

મેધજી હીરજી શુક્રસેવર પાષધુની મુંબઈ નં. ૩ (૧૦૨)

વાઙ્મય લીપીમાં ઉપાયલાં ગુજરાતી

જાણનાં પુસ્તકો.

નામ.	કિંમત.	નામ.	કિંમત.
આરંભસિદ્ધિ ભાષાંતર	૧૦-૦-૦	કલ્પસૂત્ર સુબોધિકા	
અઢીદ્વીપ નકશાની		ભાષાંતર	૪-૮-૦
હકીકત	૩-૮-૦	કલ્પસૂત્ર વારસો	
અમયકુમારનો રાસ	૦-૮-૦	મૂલપાઠ	૨-૦-૦
અંનના સતીનો રાસ	૦-૪-૦	ચંદ કેવલીનો રાસ	૩-૦-૦
અર્હન્નિતિનું ભાષાંતર	૧-૮-૦	જૈનકથા રત્નકોષ ભા.	
અધ્યાત્મસાર	૩-૦-૦	૧-૨-૪-૬-૭-૮ મો	
આનંદઘનચિદાનંદ		દરેક ભાગના	૪-૦
બહોંતેરી	૦-૧૨-૦	જૈન દિગ્વિજય	૬-૦-૦
આત્મસિદ્ધિશાસ્ત્ર	૧-૦-૦	જૈન તત્ત્વાર્દશ	૫-૦
અજ્ઞાનતિમિર ભાસ્કર	૩-૮-૦	જૈનપ્રબોધ	૫-૦-૦
ઉમેદ અનુભવ સચિત્ર	૧-૪-૦	જીવવિચાર, નવતત્ત્વ,	
ઉપદેશ તરંગીણી	૧-૮-૦	દંડક અને લઘુ સંઘ-	
		યણી અર્થ સહિત	૦-૧૨-૦

મેથળ હીરળ બુક્સેલર પાચધુની મુંબઈ નં. ૩ (૧૦૩)

નામ.	કિંમત.	નામ.	કિંમત.
જંબુસ્વામી ચરિત્ર	૧-૦-૦	પ્રતિષ્ઠા કલ્પ ભાષાંતર	૧-૦-૦
જૈનકુમાર સંભવ કાવ્ય	૨-૦-૦	પ્રમાણનય તત્વાલો-	
જૈનધર્મ સિંધુ	૩-૦-૦	કાલંકાર	૩-૦-૦
જૈન રામાયણ સચિત્ર	૪-૦-૦	ભગવતી સૂત્ર ભાષાંતર	
દેવચંદ્રજીકૃત ચોવીશી	૧-૮-૦	ભાગ ૧ લો.	૯-૦-૦
દેવવંદન માળા	૧-૮-૦	ભાગ ૨ જો.	૯-૦-૦
ધર્મપરિક્ષાનો રાસ	૨-૮-૦	મોક્ષમાલા	૦-૧૨-૦
નર્મદા સુંદરીનો રાસ	૧-૦-૦	મહાજનવંશ મુક્તાવલી	૨-૮-૦
પ્રાચીન શ્વેતાંબર-અર્વા-		રત્નસમુચ્ચય રામવિ-	
ચીન દિગમ્બર	૦-૧૨-૦	લાસ	૭-૮-૦
પંચપ્રતિક્રમણસૂત્ર	૨-૧૨-૦	વૈરાગ્યકલ્પલતા	૪-૦-૦
જાસંગ્રહ ભાગ ૧	૨-૮-૦	વીશસ્થાનકનો રાસ	૨-૦-૦
નિર્કરણરત્નાકર.ભા. ૧,	૭-૦-૦	વિમલ મંત્રીનો રાસ	૨-૦-૦
,, ભા. ૪,	૧૦-૦-૦	વૈદ્ય દિપક	૭-૦-૦
હિંદવચરિત્ર ભાષાંતર	૬-૮-૦	સમરાદિત્ય કેવલીનો	
અતિમાશતકભાષાંતર	૧-૦-૦	રાસ	૬-૦-૦
પ્રાકૃત વ્યાકરણ	૩-૮-૦	શ્રીપાલ રાજાનો રાસ	
પર્યુષણાદિ બાર પ-		સચિત્ર	૪-૦-૦
વૈની કથા	૨-૮-૦	શુકનશાસ્ત્ર	૧-૦-૦

(૧૦૪) મેઘળ હીરળ યુક્તસેલર પાચધુની મુખર્ધ નં. ૩

નામ.	કિંમત.	નામ.	કિંમત.
મુક્ત મુક્તાવલી કથા		જયંત વિજય	૧-૦-૦
સહિત ૩-૮-૦		તિલક મંજરી	૨-૮-૦
સામુદ્રિકશાસ્ત્ર	૧-૮-૦	દશવૈકાલિક સૂત્ર	૪-૦-૦
સમયસાર નાટક	૩-૦-૦	ધર્મશર્માભ્યુદયકાવ્ય	૧-૦-૦
હરિભદ્રસૂરિકૃત વગ્રીસ		પ્રમેય કમલ માર્તંદ	૪-૦-૦
અષ્ટક ૨-૦-૦		પ્રભાવક ચરિત્ર	૧-૮-૦
હિતશીલ્પાનો રાસ	૧-૮-૦	વાગ્મટાલંકાર	૦-૮-૦
હંસરાજ વચ્છરાજનો		યજ્ઞસ્તિલક પૂર્વસ્તંદ	૧-૧૨-૦
રાસ ૦-૮-૦		,, ઉત્તરસ્તંદ	૨-૧૨-૦
અધ્યાત્મકલ્પદ્રુમ	૦-૮-૦	સમરાદિત્ય સંક્ષીપ્ત	૨-૮-૦
આરંભસિદ્ધિ	૫-૦-૦	મુખાપિત રત્નસંદોહ	૨-૮-૦
ઉપમિતિભવપ્રપંચકથા	૫-૦-૦	મુપાર્શ્વનાથ ચરિત્ર	૧-૨-૦

श्री महावीर जुवन-विस्ता

कर्ता - रा. सुशील . प्रकाशक :- मेघजी हीरजी बुकसेलर, पायधु